

సెప్టెంబర్ ఒకటి: 1976

వనిత

SCAN
B-46

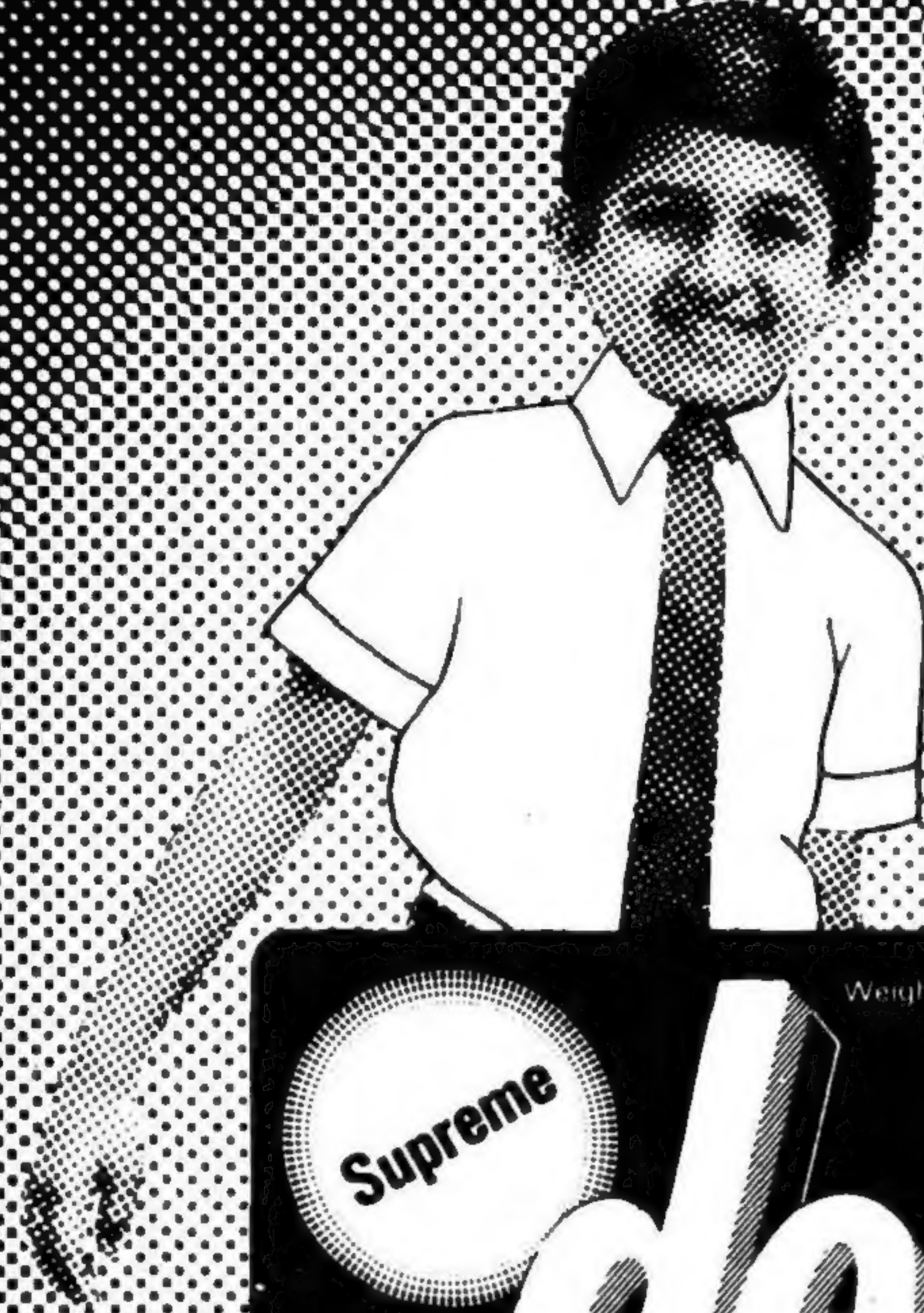
01-09-1976.

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

'తళతళలాడే' తెలుపు కోసం

సుప్రీమ్ డెట్ డెటర్జెంట్ ఉతిక బిళ్ల

కొత్తగా మెరుగు పర్చబడిన డెట్ బిళ్ల, బజార్లో దొరికే డెటర్జెంట్ ఉతికే బిళ్లల కంటే ఎంతో మేలైనది.

మరికిని వదిలే శక్తికి, మరుగు నివ్వడంలోనూ, సువాసనలు చిందించడంలోనూ దీనికి మరేదీ సాటికాలేదు.

వాడి చూడండి! తేడా ఏమిటో మీరే తెలుసుకోండి! నిజమే, సుప్రీమ్ డెట్ బిళ్ళే 'తళతళలాడే' తెలుపు యిచ్చేది!

దివ్యమైన తెలుపు, డెట్ యొక్క తెలుపు

వివాహాలు, పండుగలు వంటి అన్ని సుఖసందర్భాలలోనూ

వాణి

పట్టు చీరలు ధరించి ఆనందించండి!

కాంచీపురం, ఆరణి, ధర్మవరం,

బనారస్ పట్టు చీరలు

మరియు అన్ని మిల్ రకాల

2x2 బ్లౌజ్ పీస్లు

తక్కువ ధరలకే లభిస్తాయి

వాణినిల్స్

హెడ్ ఆఫీసు :

132, రాయపేట హైరోడ్

మైలాపూర్, మద్రాసు-600 004

(ఏకకండ్లపల్లి పోలీస్)

'జైన్ భవన్'

92, సర్ త్యాగరాయ రోడ్

టి. నగర్, మద్రాసు-600 017

మా ఆదాయ పొదుపు పథకంలో చేరి లాభం పొందండి!

ఈ మధ్య 'వనిత'లో మరీ తక్కువ కథలు ప్రచురిస్తున్నారు. అలా కాక చక్కని కథలు చిన్నవైనా ప్రతి సంచికలోనూ రెండు మూడైనా ప్రచురించమని కోరుతున్నాను.

—అర్. రాగిణి, హైదరాబాదు

'పూజారిణి' స శేషనవల కొనల్యాదేవిగారు ఇదివరకు రాసిన ఏ ఇతర నవలలకూ తీసిపోనంత గొప్పగా ఉంది. నవల చదువుతున్నంత నేపూ సినిమా చూస్తున్నట్లే ఉంది.

—ఎ. కె. మణి, చిత్తూరు

'పుస్తకాలు' శీర్షికలో ఆగస్టు 15 సంచికలో 'పేయింగ్ గెస్ట్' కథల సంపుటి సమీక్ష-కాబోయే రచయిత్రులందరూ తప్పక చదివితే తెలుగు సాహిత్యానికి చాలా మేలు జరుగుతుంది. మున్నందు కూడా ఇంత చక్కని సమీక్షలు ప్రచురించి 'వనిత' సాహిత్య నేప చెయ్యవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

—కమల, మద్రాసు

'పూజారిణి' సీరియల్ నిరుత్సాహం కలిగించింది. కొడుకు కోసం భర్తకు లొంగి ఉంటానని మీర చెప్పడం స్త్రీలలో వెనుకంజ వేసే తత్వాన్ని పెంపొందించేలా ఉంది. ఇటువంటి ఆధునిక పతివ్రతల కథలవల్లా, నవలలవల్లా సాహిత్యానికి దేశానికి లాభమేమీ ఉండదు.

—వి. జయలక్ష్మి, కర్నూలు

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి: 2 సంచిక: 5

సెప్టెంబర్ ఒకటి: 1976

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

సం||ర చందా: ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

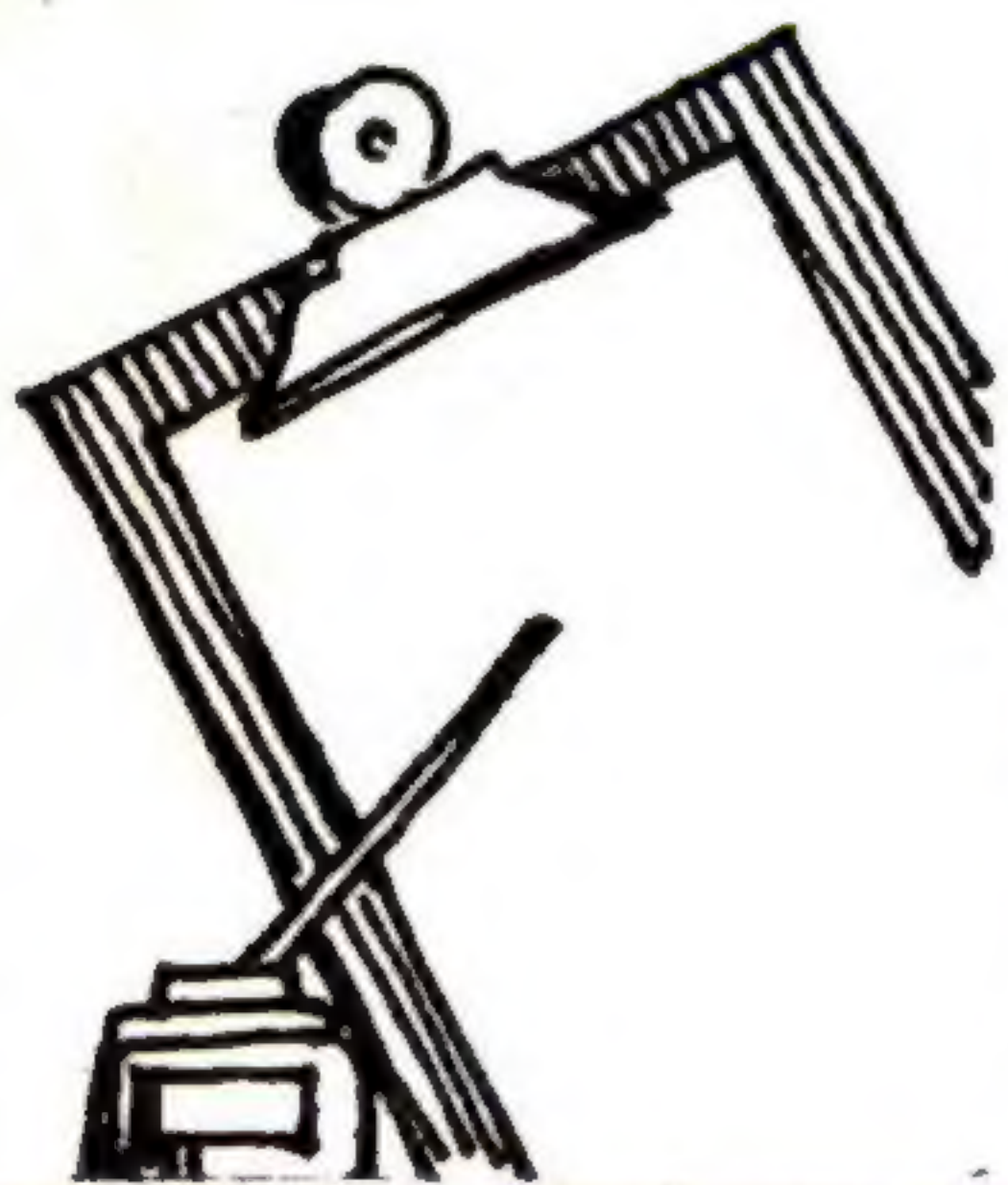
క్రింక: 0.97 సెంట్స్

మలేసియా: 65 సెంట్స్

చిరునామా:

చందమామ బిల్డింగ్స్

మద్రాసు-600 026

ఈ సంచికలో ప్రచురితమైన 'పాములా-నిచ్చెనలా' (27వ పేజీ) కథా రచయిత్రి శ్రీమతి డి. కమలాదేవి టిల్లా ఘర్ (ఒరిస్సా)లో ఉంటున్నారు. 1953 నుంచి రచనా వ్యాసంగం ప్రారంభించారు. 'మొగసాల నెక్కిన మగువ,' 'జాలితల్లి' అనే కథలు, కొన్ని వ్యాసాలు వివిధ పత్రికలలో ప్రచురింపబడ్డాయి.

"ఇవాళ మన సాహిత్యంలో చాలావరకు ఊహా లోకాల్లో విహరింపజేసే రచనలే వస్తున్నాయి. వాటిమీద సినిమా ప్రభావం కొట్ట వచ్చినట్లు కనబడుతోంది. ఈ మలుపు ఎందుకు తిరిగిందో, ఎంతవరకు తీసుకుపోతుందో అర్థం కావడం లేదు" అంటున్న శ్రీమతి కమలాదేవి తమ రచనా దృక్పథాన్ని ఇలా వివరించారు.

"రచయితలు తమ చుట్టూ వున్న సమాజంలో జరుగుతున్న దురన్యాయాలను, అభివృద్ధి నిరోధక శక్తులనూ రచనల్లో సూచన ప్రాయంగా తీసుకుని-వాటికి కారణభూతమైన వ్యక్తులవల్ల సమాజానికి జరిగే హానిని, ఆ దుష్ఫలితాలను పాఠకులలో ముద్రవేసేలా, వాళ్ళను ఆలోచింపజేసేలా రాయాలి. అలా ఈనాడు మనలను పీడిస్తున్న సమస్యలను కథా వస్తువులుగా తీసుకుని, వాటికి పరిష్కార మార్గాలను సూచించి, ఆవిధంగా సామాజిక ప్రయోజనాన్ని దృష్టిలో వుంచుకుని రచనలు చేయడమే నా ద్యేయం. ఆ పప్పు డే సాహిత్యానికి విలువ, రచనలకు సార్థకత ఉంటుందని నా అభిప్రాయం" అంటారు శ్రీమతి కమలాదేవి.

వచ్చే సంచికలో

ముఖచిత్రం:

ప్రసిద్ధ నాట్య కళాకారిణి
సుమతీ కౌశల్

వర్ణ చిత్రాలు:

గృహాలంకరణ

(మధ్య పేజీలలో)

పద్మశ్రీ గౌరవం పొందిన

ప్రసిద్ధ వంగ రచయిత్రి

అశాపూర్ణా దేవి

(అమెతో గోష్టి)

అమెస్టర్ డామో

భరత నాట్య కాల నడుపుతున్న

రాజామణి

('జినేవా' శిష్యురాలు మంజులతో)

వంటలు:

చైనా వంటకం

ఒక కథ:

కజ్జె? ఆపేజ్జె?

(కొప్పరపు సరోజిని)

ఇరవైరెండేళ్ళ వయసులో ఇండియన్ పోలీస్ సర్వీస్ పరీక్షలలో ప్రథమ స్థానం సంపాదించి, ఇండియన్ పోలీస్ సర్వీస్ పరీక్షలలో నాలుగవ స్థానాన్ని ఇండియన్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీస్ పరీక్షలలో ఐదవ స్థానాన్ని సంపాదించడం అద్భుతాల కింద లెక్క! అయితే మరి ఈ అద్భుతాలను సాధించింది ఒక అమ్మాయి అన్న విషయం కూడా అద్భుతంగానే కనిపిస్తుంది చాలా మందికి, సుజాతా రాజేశ్వర్ అన్న ఆ అమ్మాయి అలా ఒక అద్భుత యువతి!

పెద్ద చదువులు చదివి పెద్ద పదవులు స్వీకరించడానికి పురుషులలో పోటీ చేస్తున్న వనితల

ఆమె ఢిల్లీలోని జీసస్ అండ్ మేరీ కాన్వెంటులో సీనియర్ కేంబ్రిడ్జి కోర్సు చదివింది. లేడీ శ్రీరామ్ కాలేజీలో ఆర్థిక శాస్త్రంలో బి.ఎ. (ఆనర్స్) చదివింది; ఆ తర్వాత ఢిల్లీ స్కూల్ ఆఫ్ ఎకనామిక్స్ లో చేరి ఆర్థిక శాస్త్రంలో ఎం.ఎ. చదివింది. చదువుకుంటున్న రోజుల్లో ఆమె చదువులో ముందంజ వేస్తూనే క్విట్ ప్రోగ్రామ్స్, నెమినార్స్, డిబేట్స్ వంటి వాటిలో ఆసక్తిగా పాల్గొన్నది. ఇలా పాల్గొనడం ఆమెకు ఎంతో సాయం చేసింది.

ఎం. ఏ పూర్తి చేశాక ఆమె బ్రిటిష్ చరిత్ర, అంతర్జాతీయ న్యాయ శాస్త్రం, సామాన్య ఆర్థిక

మంజులత్రయం:

సుజాతా రాజేశ్వర్

సంఖ్య మనదేశంలో ఎప్పటికప్పుడు పెరుగుతూనే ఉంది. అఖిల భారత స్థాయిలో ఆర్ ఇండియా సర్వీసెస్ కు ఎన్నికవుతున్న వారిలో 25 శాతం మంది యువతులే. అలా సుజాతా రాజేశ్వర్ వంటి యువతులు—అవకాశాలు లభిస్తే స్త్రీలు ముందంజ వెయ్యగలరనడాన్ని పదే పదే ఋజువు చేస్తూ ఉంటారు.

ఢిల్లీకి చెందిన కుమారి సుజాతా రాజేశ్వర్—విదేశాంగ శాఖలో పని చెయ్యాలని ఆశిస్తున్నది. ముస్సోరీలోని శిక్షణా కేంద్రంలో శిక్షణపొంది అలా భారతదేశపు రాయబారిగా విదేశాలలో పని చేసే అవకాశం కోస్తూ ఆమె ఎదురు చూస్తున్నది.

కుమారి సుజాత తండ్రి రాజేశ్వర్ ఇండియన్ పోలీస్ సర్వీస్ లో ఉన్నతాధికారిగా పనిచేస్తున్నారు. ఆయన ఆంధ్రలోనూ, నీక్కిమ్ భూటాన్ లలోనూ పనిచేసి ప్రస్తుతం ఢిల్లీలోని హోమ్ మినిస్ట్రీలో ఉన్నారు. తండ్రి ఉద్యోగరీత్యా సుజాత కూడా వివిధ ప్రాంతాలు తిరిగింది. “ఈ ప్రయాణాలు నా చదువుకు అటంకం కలిగించాయి. అయితే వాటివల్ల నాకు ప్రయోజనమూ లేకపోలేదు. అవి

నాలో ప్రయాణాలు చెయ్యాలన్న ఆసక్తిని కలిగించాయి. నా దృక్పథాన్ని పెంపొందించాయి. మా నాన్నగారు ప్రభుత్వోద్యోగి కావటం నా మీద తన ప్రభావం కనబరచింది. నేను కూడా ప్రభుత్వోద్యోగంలో చేరి అలా దేశం కోసం కృషి చెయ్యాలనుకునేదాన్ని” అన్నది సుజాత—‘వనిత’ జరిపిన గోప్టిలో మాట్లాడుతూ.

శాస్త్రం, ఆర్థిక శాస్త్రం ఇండియన్ ఎకనామిక్స్, బ్రిటిష్ సంవిధాన చరిత్ర తన పాఠ్యాంశాలుగా తీసుకుని ‘కాంపెటిటివ్’ పరీక్షలకు తయారైంది.

ఈ పరీక్షలను రాయాలనే ఆసక్తి ఆమెకు ఎలా కలిగింది? ఆమె పోలీస్ సర్వీస్ నే ఎందుకు ఎన్నుకుంటున్నది?

ఈ ప్రశ్నలకు “మొదటి నుంచీ నాకు ప్రభుత్వోద్యోగం చెయ్యాలన్న ఉత్సాహం ఉండేది. ఏదో మామూలు ఉద్యోగం కాక—వివిధ ప్రాంతాలు చూడడానికి, వివిధ వ్యక్తులతో సంబంధం పెంచుకోవడానికి తోడ్పడే ఉద్యోగం చేయాలన్నదే నా ఆశయం. ఆ ఆశయం నెరవేరడానికి పోలీసు ఉద్యోగం కన్నా, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీస్ కన్నా పోలీస్ సర్వీస్ ఉద్యోగమైతే బావుంటుందని నేను అనుకున్నాను. అందుకని స్కూల్ పైనర్ పూర్తి చేసినప్పటి నుంచీ నేను ఈ పరీక్షలు రాయాలనే నిర్ణయానికి వచ్చాను. నా నిర్ణయం అమలు చెయ్యడానికి ఇప్పటికీ అవకాశం లభించింది. భారతదేశం తరపున విదేశాలలో ప్రాతినిధ్యం వహించి ఆయా దేశాలకూ మన దేశానికి మధ్య లంకెగా ఉపయోగ

క్రమాలముగ్గు

కరమైన పని చెయ్యాలన్నదే ఇప్పటి నాద్యేయం. చక్కని విదేశ విధానాన్ని రూపొందించి, దాన్ని అమలు చెయ్యడం ప్రస్తుతం ప్రభుత్వ నిర్వహణలో ప్రధానాంశం. అలా చూసి నప్పుడు ఫారిన్ సర్వీస్ ఉద్యోగం ద్వారా దేశానికి ఎంతో గొప్ప సేవ చేసే అవకాశం ఉంది." అని సమాధానమిచ్చింది ఆమె.

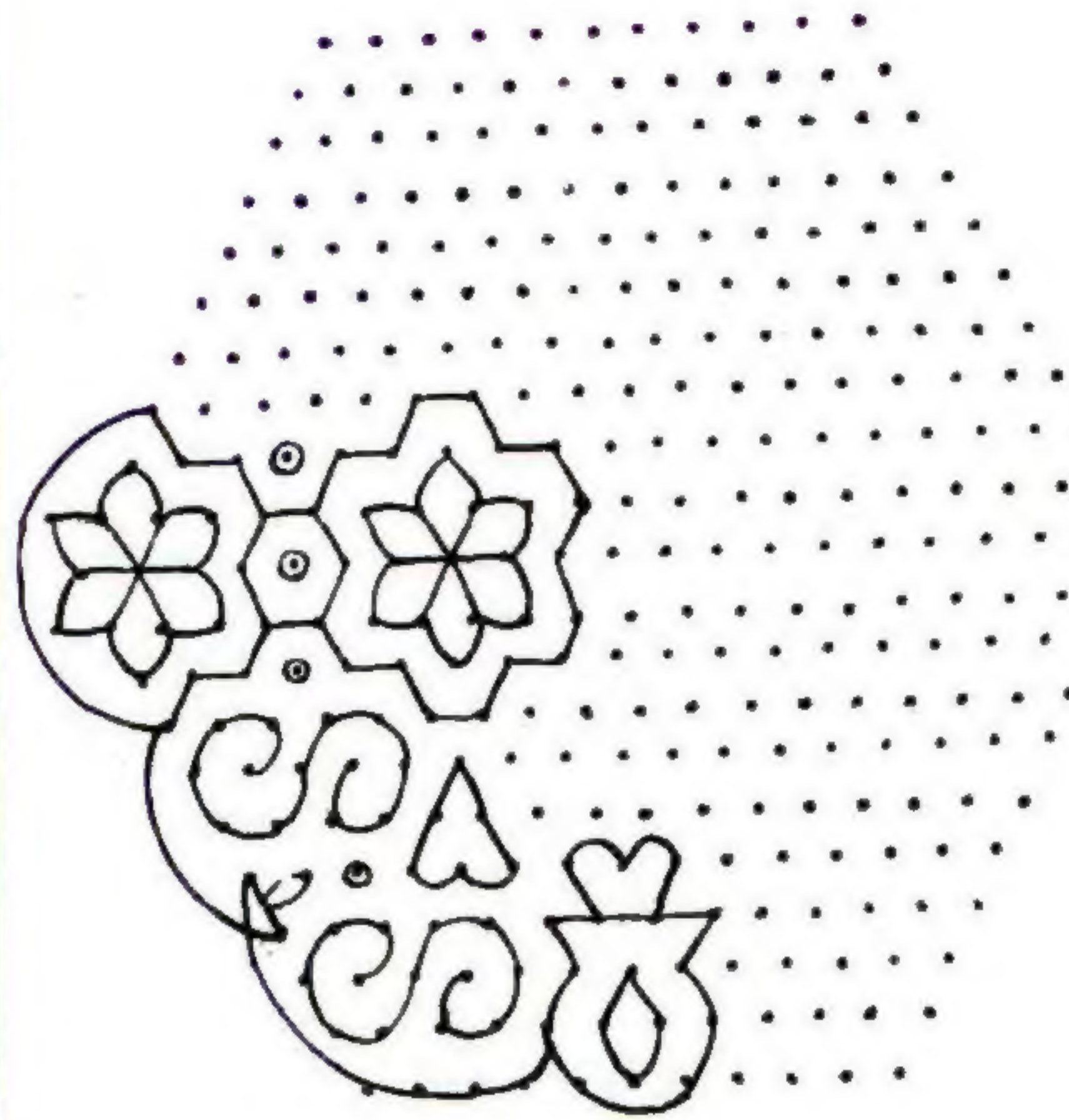
ఆమెకు జీవితం గురించి, తన భవిష్యత్తు గురించి కొన్ని నిశ్చితమైన అభిప్రాయాలున్నాయి. పుస్తక పఠనం పట్ల ఎంతో ఆసక్తిగల సుజాతకు సంగీతం మన్నా సినిమాలు చూడడమన్నా కూడా ఇష్టమే. పోటోగ్రఫీ, చిత్రలేఖనం ఆమె అభిమాన విషయాలు. ఇవికాక ఆమెకు పెంపుడు జంతువులన్నా అభిమానమే.

వివాహం గురించి ప్రశ్నించినప్పుడు ఆమె "ఇప్పట్లో నేను పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకోవడం లేదు. అలాగే వివాహం నా ఉద్యోగానికి భంగం కలిగించగలదా అని అడిగినా నేనేమీ చెప్పలేను. నేను వివాహమాడనున్న వ్యక్తిపైనా, అతని వృత్తి పైనా ఆ నిర్ణయం ఆధారపడి ఉంటుంది" అన్నది. "ఇటువంటి ఉన్నతోద్యోగాలకు ఎన్ని కయిన యువకులు ముందుగానే తాము ఉద్యోగాలు చెయ్యాలా వద్దా అన్నది నిర్ణయించుకోవాలి. అలా కాక శిక్షణ పొంది ఉద్యోగంలో చేరి మధ్యలో ఉద్యోగం మాని ఇల్లాళ్ళుగా ఉండదలచుకుంటే— అంతరికన్నా వ్యర్థమైన పని మరేదీ ఉండదని నా ఉద్దేశం" అంటుంది ఆమె.

తనలా ఈ సర్వీస్ లలో చేరదలచుకున్న యువకులకు ఆమె సలహా ఏమిటి?

"మొట్టమొదట లక్ష్యశుద్ధి ఉండాలి. విజయం సాధించాలన్న పట్టుదల ఉంటే చాలు. ఆ పట్టుదలే విజయం సాధించేలా చేస్తుంది. ఇవి చూపాలి పరీక్షల వంటివి కావు. కారేజీలో అద్భుతంగా చదివి మంచి విద్యార్థులుగా పేరు తెచ్చుకుని క్లాసులు తెచ్చుకున్న వారు కూడా ఈ పోటీలలో నెగ్గలేక పోతున్నారు. ఇందుకు వారు ఈ పోటీ పరీక్షలకు తగినట్టు మారక పోవడమే కారణం. అంచేత ఎంత శ్రమ పడ్డారన్నది రెక్కలోకి రాదు. చదివిన చదువుతో బాటు మొత్తం మీద సాధారణమైన పరిజ్ఞానం కూడా ఉండాలి. ఇలా చదువు, రోజుజ్ఞానమూ ఉంటే ఈ పరీక్షలలో నెగ్గి ఉన్నతోద్యోగాలు సంపాదించడం తేలికే!" అంటుంది ఆమె.

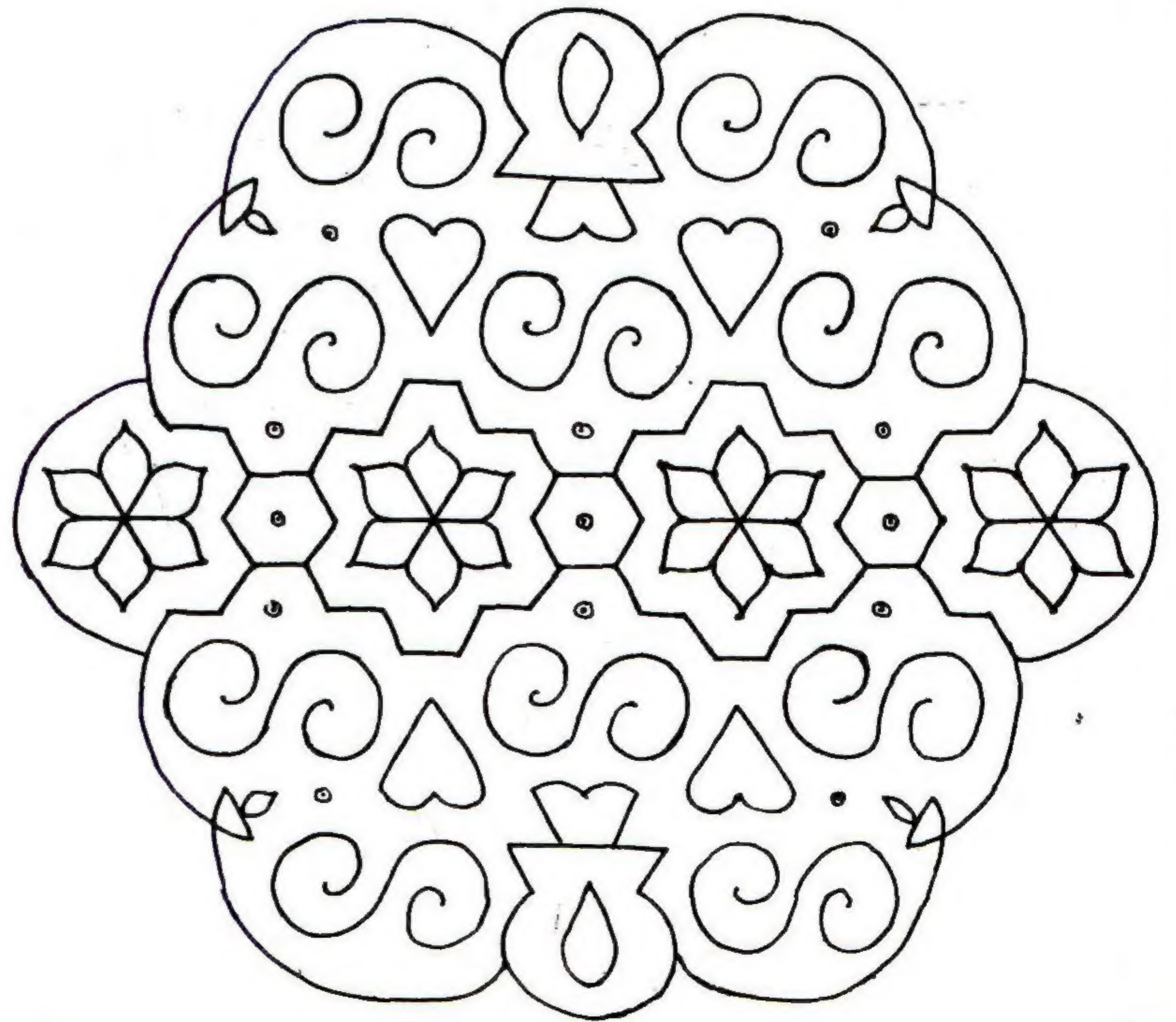
ఆ మాటల్లో ఆమె అనుభవం ప్రతిధ్వనిస్తుంది!

ఈ ముగ్గు వెయ్యదానికి మొదట ఒకదానికొకటి సమాన దూరంలో ఒక వరుసలో 21 చుక్కలు ఉంచుకోవాలి. తర్వాత ఆ చుక్కల వరుసకు రెండు వైపులా ఒక్కొక్క చుక్క చొప్పున తగ్గించి 11 చుక్కలు వచ్చేదాకా చుక్కలు ఉంచుకోవాలి. (చిత్రం-1 చూడండి).

ఆ చుక్కలను చిత్రం-2 లో చూపినట్లు కలిపితే ముగ్గు పూర్తవుతుంది.

వండుగ రోజుల్లో ఈ ముగ్గును రకరకాల రంగులతో అలంకరిస్తే అందంగా ఉంటుంది.

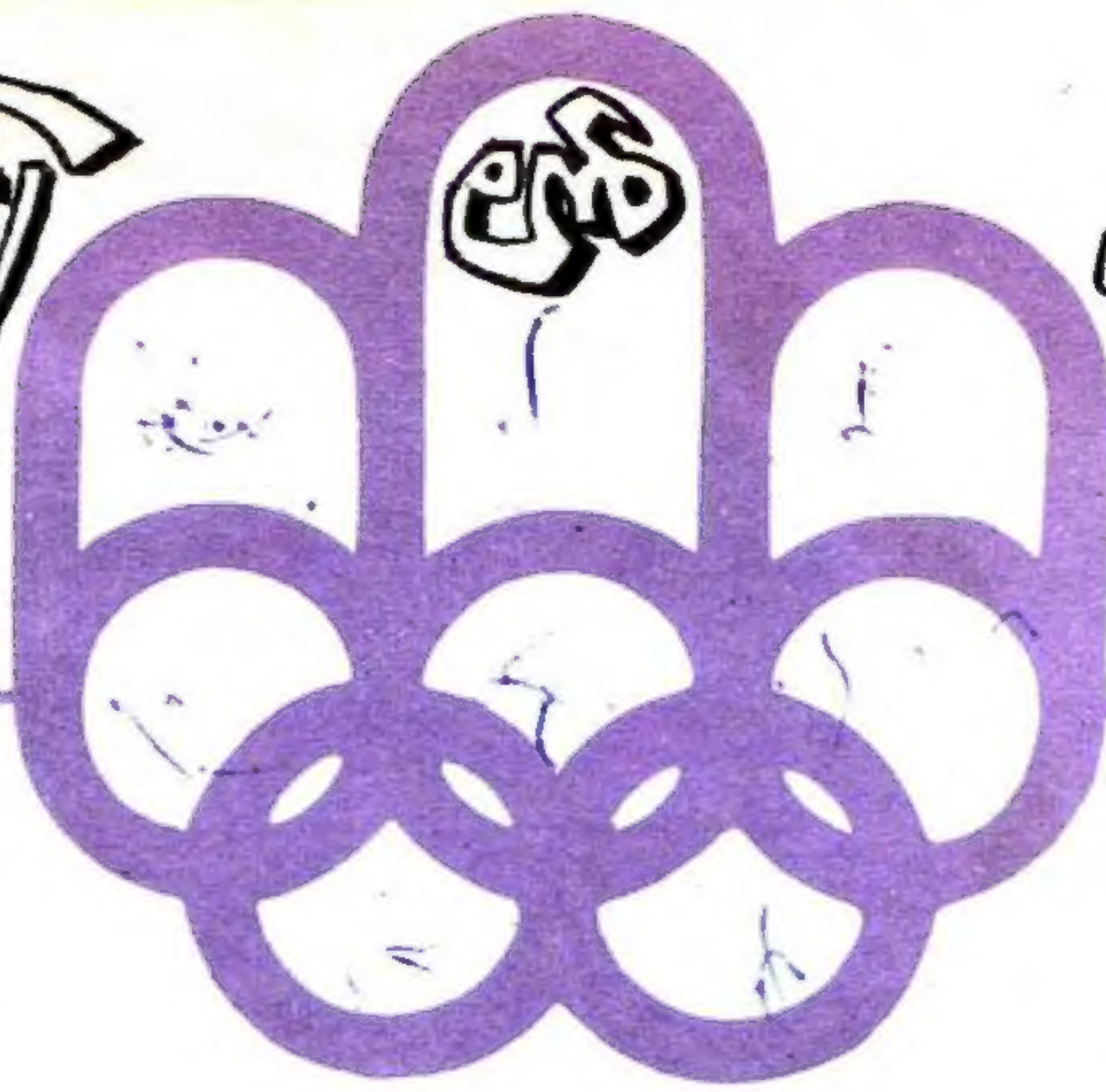

జీవించుకొ

అథ

వనితలు

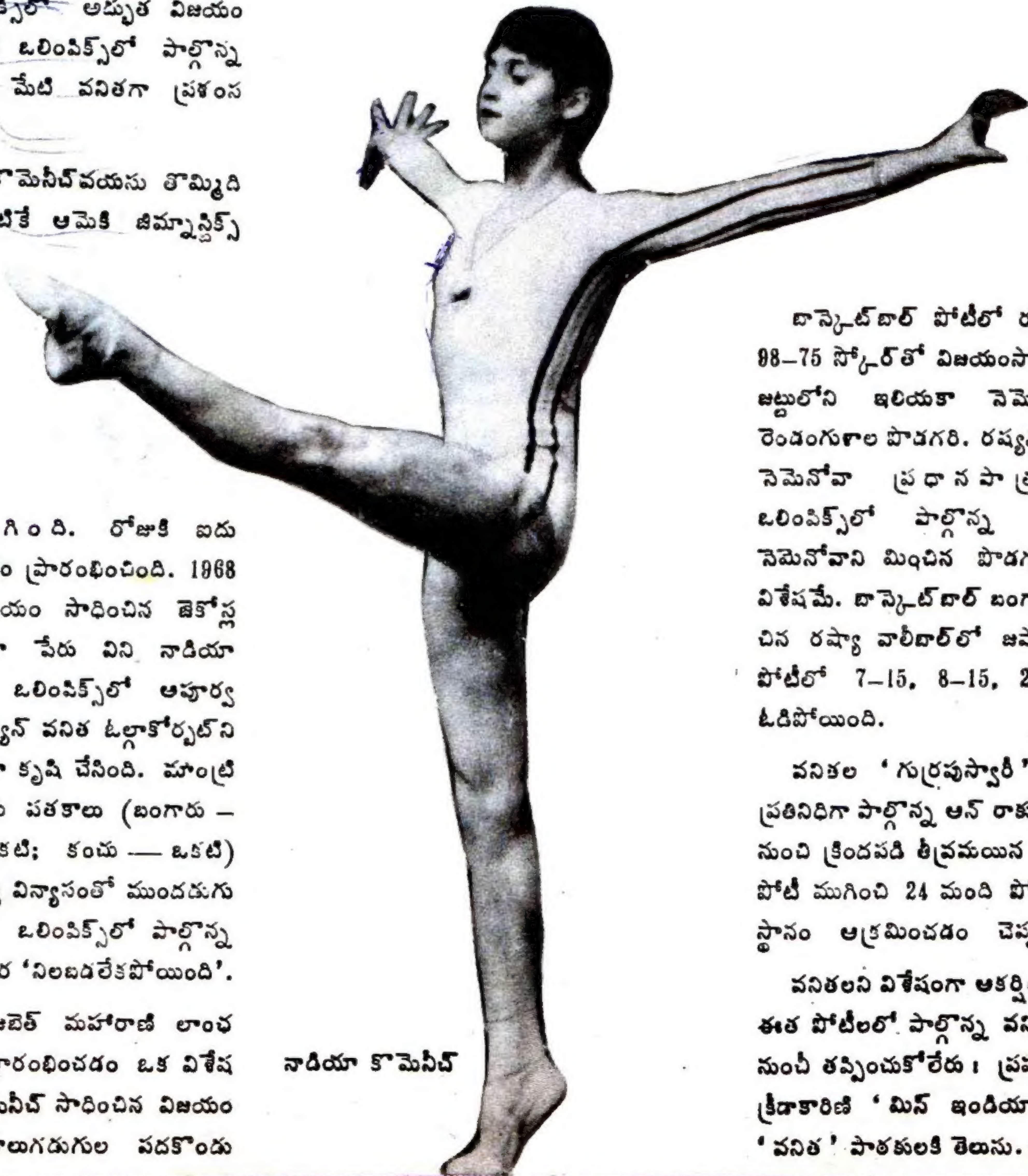
మాంట్రీయల్ లో మరొక ఒలింపిక్ క్రీడోత్సవం ముగిసింది. దేశదేశాలకు చెందిన వనితలు క్రీడా సత్సంప్రదాయాలను పాటిస్తూ ఈ పోటీలలో పాల్గొన్నారు. నాలుగు సంవత్సరాలక్రితం మ్యూనిక్ లో 'తారలు'గా ప్రకాశించిన క్రీడాకారిణులు తెరమరుగయిపోయారు. కొత్త ఒలింపిక్ ప్రమాణాలు నెలకొల్పబడ్డాయి. పద్నాలుగు సంవత్సరాల రుమేనియా బాలిక నాడియా కొమెనీచ్ జిమ్నాస్టిక్స్ లో అద్భుత విజయం సాధించి మాంట్రీయల్ ఒలింపిక్స్ లో పాల్గొన్న వనిత లండరిలోనూ మేటి వనితగా ప్రశంస లందుకుంది.

1971లో నాడియా కొమెనీచ్ వయసు తొమ్మిది సంవత్సరాలు. అప్పటికే ఆమెకి జిమ్నాస్టిక్స్

మీద అభిరుచి కలిగింది. రోజుకి ఐదు గంటలు సాదన చేయడం ప్రారంభించింది. 1968 ఒలింపిక్స్ లో ఘనవిజయం సాధించిన జెకోస్ట వేకియా వనిత వెరా పేరు విని నాడియా పులకించింది. 1972 ఒలింపిక్స్ లో అపూర్వ విజయం సాధించిన రష్యన్ వనిత ఓల్గాకోర్చుట్ ని మించిపోవాలని నాడియా కృషి చేసింది. మాంట్రీయల్ లో మొత్తం ఐదు పతకాలు (బంగారు - మూడు; వెండి - ఒకటి; కంఠ - ఒకటి) సాధించి తన అపూర్వ విన్యాసంతో ముందడుగు వేసింది. మాంట్రీయల్ ఒలింపిక్స్ లో పాల్గొన్న ఓల్గా-నాడియా ముందర 'నిలబడలేకపోయింది'.

ప్రముఖవనిత ఎలిజబెత్ మహారాణి లాంఛనంగా ఒలింపిక్స్ ని ప్రారంభించడం ఒక విశేషమయితే నాడియా కొమెనీచ్ సాధించిన విజయం మరొక విశేషం. నాలుగడుగుల పడకొండు

నాడియా కొమెనీచ్

అంగుళాల ఎత్తు, 80 పౌనుల బరువుగల నాడియా కొమెనీచ్ 1980 మాస్కో ఒలింపిక్స్ నేనే అప్పుడే చూస్తోంది.

మాంట్రీయల్ ఒలింపిక్స్ రాణిగా ఎన్ని కయిన నాడియాకు రుమేనియా అధ్యక్షుడు నికోలే క్యూనెకు-అర్బర్ ఆఫ్ 'ది హామర్ ఆండ్ సికిర్' ఇచ్చి గౌరవించడం చెప్పుకోదగ్గ విశేషం.

డాన్కెట్ బార్ పోటీలో రష్యా జపాన్ మీద 98-75 స్కోర్ తో విజయం సాధించింది. రష్యన్ జట్టులోని ఇలియకా నెమెనోవా ఏడుగుల రెండంగుళాల పొడగరి. రష్యన్ జట్టు విజయంలో నెమెనోవా ప్రధాన పాత్ర వహించింది. ఒలింపిక్స్ లో పాల్గొన్న వనితలందరిలోనూ నెమెనోవాని మించిన పొడగరి లేకపోవడమూ విశేషమే. డాన్కెట్ బార్ బంగారు పతకం సాధించిన రష్యా వాలీబాల్ లో జపాన్ చేతిలో చివరి పోటీలో 7-15, 8-15, 2-15 స్కోర్ తో ఓడిపోయింది.

వనితల 'గుర్రపుస్వారి' పోటీలో బ్రిటిష్ ప్రతినిధిగా పాల్గొన్న ఆన్ రాకుమారి గుర్రం మీద నుంచి క్రిందపడి తీవ్రమయిన గాయాలు తగిలినా పోటీ ముగించి 24 మంది పోటీదారులలో ఏడవ స్థానం ఆక్రమించడం చెప్పుకోదగ్గ విశేషం.

వనితలని విశేషంగా ఆకర్షించేవి ఈతపోటీలు. ఈత పోటీలలో పాల్గొన్న వనితలు ఎవరి దృష్టి నుంచి తప్పించుకోలేరు. ప్రముఖ భారతీయ జల క్రీడాకారిణి 'మిన్ ఇండియా' పోటీ నెగ్గడం 'వనిత' పాఠకునికి తెలుసు. మాంట్రీయల్ ఈత

పోటీలలో తూర్పు జర్మనీ వనితలు సాధించిన విజయాలు నీటి మీద వ్రాతలు కావు. కొర్నేలియా ఎండర్ మూడు బంగారుపతకాలు ఒక వెండి పతకం సాధించి తూర్పు జర్మనీని అగ్రస్థానంలో నిలిపింది.

హైజంప్ లో తూర్పు జర్మనీకి చెందిన రోజ్ మారీ అవర్ మెనా 1.93 మీటర్లు ఎత్తు దూకి కొత్త బంపర్ రికార్డు సృష్టించి బంగారుపతకం నెగ్గింది; లాంగ్ జంప్ లో తూర్పు జర్మనీకి చెందిన వనిత ఏంజలా వోయిట్ విజయం సాధించింది.

ప్రధానమయిన పరుగు పోటీ నూరు మీటర్లలో పశ్చిమ జర్మనీకి చెందిన అనిగ్రెట్ రిక్టర్ 11.08 సెకన్లలో నెగ్గితే 200 మీటర్లలో తూర్పు జర్మనీ వనిత థాయెర్ బెల్ ఎకర్ట్ 22.87 సెకన్లతో ఒలింపిక్ రికార్డు నెలకొల్పి బంగారు పతకం సాధించింది. 100 మీటర్ల ఫార్మిత్స్ పోటీలో తూర్పు జర్మనీకి చెందిన జోహానా స్కారెర్ 12.77 సెకన్లలో నెగ్గి ప్రథమురాలుగా వచ్చింది.

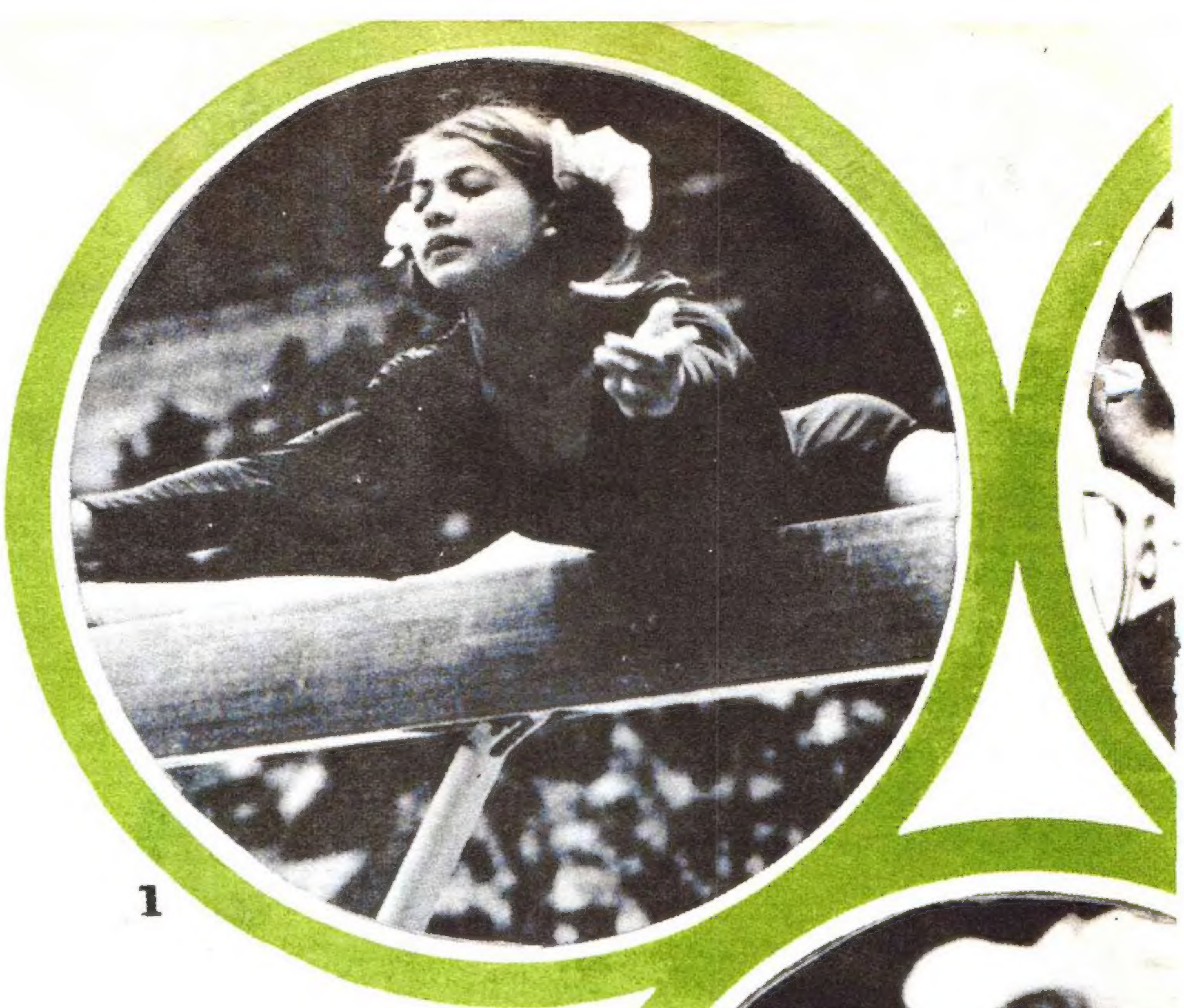
రెండు 'కొత్త' రికార్డులు

800 మీటర్ల పరుగుపోటీలో సోవియట్ రష్యాకి చెందిన టాటియానా కజాన్కినా కొత్త ఒలింపిక్ రికార్డ్ కాక కొత్త ప్రపంచ రికార్డు నెలకొల్పింది. ఆమె 'టైమింగ్' ఒక నిమిషము 54.94 సెకన్లు. 1,500 మీటర్ల పోటీ ఈ రష్యన్ వనిత 4 నిమిషాల 5.48 సెకన్లలో నెగ్గడం విశేషం :

నాలుగువందల మీటర్ల పోటీలో పోలెండ్ వనిత ఇరినా నైవిన్ స్కా 49.29 సెకన్లలో నెగ్గి కొత్త ఒలింపిక్ రికార్డునే కాక కొత్త ప్రపంచ రికార్డుని నెలకొల్పింది.

వనితలకి 'అగ్ని పరీక్ష'గా చెప్పుకునే 'పెంటాథ్లన్' పోటీలో తూర్పు జర్మనీకి చెందిన నీయగ్రవ్ సిగర్ట్ 4,745 పాయింట్లతో ప్రథమురాలుగా వచ్చి బంగారుపతకం సాధించింది. పెంటాథ్లన్ పోటీలో రెండవ మూడవ స్థానాలు కూడా తూర్పు జర్మనీ వనితలకే రావడం మరవ లేని అంశం.

డిస్కస్ థ్రోలో తూర్పు జర్మనీ వనిత ఎవిలిన్ స్కూలాక్ డిస్క 69 మీటర్ల దూరం విసిరి కొత్త ఒలింపిక్ రికార్డు నెలకొల్పి స్వర్ణపతకం స్వీకరించింది. ప్రధానమయిన రిలే పోటీ 4x400 మీటర్లలోనూ తూర్పు జర్మనీ వనితలే నెగ్గారు.

1

బంగారు పతకం గెలిచిన
అమెరికా 'చైవర్'
జెన్నీ షాండర్

4

'మేం సాధించిన విజయాలు మాకు అద్భుతంగా కనిపించడంలేదు. మేము పడిన శ్రమకి పసిడి ఫలితం దక్కింది. ఇప్పుడు మా గమ్యం మాస్కో' అంది తూర్పు జర్మనీకి చెందిన ఒక

2

3

5

1. వెండి పతకం గెలిచిన
సోవియట్ రష్యా టిమ్మాన్స్కిక్ తార
య్యద్మిలా తురిష్లేనా

2. నాలుగు వెండి పతకాలు గెలిచిన
అమెరికన్ 'జలక్రిడా' ప్రవీణురాలు
షర్లీ బాబాషాన్

3. వెండి పతకం గెలిచిన
ఫెయినా మెర్నిక్

4. సోవియట్ రష్యా ఓలింపిక్స్ తార
మాషా ఫిలదోవా

5. మూడు బంగారు పతకాలు గెలిచిన
సోవియట్ రష్యా టిమ్మాన్స్కిక్ తార
నెల్లీకమ్

'ఓలింపిక్ తార' మాంట్రీయల్ పోటీలు ముగిసిన
వెంటనే. లక్ష్య సాధనకి నిరంతరమూ కృషి
చేస్తే ఏ దేశానికి చెందిన వనితలయినా 'ఓలింపిక్

ఎత్తులు' అధిరోహించగలరని మాంట్రీయల్
నిరూపించింది :

పి. దుర్గ

పెద్దకథ:

అమ్మ

“అనసూయ కొడుకుని ఉయ్యాలలో వేస్తున్నా రట. పేరంటం విరిచి వెళ్ళారు. వెళ్ళొస్తాను.” వత్తులు చేసుకుంటున్న అత్తగారి దగ్గరకు వెళ్ళి చెప్పింది రుక్మిణి.

“ఏ అనసూయా? క్రిందరేడు పెళ్ళయిన అనసూయేనా? అప్పుడే బిడ్డనెత్తుకున్నదన్న మాట?” ఆవిడ ఆశ్చర్యంగా అడిగింది.

“అవును. ఏడాది క్రిందరేడు పెళ్ళయింది.” తల వంచుకొని చెప్పింది రుక్మిణి.

“ఊ!” దీర్ఘంగా నిట్టూర్చింది భారతమ్మ. ఆ నిట్టూర్పు “నీకూ పెళ్ళయి నాలుగేళ్ళయింది. నీ జీవితంలో ఏ మార్పు లేదు!” అన్నట్లు ద్వనించింది రుక్మిణికి.

“వెళ్ళిరా! మనకు లేకపోతే లేకపోయింది. ఎదుటివాళ్ళను చూసినా సంతోషించాలి. అక్కడ కాయపుండ పెడితే తిను. మానెయ్యకు. అది తింటే నెల తప్పుతుందంటారు. మన అదృష్టమెలా వున్నదో?” ఆవిడ తలొంచుకొని వత్తి నలవ సాగింది.

నీరసంగా అనసూయ ఇంటివేపు అడుగు వేసింది రుక్మిణి.

బయల్దేరినప్పటి ఉత్సాహం ఇప్పుడు పూర్తిగా మటుమాయమయింది.

బాధపడతారని తెలిసి కూడా బాధపెట్టటం మనుషులకు అలవాటయిన జబ్బు.

అసలు ఈ పేరంటానికి వెళ్ళకూడదనే అనుకుంది రుక్మిణి. కాని చిన్నప్పటి స్నేహితురాల్ని

ఉండవల్లి జయశ్రీ

చూడాలనీ, ఆ పనివాడిని ఒకసారైనా ఎత్తుకోవాలనీ బయల్దేరింది.

ఇప్పుడు అక్కడకు వెళ్ళగానే.... 'ఏమ్మా, పెళ్ళయి ఎన్నేళ్ళయింది? పిల్లలెంత మంది? అయ్యో ఇంకా పుట్టలేదా? ఆపరేషన్ చేయించుకోక పోయావా? మీ ఆయన్ని డాక్టరు పరీక్ష చేయించుకోమను....' ఇలా ఒక ప్రశ్న తర్వాత ఒకటి అడిగి, ఉచిత సలహాలు ఒకదో రెండో చెప్పి ఉత్సాహాన్నంతా హరించేస్తారు.

అలోచిస్తే ఇది వాళ్ళ తప్పుకా దేమో అనిపిస్తుంది.

ఈ కాలంలో పెళ్ళయి మూడేళ్ళయితే.... ఇద్దరు పిల్లలు పుట్టుకు వస్తున్నారు.

అందరికీ అదే అనుభవం జరుగుతుంటే నూటికి ఏ ఇద్దరికో ముగ్గురికో ఆలస్యం కావటం ఆశ్చర్యాన్నే కలిస్తుంది మరి.

ఇంకో ఆరు నెలలు అయితే అయిదో ఏడు కూడా వస్తుంది. అత్తగారు అందుకే దిగులు వదుతున్నదనుకుంది రుక్మిణి.

భారతమ్మకంటే రామచంద్రయ్యగారి తొందర ఎక్కువయింది. "అమ్మాయి నీళ్ళుపోసుకున్న దేమిటే?" అని భార్యని అడుగుతుంటాడు.

"మీరు నెలకోసారి అడుగుతూ వుండండి. అవిడగారు ఇరవై రోజుల కొకసారి నీళ్ళు పోసుకుంటుంది!" విసురుగా వస్తుంది అవిడ సమాధానం.

"అహా! అందుక్కాదు....పిల్ల చిక్కిపోతుంటేనూ...." నెమ్మదిగా సర్ది చెప్తుంటారు ఆయన.

ఎంత వినకూడదనుకున్నా ఇలాంటి మాటలు చెవిన పడుతూనే వుంటాయి.

తహతహలాడిపోతున్న ఆ ముసలి దంపతులకు "ఇదుగోండి మీ మనవడు!" అని చూపించలేని తన ఆశక్తతకు కుమిలిపోతున్నది రుక్మిణి.

రుక్మిణిని చూసి వాకిట్లోకి పరుగున వచ్చింది అనసూయ. అభిమానంగా ఆమె చెయ్యి పట్టుకొని రోపలకు తీసుకెళ్ళింది.

"ఇదుగో నీకు అల్లాణ్ణి ఇచ్చేస్తున్నాను. ఇంక నీవు కూతుర్ని కనటమే తరువాయి!" హాస్యంగా అంటూ పిల్లవాడిని అందించబోయింది.

"ముందు ఏ పెద్ద ముత్తయిదువుకైనా ఇచ్చిన తరువాత అవిడ కివ్వచ్చులే!"

బాబుని ఎత్తుకుందామని ముందుకు వెళ్ళిన చేతులు, వెనక నుంచి ఎవరో అన్నమాటలలో క్రిందకు వారిపోయాయి.

"అవును అనసూయా! ముందు పెద్దవాళ్ళ కెవరికైనా ఇవ్వు. నే వెళ్ళేటప్పుడు ఎత్తుకుంటాను." అనసూయ బాధపడకుండా నవ్వుతూ చెప్పింది రుక్మిణి.

ఆ మాటలకు రుక్మిణి నొచ్చుకుంటుండేమోనని భయపడింది. స్నేహితురాలి ముఖంలో నవ్వు చూడగానే తేలికపడింది అనసూయ మనసు.

కాని....తెచ్చిపెట్టుకున్న నవ్వు కలకాలం నిలుస్తుందా?

ఈ నిజాన్ని అనసూయ గ్రహించింది. పేరంటాళ్ళంతా వెళ్ళిపోయాక రుక్మిణి ఒళ్ళో పిల్లవాణ్ణి పడుకోబెట్టింది.

"బాగున్నాడు....అంతా నీ పోలికే!" బాబు అరికాళ్ళను మృదువుగా రాస్తూ అన్నది రుక్మిణి.

"డి అండ్ సి చేయించుకోకపోయావా?" నెమ్మదిగా అడిగింది అనసూయ.

"మొన్ననే డాక్టరు దగ్గరికి వెళ్ళాను. వచ్చే నెలలో రమ్మ న్నారు." బాబు అరిచేతుల్తో అడుకుంటూ అన్నది రుక్మిణి.

"అది చేయించుకుంటే తప్పకుండా పుడతారు. మా ఆడబిడ్డకి మూడు నెలల క్రిందట చేశారు. ఇప్పుడు రెండో నెలట!" రుక్మిణి దిగులుపడకుండా ఇలాంటి ధైర్యం కలిగించే మాటలే చెప్పింది అనసూయ.

"ఎంత నిరాశలో వున్నవాణ్ణా నీ మాటలు వింటే జీవితం మీద ఉత్సాహం పెంచుకుంటారు అనసూయా! నాకలాగే అన్నిస్తున్నది."

ఇద్దరూ గుమ్మంలోకి వచ్చారు.

"ఇంక వెళ్ళొస్తాను. ఎనిమిదయింది. మావారొచ్చి వుంటారు. ఇంకా నేను రాలేదని మా అత్తగారు కంగారుపడుతుంటారు."

"అప్పుడప్పుడు వస్తూండు రుక్మిణి! మావారొచ్చాక కబురు చేస్తాను. మీవార్ని కూడా తీసుకురా. పరిచయం చెయ్యచ్చు!" అన్నది అనసూయ.

అలాగేనని తలూపింది రుక్మిణి.

"ఇంకో సంగతి!" అనసూయ అందుకుంది. ఏమిటన్నట్లు చూసింది రుక్మిణి.

"నీకు పెళ్ళయి నాలుగేళ్ళయినా నీ వయసు

పాతికకి రాలేదు. ఇంకా చాలా భవిష్యత్తుంది. ఈ చిన్న ఆపరేషన్ చేయించుకున్నావంటే పిల్లలు తప్పకుండా పుడతారు. నువ్వు ఈ విషయమే అలోచిస్తూ, దిగులుపడుతూ ఆరోగ్యం పాడు చేసుకోకు!" రుక్మిణి భుజం మీద చెయ్యేసి ఆస్థాయంగా అన్నది అనసూయ.

"థ్యాంక్స్ అనసూయా! ఈ మాత్రం ధైర్యం చెప్పేవాళ్ళు ఈ వూళ్ళో నాకెవరూ కనిపించలేదు. నీ దగ్గరకు వచ్చాక నాకు చాలా బలం వచ్చినట్లు న్నది!" అనసూయ దగ్గర నెలవు తీసుకొని ఇంటికి బయల్దేరింది రుక్మిణి.

*

మృత్యుదారిలో ఎదురయ్యాడు మాధవరావు.

"ఏం రుక్మిణి! ఇంతాలస్యమయింది?" స్కూటర్ స్టో చేస్తూ అడిగాడు.

"అనసూయ ఏవో కబుర్లు చెబుతూ కూర్చో పెట్టేసిందండీ! వాళ్ళాయన వచ్చాక మిమ్మల్ని తీసుకెళ్ళి పరిచయం చేస్తాను. వస్తారా!"

"వస్తానే! త్వరగా ఎక్కు!"

దారి పొడుగునా అనసూయ గురించి, ఆ పని వాడి గురించి చెబుతూనే వున్నది రుక్మిణి.

"ముందు వెళ్ళి అన్నం తినిరా! తర్వాత చెప్పవచ్చు!" అని అత్తగారు అంటున్నా వినకుండా బాబుని గురించి చెప్పిన మాట చెప్పకుండా చెప్పింది. ఎంత చెప్పినా ఇంకా చెప్పాల్సిందేదో మిగిలిపోయినట్లుగా వున్నది రుక్మిణికి.

'స్నేహితురాలి కొడుకుని చూస్తే ఇంత సంబర పడుతున్నది పిచ్చిపిల్ల! ఇక తనకే పుడితే.... ఎంత ఆనందిస్తుందో?' అని అనుకోకుండా వుండ లేకపోయింది భారతమ్మ.

"ఏమండీ! అనసూయ కొడుకు ఎంత బాగున్నాడో! నాకయితే వాడిని మనింటికి తీసుకొద్దామనిపించింది." పక్క దులుపుతూ అన్నది రుక్మిణి.

"ఎంతమంది మీ అనసూయకి పిల్లలూ?"

"క్రిందచేదేగా పెళ్ళయింది. ఇదే మొదటి కాన్పు."

"ఏమిటి? ఫ్యామిలీప్లానింగూ ఏమీ లేకుండా ఏడాదికొకడిని కనేస్తుందేమిటి నీ ఫ్రెండ్?" తెచ్చి పెట్టుకున్న ఆశ్చర్యంతో అన్నాడు మాధవరావు.

“అది ఎంతమందినయినా కనచ్చు. వాళ్ళు చాలా అస్త్రీపరులు. ఇద్దరో, ముగ్గురో పుట్టగానే ఆపరేషన్ చేయించుకోవాల్సిన ఖర్మ దానికేం పట్టలేదు.”

“అక్కడే పొరబడుతున్నావ్ రుక్మిణీదేవీ! అస్త్రీ వుందని పదిమందిని కంటే వాళ్ళంతా పెరిగి పెద్దవాళ్ళయ్యేసరికి పైసా మిగలదు ఎవరికీ!”

“పరిమిత సంతానం — ప్రపంచ సౌభాగ్యం అని తెలియదా నీకూ నీ స్నేహితురాలికి” కొంచెం కోపంగా అన్నాడు అతను.

“మీరేమిటండీ ఫ్యామిలీ ప్లానింగు డాక్టర్ లాగా అంత నీరియస్ అయిపోతారు? అయినా పుట్టమంటే పుట్టారా? వద్దంటే మాన్తారా? మూడేళ్ళయింది—మనకు పుట్టారా?” బెడ్ రైట్ వేస్తూ అన్నది.

“ఏదీ నువ్వు ఇంకా గట్టిగా అనుకోలేదు కదా! రుక్మిణీదేవి తలుచుకోవటమేమిటి అది జరగక పోవటమేమిటి? ఇప్పుడు అనుకున్నావనుకో! వెంటనే అమలు చేస్తావు” రుక్మిణిని దగ్గరకు తీసుకుంటూ అల్లరిగా నవ్వాడు మాధవ రావు. స్నేహితురాలి అభిమానంతో, భర్త అనురాగంతో కొన్నిరోజులు నిరుత్సాహాన్ని దగ్గరకు రానియలేదు రుక్మిణి.

*

కొని....ఎనెలకానెల ఆశాభంగం పొందటం అత్తమామల అత్రం. చుట్టూ వున్న వాళ్ళ మాటలు—ఇవన్నీ కలిసి రుక్మిణి కూడబెట్టుకున్న బలాన్ని పీర్చేస్తున్నాయి. రోజు రోజుకీ చిక్కి పోతున్న రుక్మిణిని చూసి ఆందోళన చెందాడు మాధవరావు.

“ఏమిటి రుక్మిణీ! ఇలా అయిపోతున్నావు? సరిగ్గా అన్నం తింటున్నావా? డాక్టరు రాసిచ్చిన టానిక్కు తాగుతున్నావా?”

అన్నిటికీ సమాధానంగా తలూపింది రుక్మిణి.

“మీ వాళ్ళను చూడాలని వున్నదా?” భుజం మీద చెయ్యేసి అదరంగా అడిగాడు మాధవరావు.

“వచ్చేవారం ఆపరేషన్ గదా! మా అమ్మా తమ్ముడూ వస్తారుగా?” అతని ప్రశ్నకు జవాబుగా అన్నది. రుక్మిణి పుట్టిల్లు పల్లెటూరిని అక్కడికి పంపించలేదు మాధవరావు.

“ఆపరేషన్ అంటే భయపడుతున్నావా?” కొంచెం సేపాగి అన్నాడు.

వి న తి

‘వనిత’కు ప్రచురణ కోసమని కథలు, వ్యాసాలూ గేయాలూ మొదలైనవి పంపేవారు కొన్ని విషయాలను గుర్తుంచుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాము. కథలు, వ్యాసాలూ సాధ్యమైనంత క్లుప్తంగా వుండాలి. పేజీకి ఒక్కవైపునే పిరాతో కుత్రంగా, తెలిసేలా— రాయాలి. ప్రతి రచనపైనా, వారి పేరు, పూర్తి చిరునామా వుండాలి. అది ఏ రచన అయినాసరే, అది తమ సొంతం అని, దేనికి అనుసరణ, మక్కి కాదని, దీంతోపాటే ఇంకొక పత్రికకు కూడా పంపలేదనీ—హామీ పత్రం రాసి ఇవ్వాలి. ప్రతి రచనతోపాటు, తమ చిరునామా రాపివున్న కవరును స్టాంపులతో సహా జతచేసి, పంపితేగాని, సమాధానం ఇవ్వడానికిగాని, రచన తిప్పిపంపడానికిగాని వీలుండదు. రచనల పరీశీలనకు కనీసం మూడు మాసాలైనా వ్యవధి కావలసివుంటుంది. ఈలోగా, ‘రచన ఏమైంది?’ అని ఉత్తరాలు రాయడంవల్ల ప్రయోజనం వుండదు. (రచన ప్రచురింపబడే పక్షంలో, ముందుగానే రచయిత్రులకు తెలియజేయబడుతుంది) ఈ చిన్న విషయాలను గుర్తుంచుకుని, మాతో సహకరించవలసిందిగా రచయిత్రులను కోరుతున్నాము.

—వ. సం

“భయమేమీ లేదు. చిన్న ఆపరేషనేగా!” ధైర్యంగా అన్నది.

“అందరిలాగా కాకుండా మనకివన్నీ వచ్చా యేమిటనే దిగులుగా వుంది.” నెమ్మదిగా అన్నది.

“ఇది మరీ బాగుందోయ్! నీ ఒక్కదాని కోసమే ఇన్నీ హాస్పిటల్స్ కట్టారనుకున్నావా? మనలాంటి వాళ్ళు వందమంది...నీకో నిజం చెప్తాను విను...ఇప్పుడు ఆస్పత్రుల్లో రెండురకాల ఆపరేషన్లే ఎక్కువగా జరుగుతున్నాయట. ఒకటి పిల్లలు కావాలనీ, రెండోది పిల్లలు వద్దనీ!” మాధవరావు నవ్వుతో క్రుతి కలిపింది రుక్మిణి.

*

ఆపరేషన్ అయిపోయిన తర్వాత నీరసంగా పడుకున్న రుక్మిణిని చూసి బాధపడ్డాడు మాధవరావు.

“ఒంట్లో ఎలా వుందీ తేలికగా వుందా? హార్లిక్కు తాగుతావా? మీ అమ్మగారు వాకిట్లో కూర్చున్నారు. పిలవనా?” అన్నిటికీ కలిసి వద్దని తల అడ్డంగా తిప్పింది.

“అమ్మ ఇందాక వచ్చి వెళ్ళింది. అప్పటికి నీకింకా స్పృహరాలేదు. ఆవిడ మనవడు పుట్టి నట్లే సంతోషిస్తున్నది. నాన్నగారయితే మరీ! వచ్చే సంవత్సరం ఈ పాటికి పుట్టాడు....ఏం పేరు పెట్టాలా అని ఆలోచిస్తున్నారు. వీళ్ళ

అత్రం చూస్తే నాకు నవ్వాస్తున్నది....మా తాత గారు అనేవారట....‘కొడుకు పుట్టగానే సరికాదు... కొడుక్కి కొడుకు పుట్టాలని’ అందుకు — ఇప్పుడు నీవు మనవడిని ఇవ్వకపోతే....వాళ్ళు వూరుకొనేలా లేరు!” చిన్నగా నవ్వుతూ అన్నాడు మాధవరావు. ‘ఇంతమంది తనమీద ఇన్నీ ఆశలు పెట్టుకున్నారు. తనింకా తల్లి కాలేదని అమ్మ ఏడుస్తున్నది. కాపరాలు స్థిరంగా వుండాలంటే పిల్లలుండాలని అమ్మ నమ్మకం. ఒకవేళ వీళ్ళు వూహించినట్లు త్వరగా రాకపోతే?....యుల్లు మన్నది రుక్మిణి శరీరం.

“ఈ ఆపరేషన్ జయప్రదం అయి. నేను తప్పకుండా తల్లినయ్యేలా అనుగ్రహించు!” దేవుడిని మనసులోనే ప్రార్థించుకున్నది. ఆ రోజు అనసూయ వచ్చి కాసేపు కూర్చోని ధైర్యం చెప్పి వెళ్ళింది.

ఆపరేషన్ జరిగి ఆరునెలలయింది.

ఈ ఆరునెలలు భవిష్యత్తు మీద ఆశ పెంచుకుని బ్రతికింది రుక్మిణి.

భగవంతుడు మనుషులకిచ్చిన వరాల్లో ‘ఆశ’ ఒకటి కదా!

ఆ రోజు అనసూయ తమ్ముడు పరుగుపరుగున వచ్చి చెప్పాడు.

[45వ పేజీ చూడండి]

రాణీ కుముదినీదేవి

గట్టుకుని నేతగా నిలవగల
దక్షత అచిర కాలంలోనే
ఆమెను ఒక సాంఘిక
కార్యకర్తగానే గాక,
నాయకురాలిగా మలచాయి.
జంట నగరాలైన హైదరా
బాదు. పికింద్రాబాదులకు
ఎన్నికైన మొదటి మహిళా
(సిటీ కార్పొరేషన్)
మేయర్ రాణీ కుముదినీ
దేవి. అనేక సమాజవికాస,
సాంఘిక సంక్షేమ, విద్యా
బోధనా సమాజాలకు ఎన్ని
కవటమేగాక 1962 నుంచి
1972 వరకు వనపర్తి
నియోజక వర్గం నుంచి
ఎసెంబ్లీకి ఎన్నికై సభ్యు
రాలిగా పని చేశారు. 1958

హైదరాబాదు పైంట్
జాన్స్ గ్రామరు స్థూలులో
సీనియర్ కేంబ్రిడ్జి వరకు
చదివిన కుముదినీదేవికి
1928 లో జనంపల్లి
రాజారాం దేవరావు తో
వివాహం జరగటంతో
శ్రీమతి జనంపల్లి రాణీ
కుముదినీదేవిగా మారారు.
చిన్నతనం నుంచే సంఘ
సేవా కార్యక్రమాలలో
ఎక్కువగా పాల్గొనటం
ఆరంభించారు కుముదినీ
దేవి. వస్తుతః ఆమెలో
వున్న ఉదారత, తోటి
మానవుల పైన మమత,
తన వ్యక్తిత్వం పైనున్న
నమ్మకం, నలుగురినీ కూడ

సరోజినీ పుల్లారెడ్డి

బిడ్డలు

ప్రసిద్ధ వనితలు

రాణి కుముదినిదేవి, సరోజినీ పుల్లారెడ్డి ఆంధ్ర రాజధాని నగరంలో ప్రసిద్ధులు.
విరిద్దరూ, కొంతకాలం జంటనగరాలపాలనను నిర్వహించారు. ఈ మాజీ మేయర్లతో వనిత
విడివిడిగా జరిపిన ప్రత్యేక గోప్యతలను ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము :

నుంచి సేవాసమాజం బాలికా నిలయంకు
చైర్మన్ గాను, ఆంధ్రప్రదేశ్ డిప్ అండ్
డంట్ ఎసోసియేషన్ అధ్యక్షురాలిగాను, కుష్టు
రోగులకై ప్రత్యేకంగా తాను కుక్కటపల్లిలో
నిర్మించిన శివానందా రిహబిలిటేషన్
హోమ్ కు ప్రధాన కార్యదర్శిగాను అనేక
సమాజ సంక్షేమ కార్యక్రమాలలో ఆమె
ప్రధాన పాత్రను నిర్వహిస్తున్నారు. అంతర్జా
తీయ మహిళా సంవత్సర సందర్భంగా
కుముదినిదేవికి ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ సోషల్
వెల్ ఫేర్ అడ్వయజరీ బోర్డు, మహిళా నవ
జీవన మండలులు ఆమె చేసిన సాంఘిక
సేవకు గుర్తింపుగా రెండు విజ్ఞప్తసేవా పతకా
లను బహూకరించాయి! ఆమెతో 'వనిత'
విలేకరి జరిపిన గోప్య ఇది :

మీరు రెప్రెసెంటేటివ్ హోమ్ ను నడుపుతున్నారని
అందులో మీరు పొందుతున్న సాధక బాధకాలు
తెలుపుతారా ?

ఇతరులకు సేవ చేద్దాం అని నిర్ణయించుకున్న
తర్వాత ఏదీ బాధగా ఉండదు. చేస్తున్న ప్రతి
పనిలోనూ తృప్తి ఉంటుంది. మానవసేవ ద్వారా
మాధవసేవ చేసిన అనందం పొందవచ్చని నా
నమ్మకం. అయితే ప్రభుత్వం ఇటువంటి కార్యక్రమా
లకు ముఖ్యంగా ఆర్థికంగా బాగా చేయూత నివ్వాలి.
కుష్టు రోగుల్ని మీరు ఆ హోమ్ లో చేర్చుకుంటు

న్నారనిగదా! మరి నగరంలో కొందరు కుష్టు
రోగులు గుంపులుగా బ్యాండ్ వాయిద్యాలతో
ఆడుక్కోవటం జరుగుతుంది. దానికి కారణం
ఏమిటంటారు ?

జలవంతంగా ఎవరినీ రెప్రెసెంటేటివ్ హోమ్ లో జేర్చే
హక్కు మాకు లేదుగదా! హోమ్ కు వచ్చినవారే
మేం చేర్చుకుంటాం. ఇవ్వరు ప్రభుత్వం బెగ్గర్లు
యాక్టును అమలులోకి తేబోతుంది. ఈ సంవత్సరం
మంచి నగరంలోని బెగ్గర్లును నిర్బంధంగా
హోమ్ లో ఉంచబోతున్నాం. వారికై, మేం
నిర్వహిస్తున్న రెప్రెసెంటేటివ్ హోమ్ లోనే, గృహాన్ని
నిర్మించటం జరుగుతుంది.

సాంఘిక కార్యక్రమాలలో పాల్గొనాలంటే
వనితలకు కావలసిన అర్హత లేమయినా
ఉన్నాయంటారా ?

ముఖ్యంగా తమ సమయాన్ని ఇతరులకై వినియోగించ
గలిగే అవకాశం ఉండాలి. అటు తర్వాత తోటి
మానవులకు సహాయపడదాం అన్న ఆకాంక్ష
ఉండాలి. ఇంతకు మించి వేరే ఏమీ అవసరం
ఉండదని నా ఉద్దేశం.

వరకట్న సమస్యపై మీ అభిప్రాయం ?

వరకట్నం నిర్మూలన జరగాలంటే చట్టాలకన్నా
సమాజ రృక్మంలో మార్పు తేవటం చాలా
అవసరం. ఇది ఒక సాంఘిక సమస్య. వనితల్లో
వ్యక్తిత్వం కలవాడు 'కట్నం తీసుకునే వరుడిని పెళ్ళా
డము' అని శవధం తీసుకునేట్టు చెయ్యాలి. అలాగే
అబ్బాయిలు కూడా శవధం తీసుకునేట్టు చూడాలి.

ఆ శవధాలు ఒకరి ప్రోద్బలంవల్లో, అధికారుల
భయంవల్లోగాక తమకు తాముగా ఆత్మ వికాసంతో
తీసుకునేట్టు చేయాలి. అప్పుడు ఈ సమస్య నిర్మూలన
అవుతుంది. విద్యార్థులు, సాంఘిక కార్యకర్తలు
ఈ సమస్యా పరిష్కారానికి ఎంతో పని చేయవచ్చు.
ఈ సమస్యకు ఎంత త్వరగా పరిష్కారం
ఏర్పడితే సమాజం అంత త్వరగా కోలుకుని
ముందంజ వేయగలుగుతుంది.

కుటుంబ నియంత్రణ గురించి మీరేమంటారు ?
అదుపు పాదుపు లేకుండా పెరుగుతున్న జనాభాను
పరిమితిలో ఉంచటం ఎంతైనా అవసరం.
ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం చేయగల పని చాలా
ఉంది. ప్రభుత్వంతో పాటుగా ప్రజలు-ముఖ్యంగా
యువతీయువకులు ఎంతయినా ఈ విషయంలో పని
చేయవచ్చు. తాము పరిమిత కుటుంబం కలిగి
ఉండటంవల్ల పొందిన లాభాల్ని యితరులకి చెప్పడం
వల్ల, వాళ్ళనీ కుటుంబ నియంత్రణను అవలంబించేట్టు
చేయవచ్చు. ఈ కుటుంబ నియంత్రణ విజయవంతం
కావాలంటే సాంఘిక కార్యకర్తలు ప్రభుత్వంతో
సహకరించాలి.

ఉమన్సులిట్ మన దేశం లోనూ అవసరమం
టారా ?

దాన్ని గురించి వేమ ఆలోచించలేదు. వేమ బాల్యం
మంచి పురుషులతో సమంగా మనలుతున్నామ.
ఇతర దేశాల కన్న మన దేశంలో స్త్రీలు ఎక్కువ
స్వాతంత్ర్యాన్ని పొంది ఉన్నారనే వేమ అనుకుంటు
న్నాను.

ఈనాడు ఎక్కువగా వస్తున్న కొన్ని రకాల సినిమాలు, పుస్తకాలు మన యువతను అవసర్యమైన మార్గంలోకి తీసుకు వెళుతున్నాయంటే అంగీకరిస్తారా?

తప్పకుండాను. అనవసరమయినవి, అసభ్యమైనవి సన్నివేశాలు చూపించి, చిత్రీకరించి యువతి యువకుల మనసులను ఆ మార్గంలో ఆలోచించేట్లు చేస్తున్నాయి ఈనాటి సినిమాలు, కొన్ని రకాల పుస్తకాలు—అందుకు సందేహం లేదు.

నేటి విద్యా విధానంపై మీ అభిప్రాయం?

పిల్లల మనస్తత్వాలను గ్రహించి వారికి ఉన్నత విద్యను యివ్వాలి. మన విద్యా విధానం వృత్తులను పేర్చేదిగా వుండాలి. యువతి యువకులు 'డిగ్రీటీ ఆఫ్ లేబర్' ఫీల్ య్యేట్టు చెయ్యాలి.

మీరు సిటీ కార్పొరేషన్ కు మేయరుగా పని చేసిన మొదటి మహిళ కదా? మీరు అప్పుడు తీసుకున్న ముఖ్యమయిన చర్యలు ఏవైనా తెలుపుతారా?

మేయరు పదవిలో మహిళ కూర్చున్నా పురుషుడు కూర్చున్నా ఒకటే! మేయరు విధులనే ఎవరైనా నిర్వహించవలసి వుంటుంది. నేను నిష్పాక్షికంగా ఆ పదవిని నిర్వహించానని నమ్ముతున్నాను. నేను ఆ పదవి స్వీకారం చేసిన రి ప ర్ జు నే ఎన్నడూ కనీ విసి ఎరుగని వరదలకు సిటీ గురి అవటం, ఆ క్లిష్టమైన పరిస్థితులను ఎదుర్కొని వరదబాదితులకు సహాయం చేయవలసి రావటం జరిగింది. కొన్ని వారాలు సరిగ్గా నిద్రాహారాలు లేకుండా ఆ కార్యక్రమాలు నిర్వహించాము. తర్వాత చైసీన్ వార్ రావటం; అందుకని రక్తాన్ని 'బ్లడ్ బాంకు' లకై స్వీకరించే కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాము. ఇలా చాలా పనులు చేశాము. వాబిల్ పహాడ్ పార్కు, నగరంలో గుడిసెలను తొలగించే పనిలో అక్కడ నివసించే వారికి పునరావాసం కలిగించడానికి అంబర్ పేటలో మల్టీస్టోరీడ్ బిల్డింగ్స్ నిర్మించటం వంటివి ఆ సమయంలో జరిగినవే.

మీరు రాజకీయాలలో ప్రవేశించటం ఎలా జరిగింది?

అది భగవత్ ప్రేరణ. మరొక కారణం శ్రీ శివానంద స్వామిజీవారి ఆశీర్వాద బలం. నాకు ఇష్టం లేక పోయినా 1962 లో రాజకీయ ప్రముఖులు నమ్మ ఎం. ఎల్. ఎ గా మంచోమని బలవంతం చేశారు. అలా ప్రారంభమయింది నేను రాజకీయాలలో ప్రవేశం చేయటం.

మీ జీవిత ద్యేయం ఏమిటి?

భగవంతుడిని తెలుసుకోగలగటం.

ఈనాటి యువతరానికి మీరు ప్రత్యేకంగా చెప్పదలచుకున్నది ఏమైనా ఉన్నదా?

యువతి యువకులకున్న శక్తి సామర్థ్యాలు మరెవరికీ వుండవు. అందువల్ల వారు తమ కాలాన్ని కొంత సమాజానికి వెచ్చించి తమకు తెలిసిన ప్రతి నిరక్షరాస్యునికీ విద్యాబుద్ధులు ప్రపంచజ్ఞానం అవీ చెప్పి వాళ్ళను ఉన్నత పాదులుగా రూపొందేట్లు సహకరించమని - మంచిని గ్రహించి మంచిని చాటమనీ నా సందేశం.

*

శ్రీమతి సరోజినీ పుల్లారెడ్డి కొంత కాలం కొన్నింటిగా - ఆ తర్వాత నగర మేయర్ గా వ్యవహరించారు. నేడు అర్బన్ డెవలప్ మెంట్ అధారిటీ చైర్మన్ గా వ్యవహరిస్తున్నారు. ఆమెతో జరిగిన ప్రత్యేక గోష్ఠి ఇది.

మీ విద్యార్థిని జీవితం గురించి తెలుసుకోవచ్చా? నేను కాలేజీ చదువు-నిజామ్ కాలేజీ హైదరాబాద్ లో చదివాను. ఆ సమయానికి 'క్విట్ ఇండియా' ఉద్యమం నడుస్తూంది నేను నా సహ విద్యార్థులతో పాటు అందులో పాల్గొన్నాను. అలాగే ఆంధ్ర మహాసభలోను, కృష్ణదేవరాయ రైబరీ స్థాపనవంటి కార్యక్రమాల్లోనూ ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నాను.

మీకు రాజకీయ రంగం పట్ల ఆసక్తి ఏర్పడడానికి కారణం తెలుసుకొనవచ్చా?

నాలో విద్యార్థి దశ మంచి వున్న రాజకీయ చైతన్యమే అందుకు కారణం. నేను రాజకీయ రంగం అంటే పూర్తిగా తెలియకుండానే యిష్టాన్ని పెంచుకున్నాను. ఆ ఆసక్తి స్వతస్సిద్ధంగా నాలో ఏర్పడింది. నా కుటుంబంలో మరెవరూ రాజకీయ రంగంలో లేరు. అయినా నాకు ఆ రంగంలో అమితమైన ఆసక్తి ఏర్పడటం, పెద్ద అయితర్వాత కూడా అదే రంగంలో వుండటం సహజంగా జరిగిపోయాయి.

మీకు సాహిత్యం పట్ల ఆసక్తి ఉన్నదా?

నేను అధ్యాత్మిక పరమైన పుస్తకాలు ఎవయినా చదువుతాను. సంస్కృతంలో భగవద్గీత పూర్తిగా చదివాను. ఇంగ్లీషులో నేను ఎక్కువగా చదివేది

నాకు వచ్చినది షేక్స్పియర్, బెర్నార్డ్ షా సాహిత్యం. నేను ఉర్దూ కూడా బాగా వేర్చుకున్న మాట వాస్తవమేగానీ నా మాతృభాష తెలుగే. నేను తెలుగులో 'సూర్య చంద్రాదులు' అన్న నాటకం కూడా రాశాను.

రాజకీయాలలో ఎక్కువగా నిమగ్నమవటం వల్ల మీ గృహ జీవితానికి ఏమైనా అటంకాలు ఏర్పడుతున్నాయా?

నామటుకు నాకు ఎటువంటి అటంకాలు ఏర్పడటం లేదు. అవి రెండూ రెండు ప్రత్యేక విభాగాలు. సమర్థతనుబట్టి ఎవరైనా వేర్వేరు బాధ్యతలను విజయవంతంగా నిర్వహించవచ్చును.

నేటి మన సమాజంలో శ్రీ స్థానం గురించి వివిధ రకాల అభిప్రాయాలు ప్రముఖుల చెబుతున్నారు. మీ అభిప్రాయం తెలుసుకోవచ్చా?

మన శ్రీలు ప్రతి విషయాన్ని 'లిబరల్' గా ఆలోచించగలగాలి. అందుకోసం ప్రతి అంశాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకునే శక్తి వాళ్ళకి కావాలి. ఎవరో ఏదో చెప్పటం తు. చ. తప్పకుండా ఆ మాటలే వేదవాక్కులుగా భావించి ఆచరించటం మన శ్రీలకు అలవాటు. అందుకు కారణం నరైన విద్య, విజ్ఞానం లేకపోవడం. అందువల్ల మన శ్రీలలో ముఖ్యంగా విద్యను పెంపొందించాలి. అవసరమైతే నిర్బంధంగా అయినా విద్యను వేర్పాలి. అప్పుడే అర్థికంగా కామ సృతంక్రమం కావాలని, తమకు వ్యక్తిత్వం వుందని, తమకూ సమాజంలో హక్కులు వున్నాయని, అన్ని రంగాలలో పురుషునితో సమంగా వ్యవహరించే హక్కు, సమర్థత తమకు వుందని శ్రీలు గ్రహించి-అత్త విశ్వాసం ఏర్పరచుకుని సమన్యలను ఎదుర్కొనగలుగారు. అలా విద్యాభివృద్ధి, జరగనంతకాలం శ్రీలలో పూర్తి విశ్వాసాన్ని, సామర్థ్యాన్ని కలిగించటం - పెంపొందించటం సాధ్యం కాదు.

మన దేశ జనాభాలో నిరక్షరాస్యత శ్రీలలోనే అధికం. దాని నిర్మూలనకు మార్గాలు ఏమిటంటారు?

ఇక్కడే ప్రభుత్వం రంగంలోకి దిగాలి. మన దేశంలో చదువు - ముఖ్యంగా శ్రీలకు అనవసరమని - వివాహాలం పనులు - ఇంటి పనులు వేర్చుకుంటే చాలని చాలామంది భావిస్తారు. అందువల్ల ప్రభుత్వం ప్రతి వారికి నిర్బంధ విద్యను ఏర్పరచాలి. ప్రజలకు-తమ పిల్లల సంపాదన కంటే-బాల్యంలో వాళ్ళకు చదువు

ప్రపంచజ్ఞానం వేర్చి-వాళ్ళను సరైన దేశ పాఠశాల చేయటం ముఖ్యం అని తెలియజేయాలి. వేను బ్రిటన్ లో చూశాను. అక్కడ స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థలు వున్నాయి. ధనవంతులు, వేరే వ్యాపకం లేనివారు-చదువు రానివారికి చదువు ఉచితంగా చెప్పే వనిలో నిమగ్నమవుతారు. ఆ సంస్థలు సంఘసేవకులకు ఎంతగానో సహకరిస్తాయి. మన దేశంలో అటువంటివి లేవుగనుక చదువు పూర్తయిన తర్వాత ప్రతివ్యక్తి కొంత కాలం పాటు ఇటువంటి సంక్షేమ కార్యక్రమాలలో పాల్గొనడం తమ బాధ్యతగా భావించాలి. అప్పుడు కొంత వరకూ నిరక్షరాస్యత తీరుతుంది.

ఈనాడు చాలా మంది యువకులు ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు. ఐతే వాళ్ళు చాలా సమస్యల్ని ఎదుర్కొంటున్నారు. వాటికి పరిష్కారం ఏమిటంటారు?

నేటి ఉద్యోగినులకు ఏర్పడుతున్న చాలా సమస్యలకు కారణాలు ఆ శ్రీలే అనిపిస్తుంది. ఎవరిని ఎంత దూరంలో వుంచాలో, ఎవరితో ఎలా ప్రవర్తించాలో సరిగ్గా తెలియకపోవటం ఉద్యోగినుల సమస్యలకు మరొక కారణం. ఉద్యోగినులు ప్రిగా, నిక్కచ్చిగా ఎటువంటి నదురు బెదురు, అనవసరమైన భేషజం, భయం లేకుండా ప్రవర్తిస్తే అసలు సమస్యలు రావు. స్వతంత్రంగా తమ కాళ్ళ మీద కాము నిలబడి జీవిస్తున్నప్పుడైనా వాళ్ళు స్వేచ్ఛగా జీవించటం వేర్చుకోవాలి. అలా అని స్వతస్సిద్ధమైన గుణాలకు వనితలు తిరోదకారివ్వనవసరం లేదు. ఐతే వాటిని పురుషులు బలహీనతగా తీసుకుని లోకువతో చూసే అవకాశం యివ్వకూడదని వా ఉద్దేశం.

హిందూ సంప్రదాయాలు - సంస్కృతి మన శ్రీల పురోగతికి అవరోధాలుగా నిలుస్తున్నాయంటారా?

మన సంప్రదాయాలు-సంస్కృతి చాలా ఉత్తమమైనవి. అవి మన శ్రీల పురోగతికి ఏనాడూ

అవరోధంగా నిలవలేదు. కాని మన మూఢనమ్మకాలే ప్రగతికి అవరోధాలుగా నిలుస్తున్నాయి. వాటిని విడవాడాలి. పూర్వం కొందరు స్వార్థపరులు, ఆ నాటి సమాజానికి అవసరమనిపించిన కొన్ని మూఢనమ్మకాలు ఏర్పరచారు. ఆ మూఢనమ్మకాలను ఆచార వ్యవహారాలుగా మనవాళ్ళు నమ్మేస్థితికి వచ్చి వత్తినహాగమనం వంటివి ఏర్పడ్డాయి. అవాటి మూఢనమ్మకాలు కొన్ని ఈ వాటికి వున్నాయి. అవి వదిలిపెట్టాలి. అందుకు విద్య చాలా అవసరం. చదువు అటువంటి అనాగరికమైన నమ్మకాలను దూరం చేస్తుంది.

వరకట్న నిర్మూలనకి ఏదైన సరికొత్త విధానం సూచించగలరా?

వరకట్నం నిర్మూలన కావాలంటే ప్రభుత్వం వెంటనే ఆదర్శానికి మగపిల్లవానితో సమమైన అస్త్రవారసత్వపు హక్కును సంక్రమించ చెయ్యాలి చట్టబద్ధంగా; రెండోది మనలో 'అత్తగారు' అన్న పదం పైన, ఆవ్యక్తిపైన ఇంతవరకు ఏర్పడి వున్న ఒక వికృతమైన భావం పోవాలి. శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ అన్నట్టు 'వా కోడళ్ళు నా కూతుళ్ళు' అని ప్రతి అత్తగారు భావిస్తే తన కూతురికి కామ కట్నం యివ్వదు. తన కొడుక్కి కోరదు. ఇది సమాజంలో అంచెలంచలుగా రావలసిన మార్పు.

నగర మేయర్ గాను, ఇప్పుడు అర్పన్ దెవలప్ మెంట్ అదామిటీ చైర్మన్ గాను మీరు జంట నగరాల అభివృద్ధికి తీసుకున్న ప్రత్యేకమైన చర్యలు తెలుపుతారా?

నేను 1965-66 లో మేయర్ గా వున్నప్పుడు అంతకు క్రితం ఎన్నడూలేని సదుపాయాలు-శ్రీల కోసం కలిగించాను. అలాగే పిల్లలకై హుసేన్ సాగర్ వద్ద పాఠశాల ఏర్పాటు చేయించాను. అది నగరాన్నే అందంగా మరిచింది ఈనాడు. ఇప్పుడు కొన్ని ముఖ్యమైన చర్యలు నగర అభివృద్ధికి తీసుకుంటున్నాము. ముఖ్యంగా గేదెలు, ఆవులు

మొదలయినవాటిని నగరానికి బైటవుంచే ఏర్పాట్లు చేయించడం-ఆ ప్రదేశంలో విద్యుచ్ఛక్తి, నీరు, రవాణా సౌకర్యాలు కలిగించటం. రోడ్లు మీద తిరిగే వందులు, కుక్కలు మొదలయినవాటి ఏరివేత; నివాస ప్రదేశాలను మెరుగుపరిచే ఏర్పాట్లు, నగరంలో ముష్టివారిని-కుమ్మ మొదలైన అంటువ్యాధులతో రోడ్లమ్మట అడుక్కుంటూ తిరిగేవారిని బలవంతంగా తీసుకుని వెళ్ళి వాళ్ళకై ప్రత్యేకంగా ఏర్పరచిన కేంద్రాలలో వుండేట్లు చూడటం వంటివి కొన్ని ముఖ్యమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు. మీ జీవితంలో మీరు మరువలేని సంఘటనలు ఏమయినా జరిగివుంటే చెబుతారా?

1966లో నేను నగర మేయర్ గా ఉన్నప్పుడు దాదాపు లక్షమంది జనం ముందు శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీకి నేను సమర్పించిన పౌరసన్మానం. అనాడు నేను పొందిన అనుభూతి ఎప్పుడూ మరువ లేనిది. శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీని నేను పుష్ప మాలాంకృతురాలిని చేస్తుండగా పొందిన 'త్రిల్' ఈనాటికీ నాలో గగుర్పాటు, ఉత్సాహం కలిగిస్తుంది. వనితలకు మీరిచ్చే సందేశం?

చదువు వచ్చిన ప్రతి వనితా కనీసం ఒకరికైనా చదువును వేర్చుదామని నిర్ణయం తీసుకుని వేర్పాలి. శ్రీ తన చుట్టూవున్న సమాజాన్ని సరిగ్గా అర్థం చేసుకోవాలి. తనకోటి శ్రీలలో ఎవరైనా కష్టంలో వుంటే చేతనయిన రీతిలో సహాయపడాలి. వ్యాయ వాదులుగా వున్న శ్రీలు-కనీసం వెలకు ముగ్గురు బీద శ్రీలకు ఉచితంగా లీగర్ అడ్వైజ్ ఇవ్వటం, అలాగే లేడి డాక్టర్లు కాము వున్న ప్రాంతంలోని బీద శ్రీలకు కనీసం కొందరికైనా ఉచితంగా వైద్య సహాయం చెయ్యటం వంటివి చెయ్యాలి. అంతేకాక బాగా ధనాన్ని ఆర్జించిన ప్రాపెషనల్స్-లాయర్లు, డాక్టర్లు వంటివారు తమ వృత్తిలో క్షణం పొందుతున్న బీద విద్యార్థినులకు కనీసం ఒకరికైనా ధన సహాయం చేసి చదివించటం వంటివి చేస్తే, మన సమాజ శ్రేయస్సుకు వారు ఎంతగానో తోడ్పడినట్లు అవుతుంది. □

తప్పేవరిది?

"ఇదేమిటి? ఈ కూరలో ఉప్పు. కారం లేనేలేదు; అసలు ముక్కలే వేగలేదు" అన్నాడు కొత్తగా పెళ్ళి చేసుకున్న ఓ భర్త. వడ్డించిన భార్య కేసి ఆముదం తాగిన వాడి మొహంతో, చూసి. భార్య తడుముకోకుండా "నేనేం చెయ్యను? ఆ పుస్తకంలో వున్నట్టే చేశాను. అయితే, 'నలుగురికి సరిపడా వండడానికి' అని అందులో రాసి వుంది. మనం ఇద్దరమే గదా- అని కొంతలన్నీ సగమే వేశాను. అలాగే వేయించడంలో కూడా సగం సేపే వేయించాను" అన్నది. తప్పేవరిదో ఇప్పుడు చెప్పమన్నట్లుగా భర్త కేసి చూసి.

పాఠకుల వ్యాసాలు: వివాహాలు ఆదంబరంగా జరపవలసిన అవస్థ ఉన్నదా?

1

మౌనవ జీవితంలో వివాహం అతి ముఖ్యమైన ఘట్టం. మన దేశంలో ఇంకా ఎక్కువ ప్రాముఖ్యతను ఇస్తారు వివాహానికి. బిడ్డ పుట్టిన దగ్గర్నుంచీ, చివరి వరకూ ఎన్నో ఉత్సవాలు - ఛారసాల, జన్మదినం, అక్షరాభ్యాసం మొదలైనవి జరుగుతాయి. ఇవి ఆ ఒక్క బిడ్డకే సంబంధించి వుంటాయి. కాని, వివాహం ఇరువురి జీవితాలను ముడివేసి, జీవితాంతం కలిసి మనలేలా చేస్తుంది. ప్రతి మనిషికీ వివాహం ఒక మలుపు తిరిగే సమయం. అందుకే దీనికి బంధుమిత్రులను అధిక సంఖ్యలో ఆహ్వానించి, ఆనందంగా ఆదంబరంగా జరపాలి. నూతన భాగస్వాము లిరువురికీ ఆహూతులందరూ సాక్షులు. జీవితంలో వివాహమంతటి ఆనందదాయకమైన రోజు మళ్ళీ రాదు. వివాహం ఆదంబరంగా జరిగితే ఆహ్వానితులు వట్టి చేతులతో రారు. వధూవరులకి ఎన్నో బహుమతులు తెస్తారు. దీనివల్ల వారి కొత్త సంసారానికి అవసరమైన వస్తువులన్నీ అమరుతాయి. దీనివల్ల వరువు తండ్రికి, తన కుమార్తెను కాపురానికి ఎంపేటప్పుడు పెట్టవలసిన సామగ్రి తగ్గుతుంది.

పలువురిని పిలిచి కుభలేఖలిచ్చి ఆహ్వానించడం వల్ల వధూవరులెవరో అందరికీ ముందే తెలుస్తుంది. ఒకవేళ అబ్బాయిలో ఏవైనా దుర్వ్యసనాలున్నట్లయితే, తెలిసినవారి ద్వారా, తల్లిదండ్రులు ముందే తెలుసుకోగలుగుతారు. వివాహం అయిన తరువాత విడిపోడం అంత సుకువుకాదు. ఉభయవర్గాల వారూ ముందే జాగ్రత్తపడ్డానికి అవకాశం వుంటుంది. ఏ మోసగాడినో ముదేసుకుని ఆ మగువ జీవితాంతం నరకం అనుభవించ నవసరం లేదు.

ఇంకాస్త డబ్బున్న వాళ్ళుంటారు చూడండి - వాళ్ళెన్నడూ ఎవరికీ పిడికెడు బియ్యమైనా వెయ్యరు. అట్టివారు ఆదంబరంగా వివాహం జరుపు కున్నట్లయితే, కనీసం ఆ సమయంలోనైనా, పదిమందికీ తృప్తిగా పెట్ట గలుగుతారు.

ఇక పోతే, పెళ్ళికి ఆహ్వానింపబడే ఆహ్వానితుల్లో-బాలలు, వృద్ధులు, అమ్మాయిలు, అబ్బాయిలు అందరూ వుంటారు. వీరిలో, అంటే అవివాహి తులైన అమ్మాయిలు, అబ్బాయిలలో సంబంధాలు కుదిరే అవకాశం వుంటుంది.

ఆదంబర వివాహాల్లో అధిక సంఖ్యలో బంధుమిత్రాదులందరూ ఒకేసారి కలుసుకొనే అవకాశం వుంది. దూరప్రాంతాల్లో ఉన్నవారిని ప్రత్యేకంగా కలుసుకోలేము కదా! ఇటువంటి సందర్భాలలోనే కలుసు

కుంటాము. మనకి కొత్తవారితో స్నేహం కలుగుతుంది. ఇటువంటి వివాహాల్లో, సిగ్గు, మొహమాటమూ లేకుండా, అందరూ ఆనందంగా కలిసి మెలసి మనులుతారు. వివాహ సమయంలో-వచ్చే వారితో ఎంతో ఆనందంగా వుంటుంది. ఇక వధూవరుల ఆనందానుభూతి వర్ధించగలమా?

ఆదంబరంగా వివాహాలు జరుగుతే అర్థికంగా చాలా వ్యయం అవు తుందనుకోండి. కాని, అందులోనే లాభాలు హెచ్చు.

బులుసు రామలక్ష్మి
విజయనగరం

2

వివాహాలు ఆదంబరంగా జరిపితే లాభాలమాట ఏమోగాని నష్టాలే ఎక్కువ. పెళ్ళిళ్ళూ పేరంటాలు నలుగురిని పిల్చి చేయడంలో ఉద్దేశం - ఈ వంకనైనా దూరాలనున్న బంధువులు ఒకరినొకరు చూసుకోవచ్చునని--ఆ విధంగా బంధుత్వాలు నిలుస్తాయని. కాని ఈ రోజుల్లో దూరాల నున్న వాళ్ళు పిల్చినా గాని పిల్లల చదువుల దృష్ట్యా, ఆపీసుల్లో నెలవులు దొరకక, ప్రయాణాలకి డబ్బు పొయ్యలేక రారేపోతున్నారు. పూర్వమైనా ఇప్పుడైనా సరే ఆదంబరంగా అప్పులు చేసి పెళ్ళిళ్ళు చేసి ఆ అప్పులు తీర్చలేక, ఉన్న ఆస్తి తెగనమ్మి బికారులైన వాళ్ళని చూసి అందరూ అనుకునే మాట 'అంత గొప్పగా తూగలేనప్పుడు, ఎవరు చేయమన్నారు? అనుభవిస్తున్నాడు కావలసిందే'నని. ఈ అన్నవాళ్ళంతా అతడు ఆదంబరంగా వివాహాలు చేసినప్పుడు 'ఆ ఖర్చు పెట్టకపోతే బాగుండదు. ఈ లాంచనం జరిపించక పోతే బాగుండదు' అన్న వాళ్ళే.

నేనొక కథ చదివాను. అందులో ఒక హిందువుల పెళ్ళికి ఒక విదేశీ వనిత వస్తుంది. ఆక్కడ ఆమెకు తలంబ్రాలు పోయడం, ఆహూతు లందరూ అక్షతలు చల్లడం వింతగా కనుపిస్తుంది. ఆమె పక్కనున్న అవిదతో 'ఇలా చేస్తే ఎంత బియ్యం వృధా అవుతుందో?' అంటుంది. అలా చూస్తే మన పెళ్ళిళ్ళలో ఒక్కొక్క పెళ్ళికి ఎంత బియ్యం, యితర ఆహార ధాన్యాలు (నవధాన్యాలు) ఈ విధంగా ఖర్చు అవుతున్నాయో అలా సంవత్స రానికి ఎన్ని పెళ్ళిళ్ళవలన ఎంతెంత ఆహార ధాన్యాలు వేస్ట్ అవుతున్నాయో లెక్కచూస్తే చాలానే తేలుతుంది. ఇంకొక విషయం-పెళ్ళిళ్ళు మనదేశంలో అన్ని రాష్ట్రాలలోను యింపుమింపు ఇదే విధంగా ఆదంబరంగా జరుపు తున్నవే అయినా కొన్ని కొన్ని రాష్ట్రాలలో వరువుకు కానుకగా ఆమెను తన సంసార జీవితానికి అవసర పడే అన్ని వస్తువులను కన్న వారు

యస్తారు. పెళ్ళిళ్ళకు చేసే అనవసర ఖర్చు తగ్గించుకుని ఎంత ఖర్చు పెట్ట దలచుకున్నారో ఆ ఖర్చు వదువుకు యిచ్చి వివాహం ఆదంబరంగా కాక నిరాదంబరంగా మితమైన ఖర్చుతో తేల్చి పేస్తే శ్రమ, ఖర్చు కూడా కలిసి వస్తాయి. మనకి అంగ్లేయుల వలన పనికిరాని అలవాట్లు మాత్రమే అలవడ్డాయి కాని, రిజిస్టర్డ్ మారేజ్ లాంటి యింటికి ఒంటికి పనికి వచ్చే అలవాట్లు అలవడలేదు. రిజిస్టర్డ్ మారేజ్ చేసి మనకు బాగా కావలసిన వాళ్ళని బంధు మిత్రులని ఏర్చి ఇంట్లో క్లుప్తంగా పార్టీ యిస్తే మన మనసుకి కూడా తృప్తిగా ఉంటుంది. కాని ఈ విధంగా ఎందరు ఆలోచించి అవలంబించ గలరు? మనసులో ఉన్నా ఆచరణలో పెట్టడానికి సంఘ భయం పట్టు కుంటుంది. ఎవరైనా ఏమైనా అన్నా కొత్తలో అంటారు. ఆ మాటలు మనవి కాదన్నట్టుంటే కొన్నాళ్ళకు ఒకళ్ళను చూసి ఒకళ్ళు ఆ పద్ధతికే వస్తారు.

వి. సూర్యకాంతం

కాకినాడ

3

వెనుకటి రోజులలో పోదోలు, ముద్రణాయంత్రాలూ అంత ప్రచారంలో లేకపోవడంవల్ల ఎంత మందికి వీలైతే అంత మందికి ఈ వివాహాన్ని గురించి తెలిపేందుకు ప్రయత్నాలు జరిగేవి. అల్లాంటి ప్రయత్నాల్లో ఒకటి వివాహాలను ఆదంబరంగా జరిపించటం! వివాహం జరిగిందనడానికి సాక్ష్యం ఆ రోజుల్లో వ్యక్తులు మాత్రమే. అందుకే బేంసు మేళాలు, మందుగుండు సామగ్రితో ఊరేగింపు, వీలైనంతమంది అతిథులను పిలివడం వగైరాలు జరిగేవి. ఈ పెళ్ళి తతంగం అంతా అతిథుల మనస్సులకు హత్తుకుపోయే టంత మనంగా ఏర్పాట్లు జరిగేవి. ఇది మొదటి కారణం. రెండవది ఈ పెళ్ళి కారణంగానయినా దూర దూరపు చుట్టాలందరూ ఒకచోట కలుసుకోవడానికి, అచ్చట్లా, ముచ్చట్లా చెప్పుకోడానికి వీలు కలిగేది. మగపిల్లల తల్లితండ్రులు, ఆడపిల్లలు గలవాళ్ళు ఇలా పెళ్ళిళ్ళ సందర్భాల్లోనే కలుసుకుని, వాళ్ళ వాళ్ళ పిల్లల పెళ్ళిళ్ళు నిశ్చయించుకుంటారు. మూడో కారణం ఎవరికైనా జీవితంలో పెళ్ళినేది ఒకేసారి జరిగే మధుర మైన ఘట్టం. దాన్ని వీలైనంత మనంగా జరిపించి, వీలైనంతమంది పెద్దల ఆశీస్సులు పొందడం—అదొక వేడుక!! ఈ అలవాట్లు ఎన్నో తరాలైనవి వస్తూనే వున్నాయి. ఇవి మన జీవితంలో ఒక భాగంగా ఎంతలా పెన వేసుకు పోయాయంటే, ఈ ఆదంబరం లేని పెళ్ళి కూడా ఓ పెళ్ళేనా? అనే స్థితికి వచ్చారు ఈనాటి ప్రజలు.

ఇప్పుడు రోజులు మారాయి. అలవాట్లు మారాయి. ఆచారాలూ మారాయి; మారుతున్నాయి. కానీ ఈ పెళ్ళిళ్ళలో ఆదంబరాలు అనే మౌఢ్యం మాత్రం వదలటంలేదు. దానివల్ల అనేక సంసారాలు ఆర్థికంగా చితికి, కుంగిపోతున్నాయి. అయినా వీటిని వదులుకోవటానికి ఎవ్వరూ సంసిద్ధులు కావటంలేదు. చివరికి దానివల్ల ఆధికంగా నష్టపోయే ఆడపిల్లల తండ్రులు కూడా అందుకు సిద్ధంగా లేరు. అంతలా ఈ ఆచారాలు మన నరనరాల్లోనూ పాతుకుపోయాయి. ఇది ఎంతైనా విచారించాల్సిన విషయం.

ఈ వృధా ఆదంబరాలను మానటంవల్ల కలిగే లాభాలను గురించి ఆలోచిస్తే మనకు తోచే మొట్టమొదటి లాభం తల్లితండ్రుల ఆర్థిక బాధ తొలగడం. రెండోది మనదేశ ఆర్థిక పరిస్థితి బాగుపడడం! బూడిదలో పన్నీరు చల్లినట్టు ఈ ఆదంబరాల కోసం ధనాన్ని వృధా చేసే బదులు అదే

ధనాన్ని ఎంతో ఉపయోగకరంగా ఉండేటట్లు (ప్రాడక్టివ్ పర్పసెస్) వినియోగించడం ద్వారా తాము ఆర్థికంగా నిలదొక్కుకోవడమే కాకుండా దేశప్రగతికి, పురోభివృద్ధికి ఎంతో తోడ్పడినవారవుతారు. ఉదాహరణకి ఒక చిన్న విషయం ఆలోచించండి. ఒక పెళ్ళి జరుగుతోందనుకోండి. దానికి కనీసం రెండు వందల మందైనా చుట్టాలు, పక్కాలూ దేశం నలుమూలల్నించి హాజరవుతారు కదా! వీరంతా కనీసం తలకొక వంద రూపాయలు ప్రయాణపు ఖర్చులకైతేనేం, బహుమతుల కోసమైతేనేం ఖర్చు పెడతారు అనుకుందాం. అంటే అతిథులంతా కలిసి కనీసం 20,000 రూపాయలు ఖర్చు పెడతారన్న మాట! ఇలా చేయకుండా వీరు ఈ ఖర్చు మానుకుని, అందులో కనీసం సగం మొత్తం ఆ నూతన వధూవరుల కిచ్చారనుకోండి! అప్పుడు ఆ నూతన దంపతుల కొత్త కాపురం ఎంత సుస్థిరంగా ప్రారంభ మవుతుందో మీరే ఆలోచించండి. పైగా దీనివల్ల పెళ్ళి పెద్దల వృధా ఖర్చు తప్పడమే కాకుండా, పెళ్ళికి వచ్చే అతిథులకు కూడా అదా అవు తుంది. పెళ్ళి కొచ్చేవారు తమ తమ ఉద్యోగాలకు వెలపు పెట్టక పోవడం వల్ల దేశంలో ఉత్పాదన శక్తి పెరుగుతుంది. అది దేశాన్ని ఆర్థికంగా సుస్థిరం చేస్తుంది.

సూక్ష్మంగా చెప్పుకోవాలంటే, అతిథులు పెళ్ళిళ్ళకు హాజరు కాక పోవటంవల్ల ఆ అతిథులకూ, పెళ్ళి పెద్దలకూ ఆర్థికంగా ఎంతో లాభం కలిగడమే కాకుండా నూతన వధూవరులు ఆర్థికంగా నిలదొక్కుకోవడానికి, దేశం అధికోత్పత్తిని, ఆర్థిక ప్రగతిని సాధించడానికి వీలవుతుంది. ఒక్క అతిథులను తగ్గించటంవల్లే ఇంత మేలు జరుగుతుంటే, ఇక మిగిలిన ఆదంబరాలను తగ్గించడంవల్ల ఇక ఎంత మందికి ఎన్ని రకాలుగా లాభాలు కలుగుతాయో మీరే ఊహించండి!

కల్లూరి మణి రఘురాం

కాకినాడ

4

త్రిల్లునికి కట్నం ఎంత ఇస్తారో ఆదంబరాలకు అంత సొమ్ము వెచ్చించడం అనేక కుటుంబాలలో ఆచారం. అలాగే మగపెళ్ళివారు అక్రమంగా సంపాదించిన కట్నం మొత్తాన్ని ఆదంబరాలకు వినియోగించడం తమ గొప్ప ధనానికి నిదర్శనమని నమ్మేవాళ్ళు చాలామంది వున్నారు.

వివాహాలు ఆదంబరంగా జరపడానికి ముఖ్య కారణాలు రెండు— సాక్ష్యాలను సృష్టించడం, సంఘంలో ఎవరికి వారు గొప్పవారమని చాటించు కోవడం.

తైస్తవులు చర్చిలోను, మహమ్మదీయులు థాణీ సమక్షంలోను వివాహం జరుపుకుని, ఆ వివాహాన్ని ఒక రిజిస్టర్లో నమోదు చేయిస్తారు. హిందువులు గుళ్ళో పెళ్ళిని చులకనగా చూస్తారు. ఈ 'గుళ్ళో పెళ్ళి'ని నమోదు చేసే ఆచారం హిందూ దేవాలయాలలో లేదు. అందుచేత పెళ్ళికి వేరే సాక్ష్యాలనూ ఋజువులనూ సృష్టించాలి. అయినవారిని, స్నేహితులనూ అందరినీ పిలిచి విందులు చేస్తారు. వాళ్ళందరూ తిని, త్రేన్నినప్పుడు వాళ్ళ మనస్సుకు సంతృప్తి కలిగి ఈ వివాహాన్ని గుర్తుంచుకుని, మున్ముందు తగవులు, తకరాలు వచ్చినప్పుడు వాళ్ళు సాక్ష్యం పలుకుతారనే ఆశతో ఈ వ్యయప్రయాసలు భరించుతారు. తాపామరసాలు, బ్యాండు మేళాలు,

సన్నాయి, నౌబత్తులు మ్రోగించి, వధూవరులను పూలపల్లకి లేక పూల కారులో పూరేగింపు చేయించితే పూళ్ళో వాళ్ళందరికీ తెలుస్తుంది. చూచిన వాళ్ళందరూ ఒకనాటికి అవసరమైతే ఈ వివాహం జరిగిందన్న సత్యాన్ని వక్కాణించగలరనే ఆశాభావంతో ఈ మెహర్నాడే ఖర్చులు పెడుతుంటారు. మేళాల మోతలో తుమ్మలూ, దగ్గులూ వినిపించకుండా వుంటే అశశకునాలు లేవనే సంతృప్తి పొందుతూ వుంటారు. ఈ దుబారా ఖర్చులు తగ్గించడానికి ప్రభుత్వం చేయగలిగిన పెద్ద సహాయం ఏమంటే ప్రతి వివాహం వారి వారి మతాచారాల ప్రకారం జరుపుకున్నప్పటికీ రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ మ్యారేజెస్ ఆఫీసులో తప్పనిసరిగా నమోదు చేయించాలనే నిబంధన విధించడం! జననం రిజిస్ట్రార్ చేయించినప్పుడు వివాహం రిజిస్ట్రార్ చేయించడంలో తప్పేముంది?

“చేశాడులే గుళ్ళో పెళ్ళి” అని చులకనగా పలుకుతారు ఎవరైనా డబ్బులేనివాడు తక్కువ ఖర్చుతో వివాహం జరిపించినప్పుడు. మన సాంఘిక దురాచారాల్లో ఇదొకటి. అడబడుచులకు లాంఛనాలు ఘనంగా ముట్టచెప్పితే ‘ఓహో! మన వదినె పుట్టింటివారు చాలా గొప్పవారు’ అనుకుని, వాళ్ళు తమ పిల్లను ఆదరాభిమానాలతో చూస్తారని పెండ్లికూతురి తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లమీద ఆపేక్షకొద్దీ అపోహ పడుతుంటారు. గెస్టు కంట్రోల్ ఉత్తరువును అతిక్రమించి అందరినీ భోజనాలకు పిలవడం మన సాంఘిక చారం. విందుకు వచ్చినవారు పొట్టకు పట్టినంతవరకూ తిని పూరుకోక పైపెచ్చు పారవేయడం ఒక దురలవాటు. వీటన్నిటికీ కారణం ప్రతి ఒక్కరికీ తను సంఘంలో ఘనాపాటిగా ప్రకటించు కోవాలనే తృష్ట వుండటమే. వృథా ఖర్చులతో భుజిక్తులు పెట్టుకునే మన స్తత్వం మారాలి. ఈ విష

యంలో భాగ్యవంతులు ముందంజ వేస్తే బాగుంటుంది. ఎప్పుడైతే కలవారు ఖర్చులు తగ్గిస్తారో అప్పుడు లేనివారికి ఇస్పిరియారిటీ కాంప్లెక్సు తగ్గి పోతుంది. మొత్తం సంఘంలో మార్పు రావడానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది.

వల్లర్ డిస్లే ఆఫ్ వెల్త్—సాంఘిక నేరం. దేశానికి అరిష్టం. కట్నం సొమ్ము ఆక్రమంగా పుచ్చుకున్నప్పటికీ ఒక ఉపయోగం వుందేమో గాని ఈ ఆదంబరాలు మాత్రం అగ్నిలో పోసిన అజ్యంలా ఎవరినీ ఉద్ధరించేవి కావు.

పి. శారద
హైద్రాబాదు

5

“అకాశమంత పందిరివేసి

భూదేవంత పీటవేసి

పెండ్లి కొడుకును, పెండ్లి పడుచును.....”

“అకాశ పందిరిలో నీకు నాకు పెండ్లంట

అప్పరలే పేరంటాళ్ళు. దేవతలే పురోహతులంట....” అన్న పాటలు మీరు వినే ఉంటారు. ఆ పాటలు మనం చటుక్కున వినగానే పెళ్ళి అంత వైభవంగా జరపాలి కాబోలు అనుకుంటాం. కానీ మరికాస్త లోతుగా ఆలోచిస్తే గానీ దాని అంతర్యం బోధపడదు. అకాశమంత పందిరి, భూదేవంత పీట ఎలా వేస్తాం? అసాధ్యం కదా! అందుకని నీరాకాశమే పందిరి అనుకుని, పుడమి తల్లినే పీటగా భావించి నిరాదంబరంగా పెండ్లి జరగాలని అర్థం.

“ఎంతచెట్టుకు అంత గాలి” అన్నట్లు—ఉన్నవాళ్ళు అతివైభవంగానూ లేని వాళ్ళు అతి నిరాదంబరంగానూ వివాహాలు జరుపుతారు. కొందరికి వివాహం అనగానే అంతెత్తున పెండ్లి పందిరి, రంగు రంగుల తోరణాలు, ఇంటినుంచి అటు అరమైలు ట్యూబ్ లైట్లు కాంతులు, వెల్ కం బోర్డులు, అత్తర్ల సువాసనలు, కాస్త తిండిమీద ఆశగలవాళ్ళయితే—మంచి సిండివంటలతో భోజనాలు, పట్టు చీరల పిచ్చిగల వాళ్ళకు మూరెడు జరీ అంచులుగల పట్టు చీరలు కట్టుకున్న ముత్తైదువలు—వగైరా వగైరా మనుషులకు వగైరా వగైరా దృశ్యాలు కళ్ళముందు కదలాడతాయి.

ఆదంబరంగా—అంటే చుట్టాల్ని, తెలిసినవారిని, స్నేహితులను, అందరినీ విలిచి వివాహాలు జరిపిస్తే బంధువర్గంతో కలిసి సరదాగా గడపవచ్చునని ఆశ. అందరు చుట్టాలూ ఒకచోట కలిసే అవకాశం ఈ వివాహశుభ సందర్భంలోనే కదా! చుట్టాలు ఎంత దూరాన ఉన్నా ఎంత డబ్బు ఖర్చు అయినా వివాహ మనగానే వచ్చి అందర్నీ కలుస్తారు. అందువల్లనే వివాహం ఆదంబరంగా జరపాలనే ఉత్సాహం అందరిలోనూ ఉంటుంది. వివాహం ఆదంబరంగా జరపడం వల్ల ఎంత ఆనందం కలిగినా చాలా డబ్బు నష్టమే. డబ్బున్న వాళ్ళు వివాహం నిరాదంబరంగా జరపడానికి అంగీకరించరు. ‘గతిలేనట్లు జరపడానికి మాకేం ఖర్చు?’ అంటారు. వివాహం తేలిగ్గా జరిపితే అదేదో పెద్ద అవమాన మనుకుంటారు.

అసలు వివాహం అంటే ఏమిటి? పదిమంది పెద్దల ముందు ఒక మగవాడు ఒకస్త్రీని తన సొంతం చేసుకొని, ఆమె రక్షణ బాధ్యత తాను స్వీకరిస్తానని ప్రమాణ పూర్వకంగా తెలియ చెయ్యడమే కదా! ఈ విషయం తెలియ చేయడానికి అందర్నీ మేసి, చీర సారెలిచ్చి, మహా ఘనంగా చేయాలా? అలా చేస్తే గానీ అందరికీ తెలియదా? ప్రముఖులను నలుగురిని విలిచి వివాహం జరిపించి, వధూవరుల పోదో ఒకటి పత్రికలో ‘ఫలానాచోట, ఫలానావారికి వివాహమయింది’ అని ప్రచురిస్తే ఎన్నో వేల మందికి తెలుస్తుంది కదా!

కులాంతర వివాహాలను అట్టహాసంగా జరపక ఏ రిజిస్టర్ మారేజో, ఏ గుళ్ళో తాళి కట్టించడమో చేస్తారు అతి నిరాదంబరంగా. నూటికి తొంభై కులాంతర వివాహాలు చేసే విధానం ఇలాగే ఉంటుంది. మరి మామూలుగా కూడా అదే విధంగా ఎందుకు జరపకూడదు?

నలుగురు స్త్రీలు ఒకచోట చేరి పెండ్లి విషయం ముచ్చటించు కుంటున్నప్పుడు ‘వధూవరుల ఇంట ఇలాంటిది’ అని అనుకోడానికి ముందు ‘ఫలానా పెళ్ళిలో వంట ఎంత బాగా చేశారు? జిలేబీ ఎంత రుచిగా ఉందో! అసలన్నీ రుచిగా చేశారే. అబ్బా! తలచుకుంటేనే నోరూరుతోంది!’ ‘అబ్బే! భోజనానిదేముంది? అడవారికి చీరలు ఎంత ఘనంగా ఇచ్చారు! ఒక్కొక్క చీర రెండు వందలు, మూడు వందలూనట!’ అని ఇలాంటి కబుర్లు చెప్పుకుని ఆ తర్వాతే పెండ్లి ఇంటను గూర్చి మాట్లాడుకుంటారు. ఈ రకమైన పొగడ్తలకోసం ఆదంబరంగా జరిపేవారు ఎంతో మందున్నారు. ఆదంబరంగా జరపడంవల్ల వారి పొగడ్తలకు ఉబ్బిపోవడం మినహా మనకు ఓరిగేదేముంది?

కె. గీతాకుమారి
విశాఖపట్నం

అగ్ని సాక్షిగా పదిమంది యెదుట, వీ రిరువురకు వివాహమైనదనే ఋజువుకోసం, వేడుకకోసం, పదిమందితో మొదలైన ఈ సందడి చిరికి చిరికి గాలివాన అయినట్లు, అదో పెద్ద హంగామాగా మారి నేడు ఆయా వ్యక్తుల సరిసంపదలు, ప్రతిష్ఠ తెలియడం కోసం—అతి వ్యయంగా, ఆదంబరంగా, చివరకు పెద్ద లాంఛనంగా తయారైనది.

కలవారికి, యీ ఆదంబరం—అచారమైనా, లాంఛనమైనా, అది వొక సమస్యకానేరదు. ఎటొచ్చి, మధ్యతరగతి కుటుంబీకులలో యిదొక కఠిన సమస్యగా పరిణమించిందనుకొనుటలో సంశయం లేదు. ఒక ప్రక్క వరకట్నమే ఒక సమస్యగా వీడిస్తున్న యీ తరుణంలో యీ ఆదంబర వ్యయం మరో ప్రక్క తోడైనది యీ మధ్యతరగతి ప్రజల పట్ల.

కలవారింట్లో జరిగిన వివాహ ఆదంబరం చూసి, ఒక మధ్యతరగతి యిల్లాలు “ఏమండీ, మొన్న ప్రెసిడెంటుగారి అమ్మాయి పెళ్ళి చూశారా? ఎంత ఘనంగా చేశారో! అన్నట్లు, ఆ ఎమ్. ఎల్. ఎ. రామంగారి అబ్బాయి పెళ్ళికి, మన సతీష్ వెళ్ళొచ్చాడు గదండీ; యింక చెప్పే పనే లేదట. చూడటానికి రెండు కళ్ళు చాలవట. ఏమండీ మన జానకి పెళ్ళి కూడా అలా చేద్దామండీ!” అని భర్తని ఒకటే సతాయించిందనుకుందాము.

అవిడ పోరుపడలేక, కట్నానికే తన దగ్గర డబ్బు చాలక అవస్థ పడుతున్న స్థితిలో—యీ ఆదంబరాలకోసం దొరికినచోటల్లా ఆతను అప్పు చేసి, వివాహం ఆదంబరంగా చేయటానికి సన్నాహాలు చేస్తాడు.

అలా పెద్దవాళ్ళు, ఒకప్రక్క చేసేదికాకుండా—పెళ్ళి కుమార్తె, తన ఫ్రెండ్స్ ని—మా అక్క పెళ్ళంటూ చెల్లెలు—అవిడ ఫ్రెండ్స్ ని, అలాగే తమ్ముళ్ళూ, అన్నలు వారి వారి స్నేహితులను — లిమిట్ లేకుండా ఆహ్వానిస్తారు. ఇక వరుడు తరఫువాళ్ళ సంగతి చెప్పే పనేలేదు. తీరా అంతమందినీ విలిచి, మర్యాదలు అనుకున్నట్లు జరగలేదని, విపరీతంగా బాధ పడటం నేడు సహజంగా జరుగుతోంది. లాంఛనాల మాట చెప్ప నలవికాదు.

కొంతమంది వియ్యాలవారు కూడా, యిటు వారి స్తోమతను అర్థం చేసుకోకుండా చివరకు పోట్లాటలకు కూడా దిగటం తరచుగా చూస్తుంటాము.

వివాహ సందర్భంలో చేసే యీ ఆదంబర వ్యయం, ఆ వధూవరుల భావి జీవితావసరాలకు వినియోగ పడేటట్లు చేస్తే చాలా మేలుచేసిన వారవుతారు. ఈ ఆదంబరాలు తగ్గలంటే—ముందు యీ ఆచారాలు, లాంఛనాల పట్ల స్త్రీలకు పట్టుదల తగ్గి—వారిలో మానసికంగా మార్పు రావాలి.

ఈ మధ్య క్రొత్తగా, ప్రభుత్వం వారు ప్రవేశపెట్టిన, “ఆహ్వానింపబడే, వివాహ అతిథుల సంఖ్య మొత్తం—రెండువందలకు మించరాదు” అనే చట్టం సక్రమంగా అమలు జరిగితే, ఈ అధికవ్యయం చాలావరకు తగ్గుతుంది!

యలమంచిలి స్వరూపరాణి
గుడివాడ

వివాహమనే వ్యవస్థ మానవజాతి సాంఘిక జీవనాన్ని స్థిరపరచి, నియమబద్ధం చేయటానికి ఏర్పడింది. వివాహం నియమబద్ధం కావాలంటే సంఘంలో వున్న కొందరు పెద్ద మనుషులను పిలిచి, వాళ్ళ సమక్షంలో అది జరపవలసి వుంటుంది.

వస్తుప్రధానమైన ప్రస్తుత ప్రపంచంలో, కలిమిని అవకాశం దొరికి నప్పుడల్లా నలుగురి ముందూ చూపుకు విర్రవీగడం అన్న అసభ్యక మామూలైపోయింది. దీనితో లేనివారు కూడా తలకు మించిన ఆదంబ రాలకు పోయి, ఉన్న కొద్ది సంపదా పోగొట్టుకుంటున్నారు .... బాధ పడుతున్నారు.

ఒక ప్రక్క ఉండి లేక మాడేవారుంటే, కలవారి పెళ్ళిళ్ళలో తిన్నంత తిని మిగిలించి వారేస్తున్నారు.

ఈ పరిస్థితి ముఖ్యంగా మధ్యతరగతి ఆదపిల్లల తలదండ్రులు గుర్తున్నారు. శ్రీ సంఘంలో ఒక భరిందలేని బరువుగా మారడానికి యిదొక బలమైన కారణం.

సమాజంలో వ్యక్తులు తమ బాధ్యతలు అర్థం చేసుకుని ప్రవర్తిస్తే యీ దురాచారం తొలగిపోతుంది. వృధా ఆదంబరాలకు బదులు, ఖర్చు పెట్టే చట్టు వధూవరులకిస్తే కావలసినవి కొనుక్కొని సుఖపడతారు. అసహ్యమైన కలిమి ప్రదర్శనలూ పోతాయి.

అసలు మారుతున్న కాలంతోబాటు మనుషులు కూడా మారాలి. "కంప్యూటర్ మ్యారేజ్" రోజుల్లో మనమింకా రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసుదాకా నైనా పోలేడు. పోనీ మన సంస్కృతి మీద మోతైతే గుళ్ళో దేవుడి సమక్షంలో, వచ్చిన పెద్దల సమక్షంలో పవిత్రంగా పెళ్ళి చేసుకోవచ్చునుగా? దేవుడే "ఫలం పుష్పం తోయం" చాలన్నాడే, అల్లుళ్ళ కోసం ఎందుకింత అర్పాటం?

మనిషి ఎప్పుడూ తను వున్న స్థితికంటే పై స్థితికి ప్రాకడానికి ప్రయత్నిస్తూంటాడు. ఈ ప్రయత్నంలో తనకిన్న అధికులని ఆకర్షించ దానికి ఎన్నో చేస్తూంటాడు. దీనివల్ల పై మెట్టు వారు వీరిని క్రిందికి నెట్టి వేయకుండా త్వరగా గుర్తింపు నిచ్చి పైకి రావడానికి సహాయపడతారు. అందుకే లేనివారు కూడా యీ ఆదంబరాల కోసం ఇన్ని పాట్లు పడతారు.

మహాత్ముడు చెప్పినట్టు, డబ్బుమీద కాకుండా కాయకన్ఠంపై ఆధార పడి వుండాలి అర్థిక విలువలు. అప్పుడే మిణుగురులను చూసి నక్షత్రాలనుకో కుండా సరైన విలువలు ఏర్పడతాయి. సమాజంలో సమానతలు వుంటే, ఎవరికి ప్రదర్శించుకుంటాం మన ఆదంబరాలు?

చిరువోలు పద్మజ
హైదరాబాదు

ఏ ఇతిహాస ప్రబంధాలు చూసినా "అకాశమంత పందిరి వేసి-భూదేవంత పెండ్లరుగు వేసి-ముత్యాల తోరణాలు గట్టి-రత్నాల రంగవల్లికలు దిద్ది-రంగ రంగ వైభోగంగా కళ్యాణం జరిగింది...." అనే వర్ణనలు సామాన్యంగా కానవస్తుంటాయి. స్వయంవర ప్రకటన - నిర్వహణ విధానం

చూసినా ఆదంబరం కొట్టవచ్చినట్లుంటుంది. తరతరాలుగా ఈ ఆచారం వస్తున్నది.

హిందూ వివాహ పద్ధతిలో వివాహాలకు చట్టపూర్వకమైన సాక్ష్యాధారాలు లేవు. రిజిస్ట్రేషను లేని హిందూవివాహాలకు ఆహూతులంతా సాక్షులు. వీరి అందదండలు వివాహబంధానికి నిత్యమూ ఉంటాయి. అందువల్ల ఆదంబరం అనేది-వివాహ వార్తను వీలైనంత ఎక్కువ మందికి చాటి చెప్పే సాధనంగా ఉపయోగ పడుతుంది. అందర్నీ ఆహ్వానించడం (బంధు మిత్ర సకుటుంబ సహివారంగా), ఆహూతులకు అతిథి సత్కారాలు చేయడం తరతరాలుగా నడుస్తున్న చరిత్ర. శుభకార్యానికి సుదూరతీరాల నుంచి దూర ప్రాంతాల నుంచి వ్యయ ప్రయాసల కోర్చి వచ్చిన అతిథులకు అల్పాహారమైనా యివ్వకుండా పంపించడం మర్యాదకాదు. ఆహ్వానితులు గాక మిగిలిన వారికి కూడా పలాని వాళ్ళు భార్యభర్తలు అనే విషయం తెలియ దానికి బాజా భజంత్రిలు, ఊరేగింపులు, మేళాలు, తాళాలు ఉపకరిస్తాయి. ఇవన్నీ అనవసరం అంటే "గాంధర్వ వివాహం చేసుకొన్న శకుంతల గతి ఏమైంది?" అంటారు అనుభవజ్ఞులు. అలాకాక ఆమె రాజ కుమార్తె అయి ఉంటే, స్వయంవరం జరిగి వివాహం వైభవంగా జరిగి ఉంటే-మర్చిపోయిన దుశ్యంతుడికి ఏ ఒక్క పెద్దమనిషైనా వచ్చి 'ఈమె నీ భార్యే నాయనా' అని చెప్పకపోయి ఉండేవారేనా? అదే విధంగా ఏ నలుగురి సమక్షంలోనో వివాహాలు జరిగితే-అనివార్య కారణాలవల్ల 'శకుంతలలు'గా మన ఆడపడుచులు నిలబడవలసి వస్తే 'రిజిస్ట్రేషను' లేని హిందూ వివాహ విధానంలో రక్షణ ఎక్కడుంది?

ఆదంబరంగా వివాహాలు జరపడంవల్ల నష్టమేమిటి? - అన్నది రెండవ ప్రశ్న. ఆదంబరం అనేది డబ్బు లేకుండా రాదు.

సంపన్నులు దాచి పెట్టింది విచ్చల విడిగా వినియోగిస్తే, మర్య తరగతి వాళ్ళు పొదుపు చేసింది ఖాళీ చేస్తే, లేని వాళ్ళు అప్పుల పాలవుతున్నారు.

'వివాహాలు నిరాదంబరంగా ఎందుకు జరపరాదు? అనే విషయాన్ని పరిశీలిద్దాం. లక్షణంగా జరపవచ్చు. అయితే దీనికి మార్గాలేమిటి?

మొదటిది వరకట్న నిర్మూలన. ప్రభుత్వం దీన్ని నిషేధించింది. యువతరం ముందుకు వచ్చి వరకట్న విళాదాన్ని ఎదుర్కొంటే వివాహాల కయ్యే అధిక శాతం ఖర్చు తగ్గిపోతుంది. రెండవది: ఆహ్వాన పత్రాలకు-పందిళ్ళకూ - మేళతాళాలకూ - దుస్తులకూ-కానుకలకూ - విందులకూ తూచి తూచి వెచ్చించడం మంచిది. ప్రకటనలకు వార్తా పత్రాలను వినియోగించుకో వచ్చు. గ్రామాలలో-పట్టణాలలో ప్రతి వివాహమూ తప్పనిసరిగా 'రిజిస్టరు' చేయవలెనని చట్టం వచ్చిన నాడు ఈ ఆదంబరాలు కొంతవరకు తగ్గి పోవచ్చు. గ్రామాలలో మునసబు, కరణాలు, పంచాయితీలు ఈ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించవచ్చు. పట్టణాలలో 'వివాహాల రిజిస్ట్రారు' ఎలానూ ఉన్నారు. వధూవరుల పోటోలనూ, వివరాలను ప్రకటించే జాతీయ పత్రిక ఒకటి ఉంటే చాలా చవుకగా వివాహ ప్రకటనలు జరపవచ్చు. దర్బానికి, దాంబికానికి 'పాషను పెరేడులు'గా కాక వధూవరుల పవిత్ర బంధానికి వేదికలుగా వివాహాలు నెలకొన్ననాడు ఆదంబరాలు వాటంతట అవే దూరమౌతాయి.

తోట సులోచనాదేవి

హైదరాబాదు

* *

ప్రథమ చికిత్స-3

‘ప్రథమ చికిత్స’ శీర్షికలో ‘వనిత’లో వెలువడిన రెండు వ్యాసాలూ ఉపయోగకరంగా ఉన్నాయని ఎందరో పఠితలు ఉత్తరాలు రాశారు. వారందరికీ కృతజ్ఞతలు చెప్పుకుంటున్నాము. వివిధ సందర్భాలలో చెయ్యవలసిన ప్రథమ చికిత్సల వివరాలు వీరువెంటి ఇలాగే వ్యాసాల రూపంలో ప్రచురించగలమని తెలియజేస్తున్నాము.

కళ్ళల్లో ఏదైనా నలుసులో, దుమ్మోపడితే ఏం చెయ్యాలి? ఒకోమారు కనుబొమ వెంట్రుకలలో ఏదైనా కూడా కళ్ళలో పడి విపరీతమైన మంట పుడుతుంది. అప్పుడు ఎలాటి ప్రథమ చికిత్స చెయ్యాలి?

ఇలా ఏదైనా జరగగానే చాలామంది కళ్ళను అదేపనిగా నులుముతూ కూర్చుంటారు. అలా కళ్ళు నులుముడం మంచిది కాదు. [నులుముడం వల్ల ఒక్కొక్కప్పుడు కళ్ళలో పడిన నున్నితమైన వస్తువు అలా కంటిపాపలోనో, ఆ చుట్టూ ఉన్న భాగంలోనో ఇరుక్కుపోయి కళ్ళు ఉబ్బి ఇబ్బంది కలుగుతుంది.] పెద్దలైనా, పిన్నలైనా కూడా ఈ నియమం పాటించడం అవసరం.

రెప్పలను వడివడిగా టపటపా అల్లలార్చితే కన్నీరు రావడం ప్రారంభించి అలా కంటిపడిన పరాయి పదార్థం (దుమ్ము, నలుసు ఏదైనానరే) బయటపడే అవకాశం ఉంటుంది.

అలాగే నలుసు పద్ద కంట్లోకి నులివెచ్చని నీటిని బొట్టు బొట్టుగా రాల్చి కడిగినా నలుసు బయటపడవచ్చు.

కంట్లో నలుసు వడిన వ్యక్తిని కళ్ళ మీద వెలుగుపడేలా కూచోమని ఆ వ్యక్తి కింది కను రెప్పను మెల్లగా కిందికిలాగారి. నలుసు కనిపించిందనుకోండి. అది కంటిపాప మీద రేదని స్థిరంగా తెలిసినప్పుడూ, అది కంటిపాప మీదగానీ తక్కిన భాగాలలోగానీ కూరుకుపోలేదనిపించినప్పుడూ మాత్రం—చెయ్యదగ్గ ప్రథమ చికిత్స ఒకటి ఉంది. శుభ్రమైన తెల్లటి రుమాలు ఒకటి తీసుకుని

దాన్ని మెలిపెట్టి మంచినీటిలో తడిసి దాని కొనతో నెమ్మదిగా నలుసును తీసెయ్యవచ్చును.

నలుసు — మీది కనురెప్ప లోపలి భాగాన అంటుకుని ఉన్నదనిపిస్తే ఏం చెయ్యాలి?

చేతిని శుభ్రంగా కడుక్కుని ఆరచేతిలో మంచి నీరు పోసుకుని మీది కనురెప్పను ఆ నీళ్ళకు సోకేలా ఉంచి టపటపా అల్లలార్చవచ్చును. ఇలా చేస్తే నలుసు—మీది రెప్పలోపలి భాగానికి అంటు కుని ఉంటే బయటపడుతుంది. అలా పడకుంటే మీది రెప్పనూ, కింది రెప్పనూ జాగ్రత్తగా ముందుకు లాగి పట్టుకుని ముందు కింది రెప్పను వదలి ఆ తర్వాత, మీది రెప్పను వదలిపెట్టాలి. ఇలా చేసినప్పుడు కింది రెప్ప వెంట్రుకలు మీది రెప్ప లోపలి భాగానికి తగిలి నలుసు బయట పడవచ్చు. ఇలా కొన్నిసార్లు ప్రయత్నం చేశాక కూడా నలుసు బయటపడకుంటే వీలైనంత త్వరగా కంటి వైద్యుణ్ణి సంప్రదించడం మంచిది.

వెంటనే వైద్యసహాయం లభించకపోతే ఆత్య వసర పరిస్థితులలో అనుసరించదగ్గ ప్రథమ చికిత్సా విధానం ఒకటి ఉంది. కంట్లో నలుసుపద్ద వ్యక్తి కంటిమీద వెలుగు పడేలా కూచోనివ్వాలి. ఆ తర్వాత ప్రథమచికిత్స చేసే వారు ఆ వ్యక్తి వెనుక నిలబడి, ఆ వ్యక్తి తలను తమ గుండె మీద ఆన్చుకోవాలి. ఒక అగ్గిపుల్ల తీసుకుని దాన్ని ఆ వ్యక్తి—మీది రెప్ప అంచుల వెంటి జాగ్రత్తగా ఉంచి రెప్పను మెల్లగా వెనక్కు వంచాలి. ఇలా చేసినప్పుడు రెప్పలోపలి భాగం బాగా తెలియ వస్తుంది. నలుసు ఉన్న స్థలం కనిపించగానే శుభ్ర మైన రుమాలు కొనతో దాన్ని తీసెయ్యవచ్చు. (ఈ పద్ధతి ఇంతకు ముందే తెలుసుకున్నాము).

కంట్లో ఏ ఆమ్లమో, జ్వరపదార్థమో పడితే వెంటనే ఆరచేత మంచినీళ్ళు పోసుకుని కను రెప్పలను ఆ నీళ్ళలో పడేపడే అల్లార్చాలి. మంచి నీటిలో కళ్ళను బాగా కడగాలి. అలా కడిగిన

వెంటనే ఆ కన్ను మూసి కంటిమీద మెత్తని దూది ఉంచి దానిమీద తేలికగా కట్టువేసి వెంటనే వైద్యుని దగ్గరకు తీసుకు వెళ్ళాలి. కంట్లో పద్ద నలుసు తీశాక మంట తగ్గటానికి స్వచ్ఛమైన ఆముదం ఒకటి రెండు బొట్లు కంట్లో వెయ్య వచ్చు.

తెలిసో తెలియకో పిల్లలు చెవులలో ముక్కులో ఏదైనా జొనిపేసుకుంటారు. బరిసాలు, బటన్లు, చింతపిక్కలు ఇలా ఏవేవో వారు చెవులలో ముక్కులో జొనుపుకుని ఇబ్బంది పడవచ్చు. ఒకోసారి పురుగులు కూడా చెవుల్లోకి దూరి ఇబ్బంది కలిగిస్తాయి. అటువంటి సందర్భాలలో ఎటువంటి ప్రథమచికిత్స జరపాలి?

చెవిలో ఏదైనా పురుగు చేరినా, బరిసం ముక్కు పడినా—చెవిలోనికి పిన్నులు, పుల్లలు వంటివి దూర్చి వాటిని బయటికి తీసే ప్రయత్నం చెయ్యకూడదు.

ఆ జాగ్రత్త తీసుకుని, చెవిలో పరాయి పదార్థం పడిన వ్యక్తిని పడుకోమనాలి. ఆ తర్వాత ఆ చెవిని మీదికి ఉండేలా చూసుకుని, అందులో శుభ్రమైన ఆముదం కానీ, అలిప్ నూనె కానీ కొన్ని బొట్లు వెయ్యాలి. అలా వేశాక, కానేపు ఆ చెవిని వదిలెయ్యాలి. ఇలా చేస్తే పురుగు ఏదన్నా చెవిలో పడి ఉంటే అది మీదికి తేలు తుంది. బరిసంముక్కు చిన్నది ఏదన్నా పడిఉన్నా అది నెమ్మదిగా బయటికి వచ్చేస్తుంది. అలా అవి రాకుంటే రోగి డాక్టరుకు చూపించడం మంచిది.

ముక్కులో ఏదన్నా పరాయి పదార్థం పడితే దాని జోలికి పోక నోటితో శ్వాసించమనాలి. వెంటనే డాక్టరు దగ్గరికి తీసుకు వెళ్ళడమే ఇందుకు తగిన ప్రథమ చికిత్స. ఇలాగే పిల్లలు నాణాలు, బటన్లు వంటి వాటిని దేన్నన్నా మింగినా వారికి మరేదీ తినడానికి ఇవ్వక వైద్యులను సంప్రదించాలి.

మీదా-మీదా

అద్భుత కథలు

[వివరణ పక్కా - పేజీలో]

సరైనదలు: అద్భుతమైనద

మూగ్రా చూశా

మొదటి చిత్రంలోని మాడల్ కునుమ్ ఎర్రగళ్ళ 'ఫ్లేర్డ్ షూగ్రా', స్లీవ్‌లెస్ బ్లోజు ధరించింది. ఈ బ్లోజు కింద అందంగా ముడి వేసుకోవడానికి వీలుంది.

రెండవ చిత్రంలో కునుమ్ నిమ్మ పండు వన్నెలోని చీరనుంచి రూపొందించిన 'షూగ్రా-చోళీ' ధరించి కనిపిస్తున్నది. పొడవుపాటి అంచును స్కర్టు మీద 'V' అకారంలో అందంగా అమరేలా చెయ్యడం ఇందులోని విశేషం! ఇందులోని బ్లోజుకు కూడా చేతులు లేవు!

ఇక మూడవ చిత్రంలో కనిపిస్తున్న మాడల్ రస్నా తెలుపు రంగు మీద రంగురంగుల ప్రింట్లుగల చీర నుంచి తయారు చేసిన దుస్తులు ధరించింది. నాజుకుగా, సన్నగా కనిపించడానికి వీలు కలిగించేలా స్కర్టు కింది భాగాన కోత ఉంది. చీర కొంగును ఉపయోగించి కుట్టిన బ్లోజుకు షర్టు కాలరూ, కింద ముడి వెయ్యడానికి వీలూ ఉన్నాయి!

నాలుగవ చిత్రంలో రస్నా - ధరించిన షూగ్రా-చోళీలలో నేవీబ్లూ, తెలుపు రంగులు కలగలసి కనిపిస్తున్నాయి. స్కర్టుకూ, బ్లోజు చేతులకూ షూగ్రా చోళీ కుట్టడానికి ఉపయోగించిన చీర అంచులు అందమైన అంచులుగా కుట్టడం ప్రత్యేకంగా కనిపిస్తుంది!

అధునికంగా కనిపించాలన్న ఆసక్తిగల యువతులు ఈ దుస్తులు ధరించి అందంగానూ అధునికంగానూ కనిపించవచ్చును. ఈ దుస్తులను బొంబాయికి చెందిన 'పర్పిల్ పునికేట్' సంస్థ రూపొందించింది!

- ఛాయా ఆర్య

ఫాషన్లు - ఎప్పటికప్పుడు మారుతూ ఉంటాయి. ఇవాళి ఫాషన్ రేపటికి పాతబడి పోతుంది. అయితే ఇందులో మరో తమాషా కూడా ఉంది. పాతకాలం ఫాషన్లు మళ్ళీ కొత్త ఫాషన్లుగా తిరిగి వస్తుంటాయి! అలా పాత కాలం నాటి పొడవుపాటి స్కర్టు, బ్లోజు ఇప్పటి ఫాషన్లుగా మళ్ళీ వచ్చాయి! అధునిక యువతులు ఈ తరహా 'షూగ్రా-చోళీ' పట్ల ఆసక్తి చూపిస్తున్నారు.

స్కర్టుకు 'మాచ్' అయ్యే బ్లోజు ధరించడం ద్వారా అందంగా కనిపించే ప్రయత్నం చెయ్యవచ్చును. ఇలాగే స్కర్టు రంగుకు 'కాంట్రాస్ట్' రంగులో ఉండే బ్లోజునుగానీ టీషర్టునుగానీ ధరించినా బావుంటుంది.

ఈ స్కర్టులను వారి వారి అభిరుచికి తగ్గట్టు రకరకాలుగా కుట్టుకోవచ్చు. అలాగే బ్లోజులను కూడా ఎవరి ఇష్ట ప్రకారం వారు కుట్టుకోవచ్చు.

24-25 పేజీలలోని వర్ణ చిత్రాలలో ప్రింటెడ్ నూలు చీరల నుంచి రూపొందించిన 'షూగ్రా-చోళీ'లను కొన్నిటిని చూడవచ్చును. చల్లగా, సాగసుగా ఉండే ఈ దుస్తులు వెచ్చగా, ఉక్కిగా ఉండే సాయంకాలాల పూట ధరించడానికి అనువుగా ఉంటాయి!

వనిత మాటల కొలువు-13

సరైన సమాధానం

1 ద	ర	16 హ	స	చం	17 ద్రి	18 క	
స		హ			2 మా	ల	19 తి
3 రా	జు		4 బె	ల		5 బె	ల
		6 చి	ట్రి		7 శా	రి	క
8 లో	టు		చా		9 రా	కు	ము
పా		10 కే	కి			టుం	
11 ము	20 ర		12 రి	త్ర		13 బ	21 ట్రి
14 ద్ర	ము	స		15 అ	గ్రి	ము	దు

పై సమాధానంతో సరిపోయే సమాధానాలు వారు పదముగ్గురు. వారు :

అయ్యగారి శుభలక్ష్మి, తణుకు
పసుపులేటి సరస్వతి, గుంతకల్లు

పి. గ్రేస్ లినోరా, కానూరు (ప. గో. జిల్లా)

బులుసు రామలక్ష్మి, విజయనగరం
ఎస్. జమున్నీసా, ఐరాల (చిత్తూరు జిల్లా)

కె. వి. ఉషాకల్యాణి, ఏలూరు
జోస్యుల శారద, సికింద్రాబాదు
ఎం. బూచియమ్మ, బొమ్మిడి (ప. గో. జిల్లా)

జానకీ రంగమన్నారు, బరంపురం
తెన్నేటి అహల్యాదేవి, హనుమకొండ
(వరంగల్లు జిల్లా)

శ్రీకంఠి హైమవతి, హైదరాబాదు
అల్లూరి సుభద్ర, కొయ్యలగూడెం
(ప. గో. జిల్లా)

వి. భాగ్యలక్ష్మి, ధర్మవరం

బహుమతి మొత్తం రూ. 116లను వీరందరికీ సమానంగా పంచి అందజేస్తున్నాము.

మమలూ

డి.కమలాదేవి

త్రిన్నాళ్ళు, అపురూపంగా, ఎంతో జాగ్రత్తగా, కాపాడుకొని దాచుకున్న నా యౌవన సంపదని, సర్వస్వాన్ని, మనసా, వాదా, నా భర్తకు, సమర్పించి, ఆ పారవశ్యంలో కళ్ళు మూసు కున్నాను....

కలలు తెరలుగా రాసాగాయి....అంత కమ్మని ఊహల్లో కూడా గడచిన స్మృతుల్లోని భయాలు వదల్లేదు!....

ఈ రోజు కోసం ఎంత ఎదురు చూశానని!

ఈ సుదినం కోసం ఎంత తపస్సు చేశానని!

ఈ కుదదినం కోసం ఎంత వేచి వున్నానని!

ధనవంతుడు తన ధనాన్ని ఎట్లా కాపాడు కుంటాడో, కాపుకు వచ్చిన పంటని రైతు ఎట్లా కాపాడుకుంటాడో — అట్లా నన్ను నేను కాపాడు కుంటూ వచ్చాను.

ధనాన్ని ఒకరు దోచుకోకుండా కాపాడుకుందుకు సాధనాలున్నాయేమో, పంట పరులపాలు కాకుండా చూసుకుందుకు ఉపాయాలున్నాయేమోగాని.... నాలాటి యౌవనంలో వున్న యువతి తనను తాను కాపాడుకుందుకు యీ రోజుల్లో ఏ రక్షణ లేదని ఏస్తుంది.

అందులోనూ యీ నవనాగరికతా ప్రపంచంలో, అనుక్షణమూ అదే దృష్టితో వున్నవారి నుండి తప్పించుకోవడం ఎంత కష్టం!

ఎన్ని చిక్కులు! ఎన్ని అడ్డంకులు! ఎన్ని అపదలు!! అన్నీ దాటుకువచ్చాను-నా జీవితం.... కాదు ఆడదాని జీవితమే పరమపద సోపాన పటం! ఇక్కడికిది దాదేమనుకుంటే చాలు మళ్ళీ మరొకటి....దినదినగండం! నిచ్చెనలు పాములు! సంతోషం, దుఃఖం!

సూర్యుడు తన చుట్టూ భూమిని తిప్పుకుంటాడు; కాని-భూమి తన చుట్టూ తాను తిరుగుతూనే సూర్యుని చుట్టూ కూడా తిరగాలి!

సరిగ్గా యిదే ఆడదాని జీవితం!

పురుషునికి ఒకే బాధ్యత! కాని స్త్రీకి అలాక్కాదు. తనను తాను రక్షించుకుంటూ యితర బాధ్యతలను కూడా మోయాలి. అందుకే నేమో స్త్రీని భూదేవితో పోల్చేరు.

ఆ రోజు రానేవచ్చింది....కాని రేటుగా-వేళకురాని రైలులా, వేచివేచి విసిగిన ప్రయాణీకురాలిని....కాని....యీ జీవిత ప్రయాణం ఎప్పుడయినా చేయక తప్పదు....ఈ చోటు నుండి మరొక చోటుకు వెళ్ళక తప్పదు!

అందరూ ఎక్కేది ఒకే రైలు అయినా, గమ్యస్థానం కూడా ఒకటే అయినా, కొనుక్కున్న టిక్కెట్టు బట్టి (చేసుకున్న పుణ్యం) కొందరు పవ్తల్లాసులో హాయిగా, కొందరు వెకండ్ క్లాసులో కష్టపడుతూ చేరుకుంటారు. ఇంతే జీవితం కూడా.

కొందరి జీవితాలు వర్షించిన విస్తరిలా, హాయిగా, సాఫీగా సాగిపోతాయి. మరికొందరివి సుఖ దుఃఖాలకలయికలో వెళ్ళిపోతాయి.

మా యింటి ముంగల మంగళ నాయిద్యాలు మ్రోగాయి.

నా హృదయంలో సన్నాయి పలికింది.

మా గుమ్మంలో తోరణాలు వెలిసేయి.

నా మనసులో ఊహాగానాలు కదిలేయి!

మెడలో మంగళ సూత్రం మెరిసింది!

జడలో మల్లె మాలలు నవ్వేయి!

వెన్నెల ప్రక్కనిండా తొంగి చూసింది.

కన్నె మనసు పక్కకి ఒరిగి నిగ్గుపడింది.

పెళ్ళిచేసిన అమ్మా, నన్నా గుండెల మీద చేతులేసుకొని “కుంపటి” దిగింది కదా అని తేలికపడ్డారు.

పెళ్ళాదిన భర్త హృదయం మీద వాలినపుడు ఆ తీయని స్పర్శ శరీరాన్ని మైమరపించింది.

అతన్ని నేనేం ప్రేమించానా?...లేదు..కనీసం అంతవరకూ మొహమయినా చూడలేదు, చాలా మంది లాగా నెల రోజుల క్రితం పెళ్ళి చూపులలో చూసుకోవడం ఏమిటి? అతను సరే అనడం.... ముహూర్తం నిర్ణయించడం.... పెళ్ళి జరిగి పోవడం అన్నీ యిట్టే జరిగిపోయినాయి.

ఎంత ప్రయత్నించినా యిన్నాళ్ళూ లేనిది యింత వేగిరం జరిగిపోదం ఏమిటి?....నాకే ఆశ్చర్యంగా వుంది! అందుకే కళ్యాణం కలిసివస్తే ఆగదంటారు!

ఎన్నాళ్ళ ప్రయత్నం! ఎన్నెన్ని సంబంధాలు! ఎన్ని పెళ్ళిచూపులు! ఈ రోజుల్లో ఉద్యోగానికి పెట్టిన దరఖాస్తుల్లాగా వృధా అయిపోయినాయి! ఘటన అంటే యిదే కాబోలు!

ఇన్నాళ్ళూ ఎవరికీ అందకుండా వున్న నేను—ముక్కుమొహం తెలియకపోయినా భర్త అని వచ్చిన యితనికి ఏం జంకూ లేకుండా నన్ను నేను అర్పించుకున్నానే! ఎంత విచిత్రం!

నా కోసం తిరిగి తిరిగి, పోజులు కొట్టి అందితే ఒక్కా. అందకపోతే కాళ్ళూ పట్టుకొనే వాళ్ళు. చూస్తే చాలు సంజ్ఞలు చేసేవాళ్ళు. ప్రేమ లేఖలు వ్రాసేవాళ్ళు.... అలా ఎంతమంది గింజు కున్నా తప్పించుకున్నానే గాని నన్ను తాక నివ్వలేదు!

అటువంటిది ఆ మూడుముళ్ళూ కట్టేసరికి కలవరమే లేకపోయింది. నాకు ఆశ్చర్యమనిపించినా రోకానికి మాత్రం లేదు!

*

నాకు పాతికేళ్ళు ఇట్టే దాటిపోయినాయి. 'ఇంక మరి పెళ్ళి కాదు' అనుకున్నారు! 'ఇంతవరకు పెళ్ళిండుకు కాలేదో?....ఏదో వుండి వుంటుంది!' 'దాని గురించి ఎవరూ పట్టించుకోరేం!' ఇలా గుసగుసలు బయలుదేరాయి.

నా గురించి మా వాళ్ళు పట్టించుకోకకాదు. పట్టించుకు వూరుకోకకాదు. అంతా అదలా జరిగి పోయింది—కట్నం యిచ్చుకోలేక - యిచ్చే కట్నాలకు సంబంధాలు రాక.

చదువుకొన్నాన్నాళ్ళూ. చదువు పూర్తి కాని తొందరేం అనీ, స్కూల్ ఫైనల్ అయినాక చదువుదాం అంటే-అంతకన్నా ఎక్కువ చదువు కున్న వాళ్ళ సంబంధాలు తేలేక....అలాగే టీన్ ఏజ్ దాటిపోయింది! అట్లాగే జీవితంలో నాలుగో వంతు దాటిపోయింది!

కాని అనుకున్నంత సుఖపుగా దాటిపోలేదు!

ఆ మధ్య తుపానులు; ప్రళయాలు; ఎన్నో..!

అక్కయ్యలకు పెళ్ళిళ్ళుచేసి, అన్నదమ్ములకు చదువులు చెప్పించి సంసారం యిడుకుంటూ వచ్చి, అన్ని విధాలా రిటైర్ అయిపోయిన

తండ్రిని చూస్తే జాలి వేస్తుంది.

ఇప్పుడు ఎవరి బాధ్యతలతో వారు సతమత మవుతున్న అన్నదమ్ములు — అడిగిన కట్నం యిచ్చుకోడానికి అమ్మ జూపుదామంటే పాత యిల్లైనా లేని కుటుంబం.

అంత వేగిరం ఎలా అవుతుంది పెళ్ళి?

నాకు వచ్చిన సంబంధాలు తలుచుకుంటే ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది.

'ఇదిగో పెళ్ళి వారు వస్తున్నారు చూపులకి' అని అనడం-వారి గురించి వారం రోజులు ముందుగానే యత్నం చేస్తూండడం-మర్యాదల్లో ఏ పొరపాట్లూ జరగకుండా జాగ్రత్తపడడం-వారికి స్వాగతాలు పలకడం-పెళ్ళి చూపులకు తయారు కావడం....వారడిగిన ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పడం—

అంతా అయినాక వాళ్ళ నోటంట ఏ ముక్క వస్తుందో అని యివతల అందరం ఎదురు చూస్తూ వుంటే—

“మా వూరెళ్ళి వుత్తరం వ్రాస్తాం!” అని వాళ్ళ చులాగ్గా అనేసి వెళ్ళిపోయేవారు. ఆ తర్వాత వాళ్ళ ఉత్తరం కోసం ఎంతో ఆత్రుతతో, రోజుల తరబడి ఎదురుచూస్తే - కొందరు “ఇప్పట్లో మావాడి కిష్టంలే”దనో—“మా వాడి చదువు పూర్తి అయేకగాని చేసుకోం” అనో—“మా ఆడ పిల్లకి పెళ్ళి అయితేనేగాని అబ్బాయి చేసుకోడు” అనో; “మా వాడికి దగ్గిర సంబంధం వున్న”దనో—ఏదో కారణం చెప్పి తప్పుకొనేవారు.

మరి కొందరు ఉత్తరమే వ్రాసేవారు కాదు. అట్లాంటప్పుడు—ఆ రావడం-ఆ చూసుకోవడం ఎందుకో? ఆడపిల్లకది ఎంత అవమానమో గ్రహించలేదు!

మొదట్లో యీ తతంగం అంతా క్రొత్త అని పించినా రాను రాను అలవాటయిపోయింది. ఇలా చూసుకుంటూ మర్యాదలు చేయించుకోవడం కొందరికి కాలక్షేపంలా వుండొచ్చుగాని — ఒక సారి పెళ్ళిచూపులు జరిగిన తర్వాత మళ్ళీ వాళ్ళ దగ్గర్నుండి కబురూ వచ్చేవరకూ వుండే మధ్య కాలం—వర్ణనాతీతమయ్యేది. ఆ సన్నెన్స్—పెళ్ళి కూతురికి, తల్లిదండ్రులకి....కూడా ఆశలు లేవి. నిద్రపట్టని కాలం! ఎటూ తేల్చుకోలేని స్థితి; అయిపోతుండేమో అన్న ఆశ....అవదేమో అన్న నిరాశ....మరో సంబంధం కోసం చూడలేని స్థితి.

అదో యుగ సందిలాటిది....కాని యీ ఆవేదన, ఆత్రుత ఎవరిక్కా-వారి?

ఆ సంబంధానికి నీళ్లు ఒడులుకొని—మరో సంబంధం వచ్చేవరకూ మళ్ళీ ప్రయత్నాలు—మళ్ళీ పెళ్ళి చూపులు! మళ్ళీ ఊహగానాలు! మళ్ళీ ఆశలు!

చదువుకున్న పిల్ల కావాలి! అందమయిన పిల్ల కావాలి, కట్నమిచ్చే పిల్ల కావాలి! అన్నీ అడదానికే వుండాలి. పెళ్ళికోడుకుకి పెర్సనాలిటీ లేకపోయినా, సరే! కట్నం అడిగే ధైర్యం మాత్రం వుండాలి.

ఇలా ఎన్నో సంబంధాలు వచ్చి పోయినాయి; నిశ్చయం మాత్రం జరగడం లేదు—చితికిపోయిన మా నాన్న వాళ్ళడిగిన కట్నాలు యివ్వలేక పోయినాడు. చూస్తూ చూస్తూ ఏ అనామకుడికో కట్టబెట్టలేకపోయినాడు.

“మేం సంపాదించి చెల్లి పెళ్ళి చేస్తాం! ఎంత కట్నమయినా యిచ్చి, మంచి సంబంధం చేద్దాం!” అన్న అన్నదమ్ములు వచ్చే జీతంతో వాళ్ళ సంసారాలను పోషించేసరికే సరిపోయి—నిగ్గుపడి వూరుకున్నారు.

ఇహ, స్కూలుకు వెళుతున్న పుడూ, వస్తున్నపుడూ అందరి కళ్ళూ నామీదే వుండేవి. స్కూల్లో స్టూడెంట్లు చేసే అల్లరి, విసిరే విసుర్లూ, చెప్పనలవి కాదు.

స్టూడెంట్ల సంగతి అలా వుంచి—వాళ్ళను అడుపురో పెట్టి, మంచి మార్గంలో నడప వలసిన టీచర్లే ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రవర్తించే విధం చూస్తూంటే రోత పుట్టుకొచ్చేది.

పాఠ్య పుస్తకాలలో శృంగార ఘట్టాలు చెప్ప వలసి వచ్చేటప్పుడు వారు చెప్పే విధం, ఉపయోగించే రెండర్బాల మాటల్లో వింటే, ఆడ పిల్లలు మనసులు చచ్చేట్టు అవుతాయి.

“ఏం శాంత! ఇంగ్లీషులో డౌట్ గా వున్నట్టున్నావు—సాయంత్రం రాకూడదూ డౌట్ క్లియర్ చేసుకోవచ్చును!” అని ఎవరూ లేకండా చూసి అంటున్న మాస్టారి మాటలు వింటూంటే ఆయన విశాల హృదయం అర్థం అవుతూ వుంటుంది!

“ఏమండీ పది రోజులు వూర్లో లేను! మీ తెలుగు నోట్సు యిస్తారా వ్రాసుకు యిచ్చేస్తాను?” అని రాఘవరావు అడిగేడు.

అడగటం ఏమిటి? నా అభిప్రాయంతోగాని,

నా యిష్టా యిష్టాలతోగాని, ప్రమేయం లేనట్లు చేతులో పుస్తకాలు లాక్కోబోతాడ అన్నట్లున్నాడు.

ఇవ్వనన్నా, లేదన్నా....వాదన. ఆ ప్రసంగం యింకా పొడిగిస్తే - ఎవరో చూడడం; ఏదో ప్రచారం చేయడం...యీ విపరీతాలకన్న, అడిగిన దేదో మొఖాన పారేసి వదిలించుకోవడం ఉత్తమం. ఇలా నేను అనుకొని-యిస్తే అతడు మరోలా వూహించాడు కాబోలు.

రెండు రోజుల తర్వాత పుస్తకం తిరిగి యిస్తూ.

“థాంక్స్ కాంతాదేవిగారూ! నలభై ఆరో పేజీలో కొన్ని రిమార్కులున్నాయి చూసు కోండి....” అని చిరునవ్వు నవ్వుతూ వెళ్ళి పోయాడు.

“ఏద వదిలింది” అనుకుంటూ - “ఏం రిమార్కులబ్బా”-అది నలభై ఆరో పేజీ తీసి చూద్దనుకదా అందులో ఒక కాగితం.

ఆ కాగితం ఏమిటో, అందులో ఏముందో వేరే చెప్పనక్కర్లేదనుకుంటాను .... ప్రపంచ చరిత్రలో పేరుపడ్డ రోమియో, మజ్నూ, మొదలయిన ప్రేమకులంతా ఆ తనిముండు బలాదూరట! ఆతని ప్రేమకు మరేసాటి లేదట! నమ్మకపోతే అనుభవించి చూడమన్నాడు:- నాకు ఏడవారో నవ్వారో తెలియలేదు.

ఆసహ్యం వేసింది, ఒళ్ళు మండింది. నిలదీసి అడిగేనా-తిరిగి ఏదో నామీదకే రాక తప్పదు....! అంచేతా, ప్రీతి సహజమయిన సిగ్గుచేతా మాటాడ కుండా వూరుకున్నాను.

ఆ వుత్తరంమీద, ఆతనిమీద, నా అభిప్రాయం ఎలా వున్నా, ఆ కాగితాన్ని మాత్రం, సాధ్యమయినంత తొందరగా నాశనం చేయాలి; దానిని ఎవరు చూసినా ప్రమాదం!....నాతప్పే అని అంటారందరూ.

ఎంత విచిత్రం!

అంత దైర్యంగా, బరితెగించి వ్రాసిన వాడు మొగవాడు. భయం వుండవలసింది-ఆతనికి....! కాని-దానిని దాచిపెట్టి, ఆతనిని బయట పెట్ట కుండా....నేను భయపడవలసి వచ్చింది.

రోడ్డుమీద, ఎక్కడకు వెళ్ళినా బాడీగార్డ్స్, ఒక్కొక్కప్పుడు ఎంత ఆసహ్యం వేస్తుందంటే- “ఓ వెధవ ఆడబిమ్మ ఎత్త కూడదు!” అనిపిస్తుంది.

సినిమాకు వెళితే సాధ్యమయినంత దగ్గిర్లో

ఉత్తమ ప్రేకిరిమై

కలకత్తా బంగబాసి కాలేజీలో చదువుతున్న బిని హెచ్-అనే ఇరవై ఏళ్ళ అమ్మాయి - భారత దేశపు స్త్రీలలో ఉత్తమ ప్రేకిరిస్ట్ ('బెస్ట్ ఉమన్ ప్రేకిరిస్ట్ ఇన్ ఇండియా')గా నిర్ణయింపబడింది. పాటియాలాలో ఇటీవల జరిగిన దేశస్థాయి పోటీలో ఈ విద్యార్థిని ఆ విజయం సాధించింది. కుమారి బినిహెచ్ 2వేల మిటర్ల దూరాన్ని 3 నిమిషాల 18.9 సెకండ్ల కాలంలో ప్రేకిరిమిడ వెళ్ళి, వదేళ్ళ రికార్డును-అధిగమించింది! 1973లో ఆమె ప్రేకిర్ ఛాంపియన్ నెటామ్ బైసాక్ దగ్గర తర్ఫీదు పొందింది. 74లోనే ఆమె బ్రివేండ్రంలో జరిగిన పోటీలలో పాల్గొని 'బెస్ట్ జూనియర్ ప్రేకిరిస్ట్'గా వచ్చింది. క్రిందటి సంవత్సరం బిక్ పీల్ లోమా, మళ్ళీ బ్రివేండ్రంలోమా కూడా ఆమె బహుమతులు గెల్చుకున్నది. హైద్రాబాదులో జరిగిన తూర్పుప్రాంతపు పోటీలో కూడా 'బెస్ట్ ప్రేకిరిస్ట్'గా నిర్ణయింపబడి, రెండు స్వర్ణ పతకాలను గెల్చుకున్నది!

కూర్చుని, శ్లేషతో మాట్లాడడం, పోజులు కొట్టడం.... కాళ్ళు తగల్చడం .... యింత అన్యాయమా? సమాన హక్కులూ, స్వాతంత్ర్యం అని - దెబ్బ లాడి, అడది సంపాదించి సాధించినదేమిటి?

పూర్వం చదువు సంధ్యలు లేకపోయినా ప్రీ అంటే గౌరవం. భయభక్తులూ వుండేవి. ఇప్పుడు ప్రతి ప్రీ-పురుషుల దృష్టిలో ఒక విలాసిని. అన్ని వస్తువులలాగ అతిసుకువుగా రంభించే వస్తువు. అంత చురుకైన అయిపోయింది.

*

మా యింటికి ఎదురుగుండా వున్న యింట్లో

రెండు కళ్ళు అనుక్షణం-నన్ను కనిబెడుతూ వుంటాయి. ఆ సంగతి కొన్నాళ్ళకి గాని తెలియ లేదు. ఒకనాడు స్నానం చేసి జాకెట్టు వేసుకుంటూంటే, ఎదురుగుండా కిటికీలో రెండు కళ్ళు గుడ్లగూబల్లా చూస్తూండడం చూశాను; ఆప్పటి నుండి-ఆ కిటికీ తలుపులు మరి తీయకుండా జాగ్రత్త పడినా, ఆ కళ్ళు మాత్రం వెంటాడు తూనే వున్నాయి. నేను కనబడితే చాలు. ఆ కళ్ళు నా చుట్టూ పరిభ్రమించేవి. నేను దాబా మీదకు వెళితే-ఆ కళ్ళు ఎదురుదాబా మీద తయారు! పెరట్లోకి వెళితే....సంజలు....యిలాటి వెకిలి చేష్టలు ఆరంభించే సరికి....మా నాన్నగారితో

చెబుదామనుకున్నా—అనవసరమయిన గొడవలు వస్తాయని వూరుకున్నాను.

అతనినే—“ఏమిటి పోయేకాలం?” అని అడిగేద్దామంటే—“అమ్మో! యింకేమన్నా వుందా?—యిష్టమో, అయిష్టమో—ఏది మాటాడినా చాలు మొగవాడికి. దానిని బట్టి కథ పెంచేస్తాను” అని భావించి నాకు ఏమీ పట్టనట్టు వూరుకున్నాను...

ఇది యిలా వుంచి యింట్లోనన్నా జేమంగా వున్నానా?...ఇంటి దొంగను ఈళ్ళరుడయినా పట్టలేదన్నట్టు—నా అక్కలూ, బావలూ, వచ్చి నవుడు నాకు ప్రాణనంకటం అయిపోయేది:

నా చిన్నప్పుడు మా బావలు దగ్గిరకయినా రానిచ్చేవారు కాదు: ఏమీ కొనియిచ్చేవారు కాదు: అక్కయ్యల కొంగులు పట్టుకొని తిరిగే వారు....: నేనూ పెద్దదాన్నయే సరికి, వాళ్ళకి ఎక్కడలేని ఇంట్రెస్టా నా మీద పుట్టుకొచ్చింది.

రిబ్బన్లని, బట్టలని, పెన్నులని, ఏవేవో ప్రెజంట్‌షన్లు, ఏదో మిషపెట్టి యిస్తూండడం—యిస్తూ యిస్తూ చేతులు తగిలిస్తూండడం—మొదలు పెట్టారు:

అక్కయ్యలకు తెలియకండా, నవ్వుతూండడం, హాస్యాలాడుతూండడం ప్రారంభించేవారు. వాళ్ళ వారికం చూస్తూంటే, నవ్వు, చికాకూ కలిగేవి. కాని ఏమీ అనలేక పోయేదాన్ని.

పెద్ద బావగారయితే వచ్చినప్పుడల్లా, “మరెండుకేళంతా: సంబంధాలు చూడడం, నేనున్నాగా: పెళ్ళాడేస్తాను!” అని అంటూ తృప్తి పడేవాడు:

“మా అక్కయ్య సుఖపడింది చాలదా? నిన్ను కట్టుగొని!” అని అందామనుకున్నా.... ఏమనుకుంటారో అని వూరుకునేదాన్ని—అతని అవస్థకు నాకు నవ్వు వస్తే, అతను మరోలా భావించి పొంగిపోయేవాడు.

ఇంక చిన్న బావ అయితేనో, మరో మెట్టు ఎక్కువకు పోయేవాడు: అట్టే మాట్లాడకపోయినా ప్రాక్టికల్ మనిషి—అక్కయ్య లేని సమయం కని పెట్టి....నేను ఏకాంతంగా వున్నప్పుడల్లా, మాట్లాడుతూ పట్టుకోపోయేవాడు....కాని నేను అక్కయ్యతో చెబుతానని బెదిరించి, “అ” అని గట్టిగా అనేటప్పటికి తగ్గేవాడు....అలా చాక చక్కంగా తప్పుకొంటూ, ఆలాటి సందర్భాలు రాకుండా చూసుకోడం బ్రహ్మాండమయేది.

వీళ్ళందరి ప్రవర్తనా చూస్తూ వుంటే—“ఓ యీ మగవాళ్ళందరూ యింతేనా? అడదంటే

మంచి అభిప్రాయమే వుండదా....తమ చెల్లెళ్ళు, తల్లులూ, భార్యలూ కూడా యిలాటి వారే అన్న ఆలోచన వుండదా?” అని అనిపించి కుమిలిపోతూ వుండేదాన్ని.

ఎక్కడవున్నా, ఎక్కడకువెళ్ళినా యీ భయం వెంటాడుతూనే వుండేది: పెళ్ళికాని పిల్లకు యిన్ని భయాలా? ఇన్ని ప్రమాదాలా? తనను తాను కాపాడుకుందుకు యింత ప్రయత్నమా?

ఈ విషవలయం నుండి తప్పించుకుందుకి ఒక్కటే మార్గం—అది పెళ్ళిచేసుకోడం:

కాని అది అంత సులభం కాదు:

కట్నాలు: కట్నాలు:: కట్నాలు:::

నా అన్నదమ్ములూ కట్నాలు తీసుకొనే పెళ్ళాడేరు: నాన్నగారూ కట్నం తీసుకొనే అమ్మని చేసుకున్నారు:

“చెల్లికి పెళ్ళి అవుతేనేగాని పెళ్ళాడం!” అని అన్నయ్యలు అన్నా, వాళ్ళకు పెళ్ళిళ్ళు యిద్దే అయిపోయినాయి.

ఎందుకవవు మొగపిల్లలకి? ఆయ్య వచ్చే వరకూ అమావాస్య ఆగుతుందా? నాకు ఎప్పటికీ పెళ్ళికాకపోతే వాళ్ళు ఎన్నాళ్ళుంటారు?

మొగపిల్లలకి కట్నం తీసుకుని—ఆ డబ్బుతో నా పెళ్ళి చేద్దాం అని మొదట అనుకున్నా....అది అయేసరికి మిగిలిందేం లేదు: ఎందువల్ల? అని అడిగితే జవాబు లేదు:

అవన్నీ పులుసురో పడిపోయినాయి.

ఇంట్లో నిత్యం, అన్నా, వదినల హాస్యాలూ, సరదాలూ, గుసగుసలూ, నాకు ఏం తెలియదను కుంటారు కాబోలు:

నా ఎదురుగుండనే—విపరీతార్థాలు వచ్చే మాటలు....: కవ్వించే చేష్టలు:

ఈ విధంగా చుట్టూ రేకెత్తించే వాతావరణం: ఎక్కడా శాంతి కనబడలేదు:

రానురానూ అందరికీ బరువు అయిపోయి నట్టున్నాను....:విచిత్రం: పెళ్ళికానంతమాత్రంలో ఏమిటి మార్పు?

ఇంటికెవరోచ్చినా అదే మాట:

“ఇంకా పెళ్ళికాలేదా? ఎదిగిన పిల్ల, వేగిరం ఏదో సంబంధం చూసి ముడిపెట్టెయ్యండి!”

అందరికీ నా పెళ్ళిగొడవే కావాలి: నాకు లేని బాధ వీళ్ళకెందుకో?

ఇంట్లో వదినగర్ల సూటిపోటి మాటలు: తెలివినా తెలియనట్టు వూరుకొనే అన్నయ్యలు, పెళ్ళి చేయలేకపోయాననే అసమర్థత వల్ల నాన్న గారి తిట్లు.

క్రొత్తగా వచ్చిన కోడళ్ళకు అది సొంత యిల్ల యింది: పెళ్ళికానంతమాత్రంలో నా పుట్టిల్లే నాకు పరాయి యిల్లయిపోయింది, నాకు స్వతంత్రం వుండీ, లేనట్టయింది....నాన్నగారికి, అన్నయ్య రెంథో—నేనూ అంతే—కాని వాళ్ళకున్న స్వతంత్రం నాకు లేదు: మధ్య వచ్చిన వదినగర్ల పాటి ఆధికారం నాకు లేకుండా పోయింది: వింతగా లేదూ?

అందరికీ, అతిచురుకైన అయిపోయాను: వీటన్నిటికీ విసిగి—ఈ చిత్రహింస కన్నా.... ఎవరినో ఒకరిని పెళ్ళిచేసుకొని, నాది అనే యింటికి ఎంత వేగిరం పోతానా....ఆ భర్త అని వచ్చేవాడికి నన్ను నేను ఎంత వేగిరం అర్పించు కుందామా అని అనిపించింది.

“ఎవరికో ఒకరికి ముడిపెట్టి నన్ను పంపించి వేయండి!” అని తెగించి చెప్పేద్దామనిపించేది: కాని ఎలా చెప్పగలను?

“ఎప్పటికయినా విముక్తి ప్రసాదిస్తావా? భగవంతుడా?” అని వేయి దేవుళ్ళకు మ్రొక్కు కుంటూ వుండేదాన్ని....

ఆ పెళ్ళి అయేవరకూ యీ స్టూడెంట్సునుండి.. సిసీమాహాలుల్లో—రోమియోలనుండి—రోడ్డుమీద పోజాగాళ్ళనుండి—ఎదురింటి అబ్బాయిలనుండి—ఇంట్లో బావలనుండి తప్పించుకోగలనా?.... నా పవిత్రతని కాపాడుకోగలనా?

ఇదే నా భయం....: ఇదే నా భయం....:

లేదు....లేదు....తప్పించుకోలేను....అడుగో.. ఎదురింటి అబ్బాయి....ఎలాగో చూస్తున్నాడు.... అడుగో....దావ....వద్దు....వద్దు....నన్ను పట్టు కోకు....దావా:

*

....భయంతో కళ్ళు తెరిచేసరికి....నన్ను దగ్గి రగా పట్టుకుంటున్నది బావ కాదు....: నా భర్త.... మత్తెక్కించే పరిమళాలు....మల్లెలు పూచిన పక్క....ఇది నా మొదటి రాత్రి!....కల.... కాదు....నిజం....:....పొంగురెత్తినహృదయంతో పులకించిన శరీరంతో .... ఆయనకు మరింత దగ్గిరగా జరిగాను....

ఆంధ్ర రచయిత్రుల

ఎనిమిదవ మహాసభలు

ఆంధ్ర రచయిత్రుల ఎనిమిదవ మహాసభలు ఆగస్టు 8, 9 తేదీలలో భిమ్మంలో జరిగాయి. రెండు రోజులపాటు జరిగిన ఈ సభలను దిగ్విజయంగా నడిపించిన ఘనత భిమ్మంలో ఏర్పాటయిన - ఆహ్వాన సంఘం వారిదని చెప్పక తప్పదు. శ్రీమతి గోపికాప్రసాద్ ఆధ్వర్యాన, కలెక్టరుగారి సంపూర్ణ సహాయ సహకారాలతో, యీ ఆహ్వాన సంఘం ఎంతో కృషి చేసిన సంగతి సభలు సాగిన తీరుని చూస్తేనే తెలిసిపోతుంది. ప్రత్యేకాహ్వానితులుగా, ప్రతినిధులుగా విచ్చేసిన రచయిత్రులందరికీ - ఎంతో శ్రద్ధతో - భోజనాది సౌకర్యాలను ఏర్పాటు చేసి రాకపోకల కోసం ప్రత్యేకంగా ఒక బస్సునే కాదు, చాలా జీపులను సహితం యిచ్చి, మహిళల పట్ల తమకున్న గౌరవాభిమానాలని చాటారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ అధ్యక్షులు సాహితీ బాంధవులు, సాహితీప్రియులు శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు సభలను ప్రారంభించి ఈ రీతిగానే ప్రతి సంవత్సరం యినుమడిస్తున్న ఉత్సాహంతో రచయిత్రులు సభలు జరుపుకోవాలని దీవించారు. ఆహ్వాన సంఘం అధ్యక్షురాలు, స్థానిక కలెక్టరుగారి సతీమణి, శ్రీమతి గోపికా ప్రసాద్ ఆతిథ్యులందరినీ ఎంతో అప్యాయంగా ఆహ్వానిస్తూ, "కృష్ణరాయల పాదధూళిచే పవిత్రమైన యీ పట్టణం నేడు తిరిగి పునీతమైంది. వికలాంధ్ర స్థాపనకు ఆమోఘమైన కృషి చేసిన పెద్దలు సర్కార్ జమలాపురం కేశవరావుగారు మొదలుకొని నేటి జలగం వారి చాకా జాతీయ నాయకులను అందించిన చైతన్యభూమి యీ పట్నం. తెలుగు సాహిత్యంలో యిది అక్షరాలా నవలా యుగం. ఈ నాడు యీ మహాసభాస్థలిలో సమావేశమై వున్న మీలో మోహన వంశీరవాలలో రసజ్ఞులొకాన్ని ఆలరించిన సాహితీ లతలున్నారు. మాతృవాత్సల్యకసాలను రంగరించి ఇతరుల

కిది సాధ్యమే 'నాయని' రీతిలో రచనలు చేసిన మహా రచయిత్రులున్నారు. తెలుగు భాష సోయగాన్ని రమణీయంగా, వాడిగా వేడిగా తీర్చిదిద్దిన సాహిత్యరామలక్ష్మిలున్నారు. మట్టి మనిషికి జీవంపోసి సాహిత్య వీధులలో నడిపించి వాసిగాంచిన నీతలున్నా 'రంటూ అందరి హృదయాలను పులకరింప చేశారు గోపికాప్రసాద్.

ఆహ్వానసంఘ నివేదికను శ్రీమతి ఎన్. చూడామణి సమర్పించారు. ఈమె తెలుగు నుడికారం-తీయదనం వినవలసిందేగాని, ఎంత చెప్పినా రుచి తెలియదు. రచయిత్రుల సంఘ నివేదికలు కుమారి వాసిరెడ్డి నీతాదేవి సమర్పించారు. ఈమె యీ సభలకు కన్వీనరు కూడా.

ఈ మహా సభలను ప్రముఖ తమిళ రచయిత్రు, కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ బహుమతి గ్రహీత, ఈ సంవత్సరం సోవియట్ లాండ్ నెహ్రూ బహుమతి పొందిన విదుషీమణి-శ్రీమతి రాజం కృష్ణన్ ప్రారంభించారు. తమ అధ్యక్షోపన్యాసంలో యీమె తమిళనాడు రచయిత్రుల ప్రతిభను వివరిస్తూ-"ఆంధ్ర రచయిత్రులు మణులలో ఉన్నంత ఉత్సాహం కలిసి కట్టుతనం మామధ్య కనపడదు" అన్నారు. కోదైనాయకి అమ్మార్ తరువాత ఏ రచయిత్రు నవలా సాహిత్యాన్ని నీరియస్ గా

తీసుకున్నట్టు కనబడడం లేదంటూ, ఈ కోదైనాయకి అమ్మార్-దరిదాపు నిరక్షరాస్యగా వుండేవారనీ, ఆమె తన పిల్లలకు మనుమలకు కథలు చెప్పి రాయించేవారనీ అన్నారు. అన్ని సాహితీ రంగాలలో లాగే తమిళంలో కూడా ఆడపేర్లు 'బెడద' ఎక్కువగానే వుందనీ, ఆడపేర్లు పెట్టుకొని పురుషులు మరి విశృంఖలంగా రాయడంవల్ల చొకబారు ప్రచారం ఎక్కువ కావడం, అసలు రచయిత్రులకు విలువ

తగ్గడం జరుగుతుందని వాపోయారు. ఆంధ్ర రచయిత్రులు తమకు తామే సంఘంగా ఏర్పడి, అకాడమీలో విభాగం సంపాదించి యిలా వార్షికంగా ఒక్కొక్క చోట కలవడం, చర్చించుకోవడం, ఊహలు కలబోసుకోవడం మెచ్చదగినదన్నారు. ఇలాగే దక్షిణ భారత రచయిత్రుల సంఘం ఒకటి ఏర్పాటు చేస్తే కూడా బాగుంటుందనీ, అలా ఏర్పడితే తప్ప-ఉత్తరాది వారి సభలలో మన కసలు ప్రాతినిధ్యమే వుండే అవకాశం వుండదని అన్నారు.

మిస్ సి. ఎన్. మంగళ (మహిళా కాలేజీ ప్రెసిసిపాల్, బెంగుళూరు) ఈ సందర్భంలో ఏర్పాటు చేసిన పుస్తక ప్రదర్శనలను ప్రారంభించారు. ఈమె - కర్ణాటకలో 'కట్న నిరసన' ఉద్యమానికి నాంది పల్కిన మహిళ. ఈమె ప్రారంభించిన యీ ఉద్యమం ఈనాడు కర్ణాట రాష్ట్ర వ్యాప్తం అయింది. ఈమె మాట్లాడుతూ, రచయిత్రులు బాధ్యతలను మరిచిపోక, ఊహలోకపు దివ్యసౌధాలలో నివసింపక వాస్తవిక ప్రపంచానికి దగ్గరగా రాస్తూండాలన్నారు. రచయిత్రులు రచనా రేసులకు అలవాటుపడడం చాలా విచారకరమైన విషయం అనీ, పోటీ పడవలసింది సంఖ్యలో కాదు, సరుకులోననీ హెచ్చరించారు.

అదే రోజు ఉదయం ఆనందారామం అధ్యక్షతన 'రచయిత్రులు - ప్రగతి కీలక' అనే అంశంపై-గోష్టి జరిగింది. ప్రగతి కీలక గురించి ప్రస్తావిస్తూ అందులో రచయిత్రులు కొందరు చాలా ముందుకు పోతుంటే-కొందరు చాలా వెనుకబడి వున్నారన్నారు ఆనందారామం. ఈ గోష్టి కార్యక్రమంలో పరిమళా సోమేశ్వర్, సి. సత్యవతి, ఎ. కాశీరత్నం, డి. విద్యేశ్వరి, ఎన్. చూడామణి, యు. రంగమ్మ మొదలైన వారు పాల్గొన్నారు. వీరందరి ఉపన్యాసాలలో పరిమళా సోమేశ్వర్ గారి భావయుక్తంగా సాగిన

శ్రీమతి ఆర్. మధవీలత ఇటీవల మద్రాసులో తన నవల 'డాక్టర్ మధవి'ని ప్రముఖ రచయిత్రి శ్రీమతి కె. రామలక్ష్మికి అంకితమిచ్చారు. ప్రసిద్ధ కవి శ్రీ దేవులపల్లి కృష్ణకృష్ణ నవలను అవిష్కరించారు. ఆనాటి సభకు ప్రసిద్ధ రచయిత శ్రీ పాలగుమ్మి వర్మరాజు అధ్యక్షత వహించారు.

ఉపన్యాసవ్యాసం. డి. విద్యేశ్వరి సాగించిన కాస్త చురకల వ్యాసం అందరినీ ఆకర్షించాయి. బూజు పట్టిన నెంటిమెంట్లూ, పడికట్టు భావ ప్రకటనా, కృతకమైన భావ ప్రదర్శనా వంటి వాటికి స్వస్తి చెప్తే తప్ప లాభం లేదని చెప్పిన విద్యేశ్వరి వ్యాసం ఉపన్యాస పోకడలో సాగి అందరికీ నచ్చింది. సాయంత్రం సభకు డాక్టర్ వి. సుబ్బద్రాదేవి అధ్యక్షులు. స్టాటిస్టిక్స్లో డాక్టర్ రేటు పుచ్చుకున్న యీమె రచయిత్రే కాదు, చిత్రకారిణి కూడా. సభలో చర్చనీయాంశం—'రచయిత్రులు—పరిస్థితుల ప్రభావం'. ఈ చర్చలు కె. రామలక్ష్మి ప్రారంభించారు. ఏ. లక్ష్మీరమణ, కావిలిపాటి విజయలక్ష్మి, ఐ. వి. ఎస్. అచ్యుతవల్లి, డాక్టర్ రావి భారతి, కుమారి విమల మొదలైనవారు పాల్గొన్నారు. అందరి ఉపన్యాసాలూ ఒకటిన్నర డాక్టర్ రావి భారతిగారి ఉపన్యాసం ఒకటిన్నర. సగటు మనిషి పరిస్థితే పరిస్థితిగాని చెడురుమదురైన వ్యక్తుల స్థితిగతులు పరిస్థితులుగా స్వీకరించకూడదన్నారు. ఎక్కువ జనాభా ఏ తరగతిలో ఆ తరగతి పరిస్థితే. కాలానికి నిదర్శనం అన్నారు. ఈ సభ నిర్వహణను అతి చాకచక్యంగా, జనరంజకంగా శ్రీమతి రతన్

ప్రసాద్ నిర్వహించారు.

రెండవ రోజు ఉదయం గోష్టి 'భావ వ్యక్తికరణలో రచయిత్రుల ప్రతిబింబకాలు' అన్న విషయంపై జరిగింది. ఈ రసవత్తర గోష్టిని లత 'ఊపేసింది'. ఈ సభాధ్యక్షురాలు డాక్టర్ సరస్వతీ రావు మెత్తని పులి. చాలా గడుసుగా సభను నడిపారు. రావి ప్రేమలత ప్రారంభించిన ఈ గోష్టిలో—లత, పోలాప్రగడ రాజ్యలక్ష్మి, కోడూరు లీలావతి మొదలైనవారు పాల్గొన్నారు. చిన్న సీమ బపాకాయలాగా ఓ కాలేజీ విద్యార్థిని వచ్చి తనూ పాల్గొంది. ఈమె దోరణి తిట్టు దోరణిగా సాగడంలో సభలో కలకలం రేకెత్తింది. 'మగవాడు చెప్తే వాస్తవికత; అదే ఆడది చెప్తే భోరు' అనే పాఠకలోకానికి ఎలా జవాబు చెప్పాలి? గుంభన దాపరికం అవుతుందా? సభ్యత—విరికితనం అనాలా? మొదలైన అంశాలను చర్చిస్తూ ఆడది ఎందుకు తను తీసుకునే వస్తువులో, భాషలో, సంఘటనలలో, పాత్రలలో ఒక గిరి దాటిపోదానికి జంకుతోందో—వివరించారు కె. రామలక్ష్మి. సభికుల కోరికపై యీమె తిరిగి మాట్లాడడం జరిగింది. సభికుల అనేక

ప్రశ్నలకి లత తన సహజ దోరణిలో సమాధానం చెప్పారు.

సాయంత్రం కవి సమ్మేళనం. స్వాగతం నాయని కృష్ణకుమారి చెప్పగా అద్దేపల్లి వివేకా నందాదేవి కవిత్వతత్వాన్ని చాలా చక్కగా వివరించారు. ఈ కవి సమ్మేళనంలో పదిహేను మంది కవయిత్రులు తమ కవిత్వం వినిపించారు. ఈ సభల కన్వీనరు కుమారి నీతాదేవి వందన సమర్పణతో సభలు ముగిశాయి.

ఈరెండు రోజులూ ఉదయం, సాయంత్రం కార్యక్రమాలకి ఐదువేలకి తక్కువ కాకుండా ప్రేక్షకులు రావడం చాలా ఆశ్చర్యపరిచింది. ప్రతి సభలోనూ చిన్న చిన్న రోపాయిండడం సహజం. కాని ఈసారి సభల్లో అలాంటి చిన్న చిన్న రోటుపాట్లు కూడా దొర్లకపోవడం మెచ్చ తగినది. ఇక — 'ప్రముఖ రచయిత్రులు రాలేదు. ఇదేం రచయిత్రుల సభ?' అన్నవాళ్ళు ఎప్పుడూ వున్నారు; ప్రముఖ అంటే ముప్పాళ్ళ, యద్దన పూడి, మాదిరెడ్డి, కోడూరి (అరికెపూడి), బీనా దేవి, పురాణం సీతల్లాంటివాళ్ళు. కొందరు 'తమ గ్లామరు తగ్గిపోతుంది అందరితోపాటూ తిరిగితే' అని రారు. కొందరు 'అక్కడ కొట్టుకు చావడమే గాని ఏంచేస్తారేం' అంటారు. కొందరిదివరలో వస్తామని ఒప్పుకుని చివరిక్షణంలో—మనసు మార్చుకున్న సంఘటనలున్నాయి. కార్యకర్తలు ఎంత కృషిచేస్తే రెండు రోజులపాటు సభలు నడిపించగలిగారో ఏదైనా నిర్వహణ చేసి మొట్టికాయలు తిన్నవాళ్ళకి కాని తెలియదు. 'ఈ రెండు రోజుల్లో రెండు నవలలు రాయొచ్చు' అనుకున్నవారున్నా ఆశ్చర్యపడక్కర లేదు మనం. కాని సంఘం—పాఠకలోకం, పడిచచ్చే రచయిత్రులకి ఆ పాఠకలోకం మీద ఎలాంటి ఊహలున్నాయో చెప్పడానికి మాత్రమే యీ సంగతి చెప్పడం జరిగింది. కాని వింతేమిటంటే—పాఠకలోకాన్ని ఉద్ధరిస్తున్నా మనుకొనే వీళ్ళు పాఠకలోకం ముందు నిలబడ్డానికి జంకడమే! ఏది ఏమైతేనేం, ఎందరో కొత్తవాళ్ళు ఉత్సాహంతో పాల్గొనడమే—ఈ సభలు తమ ఉనికిని సాఫల్యం చేసుకుంటున్నాయన్న దానికి నిదర్శన. ఈ విషయంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ రచయిత్రుల సలహా సంఘాన్ని అభినందించడం. అవసరం. ఎందుకంటే సభలు ముగియగానే 'వచ్చే సంవత్సరం ఎక్కడా?' అని అడిగించు కున్నారు వీరు. [ఒక విలేఖరి]

గురుతుందా నీకు?

ఆరోజు ఈ తోటలో

మందార మాలవేసి నాదానవన్నావు

నీలాల మేఘాలూ చూసేనూ

సెలయేటి ఆలలు సిగ్గుపడి పోయేనూ

ఈ రోజు ఈ తోట గురుతుందా నీకు....?

ఆ మాట ఆ పాటలో

మాట నమ్మమని చేరదేశావు

మనకు సాక్షిగా భూదేవి అన్నావు

దూరాన జేగంట మ్రోగింది

ఆ మాట, ఆ పాట గురుతుందా నీకు ?

ఈ రావి ఈ మావి నీడలో

చేతిలో చేయేసి కలతల నన్నావు

నెమలి పురి విప్పి ఆడింది

చిలక సిగ్గుతో చిగురాకు పూపింది

ఈ రావి ఈ మావి గురుతుందా నీకు ?

నీకు మనసుందనీ, నువ్వు మళ్ళీ వస్తావని

ఎదురు చూస్తూనే వున్నాను ప్రతి రోజూ

ఈ తోటలో మన బాబుతో .....

—వై. ఉమారావు

ప్రముఖ సంఘ పేవకురాలు మదర్ తెరెహ ఇటీవల అమెరికాలో వర్యుడించారు. దోరీడ్ విమానాశ్రయంలో భారతీయ వసతిలు అమెకు పూరిందండు వేసి అహ్వానించి అక్కడి మెసానిక్ ఆడిటోరియంలో అమెకు నవ్వానం జరిపారు. రాజమండ్రి నుంచి అమెరికా వెళ్ళిన శ్రీమతి బాస్కర్ మణిచారి, అమె కుమార్తె రూప (8 సంవత్సరాల బాలిక) భరతవాట్ల ప్రదర్శన ఇచ్చారు. దోరీడ్లోని భారతీయులు అమె పేవా కార్యక్రమాలకు కామకగా మదర్ తెరెహకు వెయ్యి డాలర్లు ఇచ్చారు.

శ్రీమతి అక్కల వరవ్యక్తి బాబారావు రచించిన 'స్మృతి' పదం (మచిలీపట్నంలోని స్పందన పాపాతి నమాఖ్య ప్రచురణ)ను రచయిత్రి డా॥ కె. వి. కృష్ణకుమారి ఇటీవల మచిలీపట్నంలో ఆవిష్కరించారు. అవాటి సభకు కృష్ణాజిల్లా విద్యాకాబాదికారి శ్రీ డి. సి. వెంకటసుబ్బన్న అధ్యక్షత వహించారు.

బొంబాయి ప్రాంతాలలో, ముఖ్యంగా మహారాష్ట్రలూ, గుజరాతీవారూ టీ తాగేటప్పుడు తీసుకునే పదార్థాల్లో ఓ రెండు పదార్థాలు ముఖ్యమైనవి వున్నాయి. అవి - 'బటాటా పౌవా'; 'షింగ్ బటాటా చివ్దా.' రుచికరమైన ఈ వంటకాలను ఎలా చేస్తారంటే—

బటాటా పౌవా:

ఇది చెయ్యడానికి పావుకిలో అటుకులు, పావు కిలో బంగాళదుంపలు, మూడు నాలుగు పచ్చి మిరపకాయలు (సన్నగా తరిగినవి), చిన్న అల్లం ముక్క, నాలుగు చిన్న చెమ్మార పంచదార, ఒక నిమ్మకాయ, ఒక ఉల్లిపాయ (సన్నగా ముక్కలు

సన్నగా తరిగిన అల్లం ముక్కలు, పసుపుపొడి, కావలసినంత ఉప్పు వేసేయ్యాలి. కాస్తేవు కలిపి, దింపేముందు, కొబ్బరికోరు, కొత్తిమెర వేసి కలపాలి. దింపగానే, నిమ్మకాయరసం పిండి, పెద్ద గరిటతో కలపాలి. 'బటాటా పౌవా' సిద్ధమైనదే.

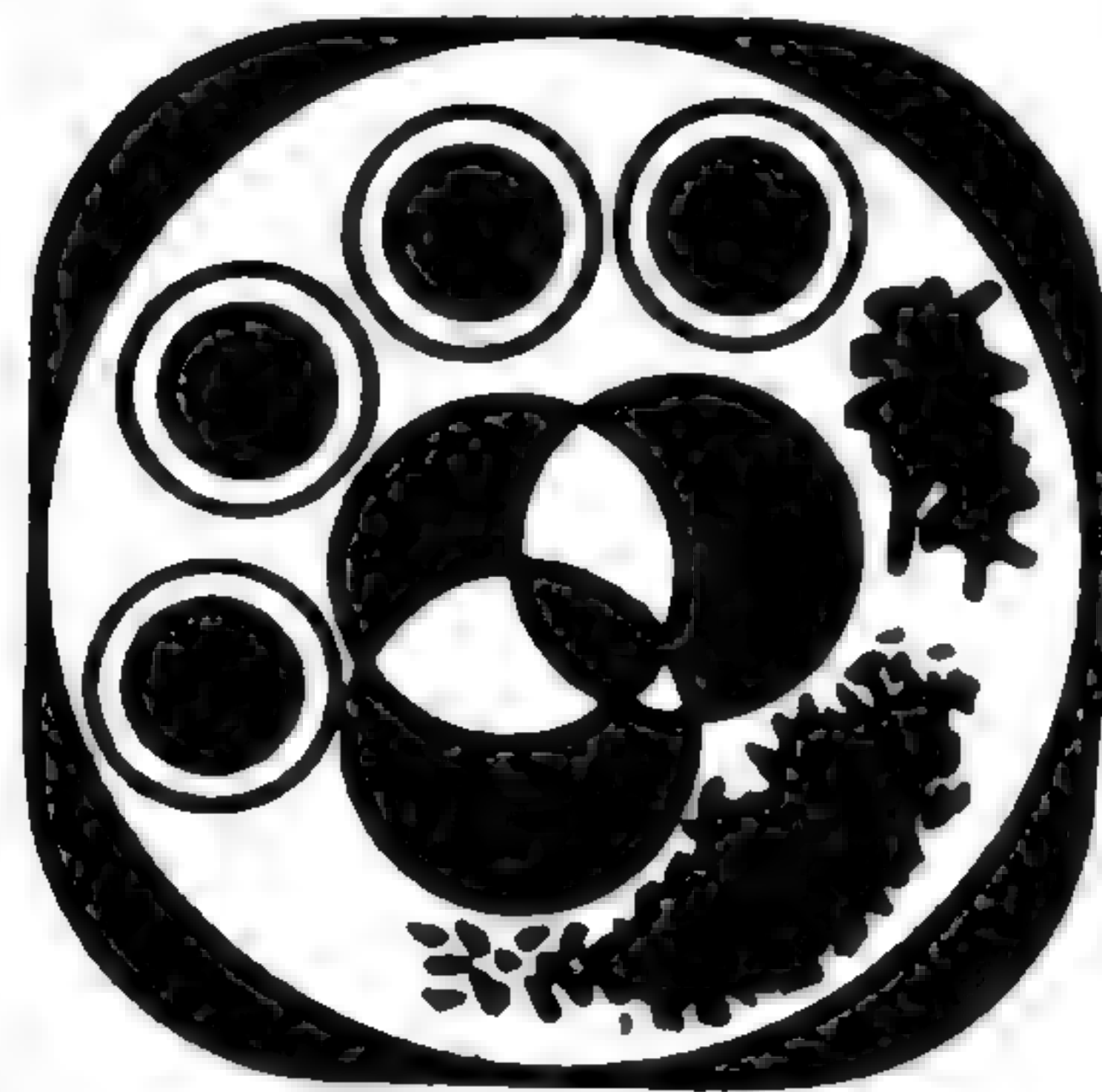
షింగ్ బటాటా చివ్దా:

ఇది చెయ్యడానికి ఒక కిలో బంగాళదుంపలు, పావుకిలో వేయించిన వేరుసెనగ గింజలు, నాలుగైదు పచ్చిమిరపకాయలు, కాస్త అల్లం (రెండు కలిపి మెత్తగానూరి వుంచుకోవాలి) నాలుగు చిన్న స్పూన్ల పంచదార, చిన్న స్పూనుడు ఉప్పుపొడి, ఒక నిమ్మకాయ, పెద్ద స్పూనుడు నెయ్యి, కాసిన్ని జీలకర్ర గింజలూ అవసరం.

ముందుగా బంగాళదుంపల తొక్కలు తీసేసి,

సవరణ

అగస్టు ఒకటవ తేదీ సంచికలో ఇచ్చిన 'కోడి గుడ్డుకో కొన్ని' వంటకాల్లో—ఎగ్ బిరియానీ చేసే విధానంలో చిన్న తవ్వ దొర్లింది. అందులో— బియ్యం బాగా కడిగి అన్నంగా వండాలనీ, ఉల్లి ముక్కలూ అవీ వేయించిన తర్వాత ఈ అన్నాన్ని అందులో వేసి, దానికి రెండు రెట్లు నీరు పోయ్యాలనీ వుంది. సవరణ ఏమిటంటే అన్నం ముందుగా వండనక్కర్లేదు. కడిగిన బియ్యాన్ని ఉల్లి ముక్కలూ అవీ వేగిన తర్వాత అందులో వేసి, బియ్యానికి రెండు రెట్లు నీరు పోయ్యాలి. ఈ సవరణను పాఠకులు గమనించగలరు. [వ. నం.]

బటాటా పౌవా:

షింగ్ బటాటా చివ్దా:

తరిగినది), కొత్తిమెర, సగం కొబ్బరి ముక్క (తురిమిన కోరు), ఓ స్పూనుడు వంటనూనె, కాస్త మెత్తని ఉప్పు, కాసిన్ని ఆవలు, జీలకర్ర, కొద్దిగా పసుపుపొడి కావాలి.

బంగాళదుంపల తొక్క గీతేసి, చిన్న చిన్న ముక్కలు చేసి ఉంచుకోవాలి. వంటనూనె—ఒక పాత్రలో వేసి, వేడిచేసి, అందులో ఉల్లి, పచ్చిమిరపకాయ ముక్కలు, జీలకర్ర, ఆవలూ వెయ్యాలి. ఉల్లిపాయ ముక్కలు బాగా వేగగానే, బంగాళదుంప ముక్కలు కూడా అందులో పడేయాలి. ఆ ముక్కలు మెత్తగా ఉడకడానికి వీలుగా, కొద్దిగా నీళ్ళు పోయ్యాలి. అటుకుల్ని నీళ్ళలో పోసి, రెండు నిమిషాలు వుంచి, తీసేయ్యాలి. (నాని, కాస్త మెత్తపడతాయి) ఆ అటుకుల్ని బంగాళదుంప ముక్కలు మెత్తబడుతూ వుండగా, అందులో వేసేయ్యాలి. అప్పుడే పంచదార,

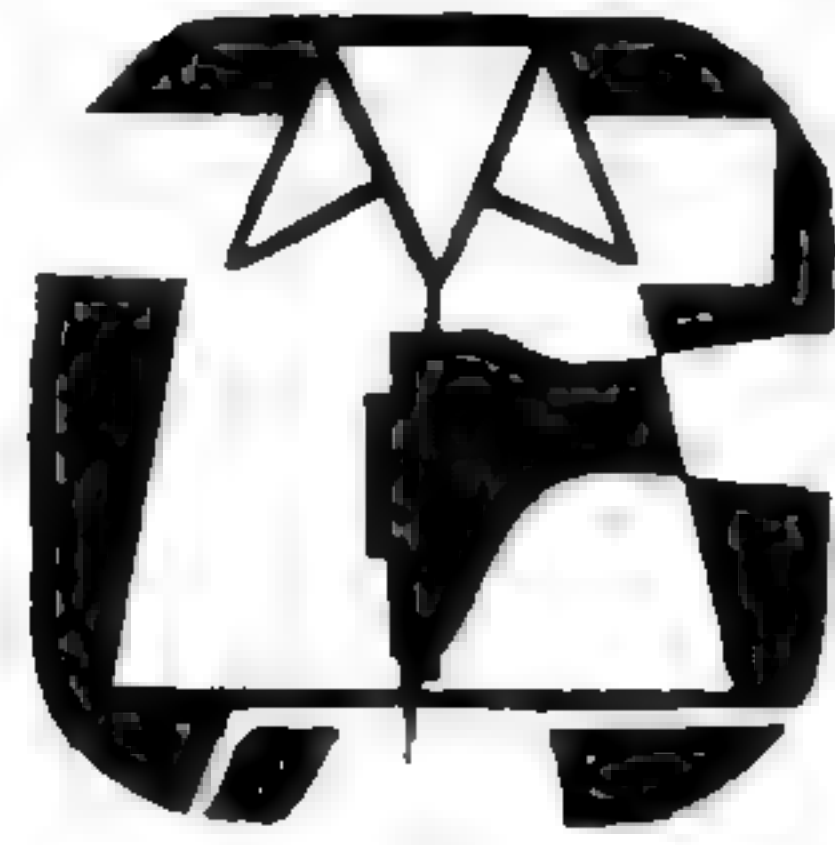
పొడుగ్గా ముక్కలుగా కొయ్యాలి. పాత్రలో నెయ్యివేసి, వేడి చేసి అందులో ముందుగా జీలకర్ర వేసి వేయించాలి. వేగుతూ వుండగా బంగాళదుంప ముక్కలు వడెయ్యాలి. కొద్దిగా నీరు పోసి మూతపెట్టి, ముక్కలు మెత్తబడేలా చూడాలి. వేయించిన వేరుసెనగ గింజలపై పొట్టు తీసేసి, వాటిని కొద్దిగా నలగ గొట్టాలి. మరి పొడిలా చెయ్యకూడదు. ఈ గింజల ముక్కల్ని, బంగాళదుంప ముక్కలు ఉడకగానే అందులో వేసేయ్యాలి. అప్పుడే పచ్చిమిరప కాయలు, అల్లం కలిపినూరిన ముద్దను కూడా కలిపేయ్యాలి. పంచదార, ఉప్పు కూడా వెయ్యాలి. నిమ్మసండు రసం తీసి, వైన జల్లి బాగా కలిపి, సన్నని వెగ మీద కాస్తేవు వుంచి, దించేయ్యాలి. తేలికగా చేసుకునే, ఈ రెండు వంటకాలూ రుచిగా ఉంటాయి.

రెండు బొంబాయి వంటకాలు

కుట్టుపని: అభ్యాసం

వనిత - డి.ఎ. కుట్టుపని బడి

[కుట్టుమెషిన్లు తయారు చేసే ప్రసిద్ధ సంస్థ 'ఉషా' వారి సౌజన్యంతో]

భాగం-బి (ముందువేపు)

సి డి-అనే నిర్మాణ రేఖ గీసి, దానిమీద ఒక చోట O-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 బ్లాస్ పొడవు + 1".

2-0 $\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేర్ + 1 $\frac{1}{2}$ ". బిందువులు 0, 1, 2 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

3-0 1": నిర్మాణ రేఖపైన బిందువు 2కి 2 $\frac{1}{2}$ " దిగువ బిందువు 3 నుంచి ఒక సరళ రేఖను గీయాలి.

4-3 $\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేర్.

5-3 6" లేదా అభిరుచికి తగ్గట్టు (ముందు మెడ ఓపెనింగు).

6-0 $\frac{1}{2}$ పోల్డర్ + 1": బిందువు 6 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

7-6 $\frac{3}{4}$ " నుంచి 1": 7, 4 కలపండి (పోల్డర్ సీముకుగాను).

8-2 $\frac{1}{4}$ బస్ట్ + 1": డ్రాఫ్టులోలాగా 8 నుంచి 7కు ముందు నై యొక్క పేప్ తియ్యాలి.

9-2 4": బిందువు 9 నుంచి బిందువు 10 వరకు క్రిందికి చదరపు గీత.

11-9 2 $\frac{1}{2}$ " (ముందు డార్టు ఎత్తుకోసం.)

12-10 1 $\frac{1}{2}$ " నుంచి 2" బస్టు నిండుదనాన్ని అనుసరించి, నడుము నాజుకుతనాన్ని బట్టి; 12, 11 కలపండి.

12 ఎ-11 (10-11)కు సమానం; బిందువు 12 ఎ నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

13-12 ఎ $\frac{1}{4}$ వెయిస్టు + 1" తగ్గింపు (10-1) దూరం.

13-8 చొమ్మిలో చూపినట్లుగా ఫ్రంట్ నైడ్ పేపును తియ్యండి.

డ్రాఫ్టు మీద బిందువు 14 వద్ద చూపినట్లుగా, బస్టు ఎత్తును బట్టి 'నై' కి ముందు భాగాన క్రింది డార్టు పైవేపు చూపుతూ, $\frac{1}{4}$ " నుంచి $\frac{1}{2}$ "కు ఒక చిన్న డార్ట్ తియ్యండి. గుడ్డ కత్తిరించే టప్పుడు ముందు-వెనక ప్రక్కల ఇన్స్ట్లను కలపాలి. సీము లన్నింటి మీదా అవసరమైనంత సీమ్ అలవెన్సు వదలాలి.

భాగం-సి

(ముప్పాపు స్లీవ్)

ఇ ఎఫ్-అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దాని మీద ఒక చోట O-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 స్లీవ్ పొడవు + $\frac{1}{2}$ ". బిందువులు 0, 1 నుంచి పైకి చదరపు గీత.

2-0 $\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేర్ + 1". బిందువు 2 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

3-2 $\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేర్ తగ్గింపు $\frac{1}{2}$ ". O నుంచి 3కు చేతి టాప్ సీమ్కు ఫ్రంట్ పేప్ ను తియ్యండి.

4-1 $\frac{1}{4}$ కప్ + $\frac{1}{2}$ "; 4, 3 కలపండి.

5-3 $\frac{1}{4}$ "; O నుంచి 5కు చేతి టాప్ సీము వెనుక పేప్ ను తియ్యండి.

6-2 మోచేతి వరకు పొడవు - $\frac{1}{2}$ ". బిందువు 6 నుంచి క్రిందికి చదరపు గీత.

7-6 2".

8-6 $\frac{3}{4}$ "; 8, 7 కలపండి (డార్టుకోసం).

9-1 $\frac{1}{2}$ కప్ + $\frac{1}{2}$ "; బిందువు 4 కు $\frac{3}{4}$ "

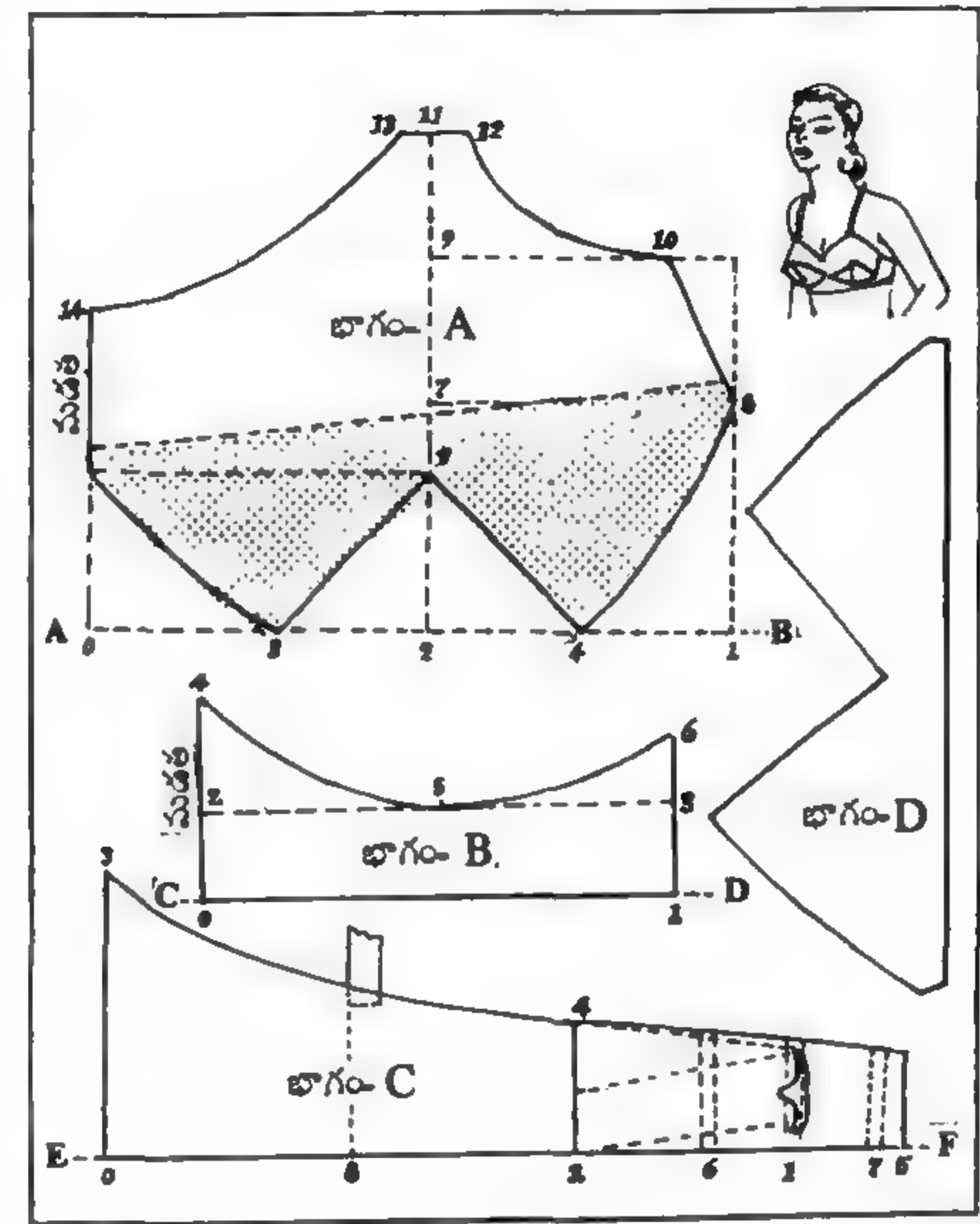
క్రిందుగా బిందువు 9 తీసుకుని 8, 9 లు, 9, 1 లు కలపండి.

బ్రేసియర్

23-వ పాఠం

కొలతలు: బస్టు ఎత్తువరకు పొడవు 8", బస్ట్ బేస్ వరకు 11", బ్రేసియర్ వూర్తి పొడవు 12", బస్ట్ 30", వెయిస్టు 26".

వర్కింగ్ స్కేర్: $\frac{1}{2}$ బస్ట్ = 15".

భాగం-ఎ

ఎ బి - అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దాని మీద ఒకచోట 0 అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 $\frac{1}{4}$ వర్కింగ్ స్కేర్.

2-0 4". ఎక్కువ పెద్ద బస్ట్ కొలతలకు - ప్రతి 4 అంగుళాలకు $\frac{1}{4}$ " చొప్పున హెచ్చిస్తూ రావాలి. బిందువులు 0, 1, 2 నుంచి పైకి చదరపు గీత.

3-2 } 1 $\frac{3}{4}$ ". లేదా బస్టు మరీ ఎత్తుగా ఉంటే
4-2 } అంతకు పైన.

5-3 } బస్ట్ ఎత్తు నుంచి బస్టు బేస్ దాకా
5-4 } పొడవు. 5, 3లు - 5, 4లు కలపండి.

6-0 (5-2)కు సమానం; 6 నుంచి 3కు, చూపినట్లుగా పేప్ తియ్యండి.

7-5 (3-2)లో $\frac{1}{2}$; బిందువు 7 నుంచి 8 వరకు అడ్డంగా చదరపు గీత. డ్రాఫ్టులోలాగా 8 నుంచి 4 వరకు పేప్ తియ్యండి.

8-5 (5-3)కు సమానం; బిందువు 9 నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

10-9 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్ + $\frac{1}{4}$ ": 10.8 కలసాలి.

11-9 $1\frac{1}{2}$ ".

12-11 $\frac{1}{2}$ ": డ్రాఫ్ట్లో చూపినట్లుగా 12
13-11 $\frac{1}{2}$ నుంచి 10కి పేవ్ తియ్యండి.

14-8 (10-8)కు సమానం; డ్రాఫ్ట్లోలాగా
13 నుంచి 14కు పేవ్ తియ్యాలి.

భాగం - బి

ని డి - అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దాని మీద
ఒకచోట 0 అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 భాగం-ఎ నుంచి (0-3) + (8-4)కు
సమానం. బిందువులు 0, 1 నుంచి పైకి చదరపు
గీత.

2-0 $1\frac{1}{2}$ ": బిందువు 2 నుంచి 3వరకు అడ్డంగా
చదరపు గీత.

4-2 భాగం - ఎ నుంచి (8-0)కు సమానం.
తగ్గింపు $1\frac{1}{2}$ ".

5-2 $\frac{1}{2}$ (3-2).

6-3 భాగం - ఎ నుంచి (7-5)కు సమానం.
టొమ్మలో చూపినట్లుగా బిందువులు 6, 5, 4
ద్వారా పేవ్ తియ్యండి.

భాగం-సి

ఇ ఎఫ్ - అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దానిమీద
ఒకచోట 0-అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 $\frac{1}{2}$ వెయిస్ట్ తగ్గింపు భాగం-బి నుంచి
1-0.

2-1 $1\frac{1}{2}$ ".

కుడిచేతి వేపుకిగాను (0-2) నుంచి ఒక
గుడ్డ ముక్కను కత్తిరించండి. కొక్కి లోపల
ఎలాస్టిక్ను దూర్చి, పొడవు $1\frac{1}{2}$ ". పెంచేటట్లు
దాన్ని గుడ్డ ముక్కకు అమర్చండి. బిందువులు
0, 1, 2 నుంచి పైకి చదరపు గీత గియ్యండి.

3-0 భాగం-ఎ నుంచి (10-8) కి, భాగం-బి
నుంచి (6-1)కి సమానం.

4-2 $1\frac{1}{2}$ ", 3 నుంచి 4కు పేవ్ తియ్యాలి.

5-1 $1\frac{1}{2}$ ".

7-1 $1\frac{1}{2}$ ": ఎడం చేతివేపు ముక్కను కుడి
6-1 చేతివేపు ముక్కకంటే $1\frac{1}{2}$ " పెద్దదిగా
కత్తిరించండి.

బస్ట్ నైజాలు 30, 31, 32లకు తగినట్లుగా
కొక్కిలు తగ్గించటానికి / వరుసగా 6, 1, 7

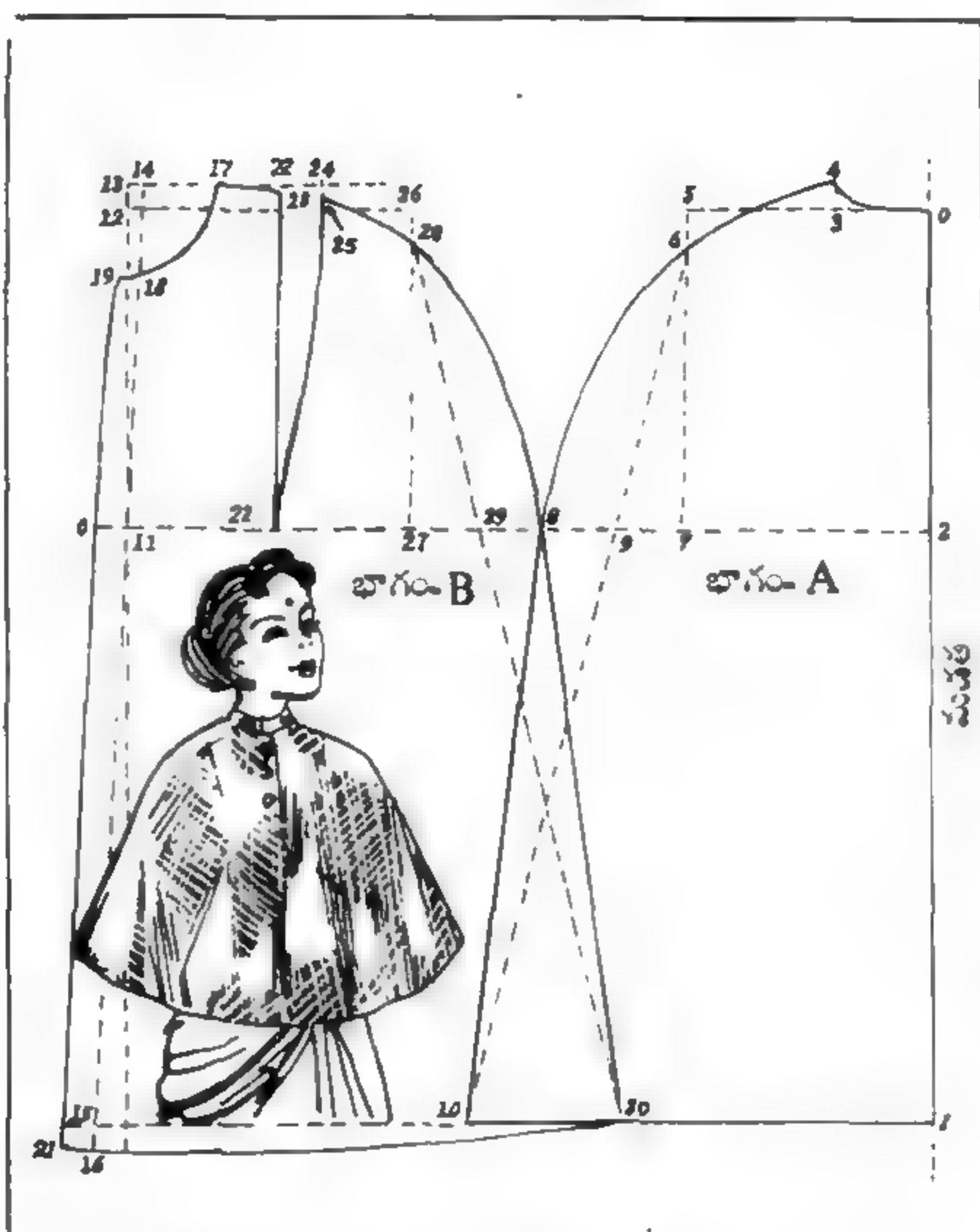
బిందువుల వద్ద టాప్స్ చెయ్యండి. $16\frac{1}{2}$ " పొడవు
గల రెండు స్ట్రాపు తయారు చేసి, ఒక స్ట్రాప్
ఒక కొనను—భాగం - సిలో బిందువు 8 నుంచి
పైకి గీసిన చదరపు గీత మీద అతకండి.
రెండవ కొన బకిల్తో భాగం-ఎ లో బిందువు 11
దగ్గర అతకాలి.

కో క్

24-వ పాఠం

కొలతలు: పొడవు 30". మెడ 15", బస్ట్
36". పూర్తి పోల్డరు $15\frac{1}{2}$ ".

వర్కింగ్ స్కేల్: $\frac{1}{2}$ బస్ట్ = $18\frac{1}{2}$ ".

భాగం-ఎ (వెనుక ప్రక్క)

ఎ బి-అనే నిర్మాణ రేఖను గీసి, దాని మీద
ఒకచోట 0 అనే బిందువును గుర్తించండి.

1-0 పొడవు + $\frac{1}{4}$ ".

2-0 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్ + $4\frac{1}{2}$ " (బస్ట్
ఎత్తును సూచించే గీత). బిందువులు 0, 1, 2
నుంచి అడ్డంగా చదరపు గీత.

3-0 $\frac{1}{2}$ మెడ.

4-3 $\frac{1}{2}$ ": 4 నుంచి 0కి బ్యాక్ నెక్ పేవ్
తియ్యాలి.

5-0 $\frac{1}{2}$ పోల్డర్ + $\frac{1}{2}$ ": బిందువు 5 నుంచి
7వరకు క్రిందికి చదరపు గీత.

6-5 $1\frac{1}{2}$ ": 6, 4 కలపండి.

8-2 $\frac{1}{2}$ బస్ట్ + $4\frac{1}{2}$ ".

9-7 $\frac{1}{2}$ (8-7): 6, 9 కలిపి, దానిని బిందువు
1 నుంచి చదరం చెయ్యబడ్డ లైను క్రిందివరకూ
రానివ్వండి.

డ్రాఫ్ట్లో చూపినట్లుగా—క్లోక్ యొక్క
దుజానికీ, ప్రక్క సీముకూ 4 నుంచి 10 వరకూ
బిందువులు 6, 8 ద్వారా పేవ్ తియ్యండి.

భాగం-బి (ముందు వేపు)

భాగం-ఎ లోని అడ్డుగీతలను పొడిగించండి:

11-8 $\frac{1}{2}$ బస్ట్ + $5\frac{1}{2}$ ": బిందువు 11 నుంచి పైకి
చదరపు గీత.

12-11 భాగం-ఎ లోని (1-0)కు సమానం.

13-12 $\frac{1}{2}$ ": బిందువు 13 నుంచి అడ్డంగా
చదరపు గీత.

14-13 $\frac{1}{2}$ ": 14, 11 కలిపి, దాన్ని బిందువు
1 నుంచి చదరం కాబడిన లైన్ ను కలిపేటట్లు
పొడిగించండి.

16-15 $\frac{1}{2}$ ".

17-14 $\frac{1}{2}$ నెక్.

18-14 $\frac{1}{2}$ నెక్ + $\frac{1}{2}$ ": 17 నుంచి 18 వరకు
ముందు-నెక్ పేవ్ తియ్యండి.

19-18 $\frac{1}{2}$ ": బట్టన్ పట్టి కోసం; 19 నుంచి 20 కు
20-11 $\frac{1}{2}$ ": పేవ్ తీసి 20, 21 కలపండి.

22-13 $\frac{1}{2}$ వర్కింగ్ స్కేల్ + $\frac{1}{2}$ ": 22 నుంచి
22-ఎ వరకు క్రిందికి చదరపు గీత.

23-22 $\frac{1}{2}$ ": 17, 23 కలపండి.

24-22 $1\frac{1}{2}$ " (దార్డు వెడల్పు). బస్ట్ ఎత్తు
తక్కువగా ఉన్నట్లయితే, ఈ వెడల్పును తక్కు-
వగా ఉంచాలి; డ్రాఫ్ట్లోలాగా 24 నుంచి 22-ఎ కు
పోల్డర్ దార్డు యొక్క పేవ్ తియ్యండి.

25-24 $\frac{1}{2}$ ".

26-12 $\frac{1}{2}$ పోల్డర్ + $1\frac{1}{2}$ ": 26 నుంచి బిందువు
27 వరకు క్రిందికి చదరపు గీత.

28-28 $1\frac{1}{2}$ ".

29-27 $\frac{1}{2}$ (27-8): 28, 29 కలిపి, దాన్ని
బిందువు 1 నుంచి చదరం చెయ్యబడ్డ లైన్ క్రింద
కలిపేటట్లుగా పొడిగించాలి. డ్రాఫ్ట్లో చూపినట్లుగా
25 నుంచి 30 కి బిందువులు 23, 8 ద్వారా
పోల్డర్ యొక్క, ప్రక్క సీమ్ యొక్క పేపులను
తియ్యండి. 30 నుంచి 21 కు కూడా పేవ్
తియ్యాలి.

వీధి నిర్మానుష్యంగా ఉంది. ఆ ఇరవై ఏళ్ళ అమ్మాయి చకచకా ముందుకు నడుస్తున్నది. అంతలో ఇద్దరు రోడీలు ఆమెముందు నిలబడ్డారు. వారిలో ఒకడు అసభ్యమైన పాట ఏదో పాడుతూ ఆమె చెయ్యి పట్టుకోబోయాడు. రెండవవాడు “ఇక్కడ నీకు సాయం చేసేవాడెవడూ లేడు”

అంటూ ఆమె మీదికి వచ్చాడు. చేయి పట్టుకోబోయిన మొదటి రోడీ, మీదికి వచ్చిన రెండో రోడీ ఇద్దరూ ఆ మరుక్షణం అల్లంతదూరాన ఎగిరి పడ్డారు. ఆ అమ్మాయి అంత దెబ్బ కొడుతుందని ఆ ఇద్దరూ ఎదురుచూడలేదు పాపం! ఈ సంఘటన మద్రాసు నగరంలో జరిగింది. “నేను కరాటే నేర్చుకోవడం నాకు అలా లాభించింది” అన్నది కుమారి సైనెన్. తన ఆదర్శం తక్కిన అమ్మాయిలకు కూడా పనికిరాగలదని ఆమె విశ్వాసం. ఆమె మద్రాసులో కరాటే నేర్చుకుంటున్నది.

కరాచీ

కరాచీ' — ఆత్మరక్షణకు ఉపయోగపడే వైజ్ఞానికమైన విధానం. సమస్యలను దైర్యంగా ఎదుర్కోవడానికి, అలా ఆత్మవిశ్వాసం పెంపొందించుకోవడానికి 'కరాచీ' పనికివస్తుంది. కరాచీ పీఠక్రీడ. ఈ క్రీడలో ఆరితేరినవారు ఒట్టిచేతులతో ఇటుకలను పగులగొట్టగలరు; కర్రలను ముక్కలు చెయ్యగలరు. పులులలా వేగంగా దెబ్బతియ్యగలరు. కరాచీ నిపుణుడి పీడికిలి గంటకు 100 మైళ్ళు వేగంతో వెళ్ళగలదు; ఆ పీడికిలికి 1540 పౌన్ల వినాశశక్తి ఉంటుంది. అలాగే కరాచీ నిపుణులు ఐదు అడుగుల ఎత్తున దాదాపు 13 అడుగుల దూరం వెళ్ళి ఒక్కతాపుతో శత్రువును అదరగొట్టగలరు.

కరాచీ-జపాన్ లో ఎంతో ప్రసిద్ధిగడించింది. ఈ క్రీడ భారతదేశంలో పుట్టిందనీ రెండు వేల సంవత్సరాలక్రితం కాంచీపురంలో ఉన్న బోధిదర్మ అన్న బౌద్ధసన్యాసి దీన్ని ప్రారంభించాడనీ అంటారు. జపాన్ లో ప్రతి ఐడిలోనూ, కారేజీలోనూ 'కరాచీ' తప్పనిసరిగా నేర్చుతారు. అక్కడ పోలీసులూ, మిలటరీవారూ కరాచీ ప్రవీణులే. 1920లో జపాన్ చేరిన కరాచీ అక్కడ ఎంతగానో అభివృద్ధి సాధించిందనడానికి ఇవి గుర్తులు.

ఇటీవల పది పదిహేనేళ్ళలో కరాచీ జపాన్ నుంచి ఇతర దేశాలకు వ్యాపించసాగింది. అలా భారతదేశానికి వ్యాపించింది. 'కరాచీ'లో ప్రావీణ్యం సంపాదించినవారికి — వారి స్థాయిని బట్టి తెలుపు, పసుపు, నారింజ, పచ్చ, నీలం, పద్మర్, గోధుమ, నలుపు రంగుల బెల్లులు లభిస్తాయి. ఎంతో ప్రావీణ్యం సంపాదించిన వారికి ఎరుపురంగు బెల్లు లభిస్తుంది. నలుపురంగు బెల్లు సంపాదించినవారు ప్రపంచం మొత్తంమీద పదివేలమందిదాకా ఉంటారని అంచనా. వారిలో 95 శాతం మంది జపాన్ లోనే ఉన్నారు.

అలా జపాన్ లో నలుపురంగు బెల్లు సంపాదించిన తొలి భారతీయుడు శ్రీ ఆర్. వి. టి. మహా. దాదాపు 15 సంవత్సరాలబాటు కరాచీ నిపుణుల దగ్గర శిక్షణపొందిన మణి ఎనిమిది సంవత్సరాలక్రితం మద్రాసులో ఒక కరాచీ కేంద్రం నెలకొల్పి కరాచీ నేర్పుతున్నారు.

ఈ శిక్షణకేంద్రంలో పోలీసులకూ, ఆసక్తి గల తక్కినవారికీ కరాచీ నేర్పుతున్నారు. ఆరేళ్ళ నుంచీ ఇక్కడ ప్రీలకు కూడా కరాచీ నేర్పడం విశేషం.

'బుడోకాయ్' పేరిట మద్రాసు చెట్టుకోటలో ఉన్న ఈ కరాచీ శిక్షణకేంద్రంలో కరాచీ అభ్యసిస్తున్నవారిలో పదేళ్ళు నిండని బాలికలూ, వివాహం చేసుకుని పిల్లలనుగన్న తల్లులు కూడా ఉన్నారు. "ప్రముఖ సంఘ సేవకురాలు శ్రీమతి చంపలక్ష్మీవెంకటాచలం తోడ్పాటువల్ల ఇది సాచ్యమైంది" అన్నారు శ్రీ మణి-శ్రీల కరాచీ శిక్షణకేంద్రం గురించి 'వనిత' ప్రస్తావించినప్పుడు.

"శ్రీలు కూడా కరాచీ నేర్చుకుంటున్నారా? వాళ్ళు కరాచీ ఎందుకు నేర్చుకోవాలి? నేర్చుకుని ఏం సాధించాలి? కరాచీ నేర్చుకుంటే శ్రీ సహజమైన లాలిత్యంపోయి మోటుదనంరాదా?" అని అనుమానించేవారు 'బుడోకాయ్'లో కరాచీ నేర్చుకుంటున్న వనితల సమాధానాలు వింటేచాలు.

ఈ కేంద్రంలో కరాచీ నేర్చుకుని పసుపు బెల్లు సాదించిన శ్రీమతి మీనా సతీష్ "శ్రీలు కరాచీ నేర్చుకోవడం గురించి ఉన్నవన్నీ అపోహలే. కరాచీ అభ్యసించడంవల్ల శ్రీ సహజమైన లాలిత్యం ఏ మాత్రమూ తరగదు. కరాచీకు ఒక విచిత్రమైన గుణముంది: అది శ్రీలలో లాలిత్యాన్ని, పురుషులలో దార్ధ్యాన్ని పెంచుతుంది. కరాచీ కేవలం ఒక పోరాటపు పద్ధతి అనుకుం

టుంటారు చాలామంది. అలా అనుకోవడం తప్పు. కరాచీ ఆత్మరక్షణకు తోడ్పడుతుంది. అనుకోని ప్రమాదాలనుంచీ, ఎదురుచూడని దుస్సంఘటనల నుంచీ తక్కిన సహాయలేవీ లేకుండా శ్రీలు తమ్ము తాము రక్షించుకోవడానికి కరాచీ వీలు కలిగిస్తుంది. అలా వారిలో ఆత్మవిశ్వాసం కలుగుతుంది. వనితలు ఆరోగ్యంగా, అందంగా కనిపించడానికి కరాచీ దోహదంచేస్తుంది!" అన్నారు.

కరాచీలో శిక్షణ పొందిన వ్యక్తులు ఎవరినీ అనవసరంగా ఎదుర్కొనరు. ఎవరన్నా తమకు శారీరక హాని కలిగించనున్నప్పుడు మాత్రం ఆత్మ రక్షణ కోసం కరాచీను ఉపయోగిస్తారు; అదైనా అవతల వ్యక్తి కయ్యానికి కాలు దువ్విన తర్వాతనే. కాలిని కరాచీ పద్ధతిలో ఉపయోగించి శత్రువును దూరంగా ఉంచడం ద్వారా మొదటి దెబ్బ కాచుకుంటారు. కరాచీ శిక్షణలో ఎంత బాధనయినా సహించడానికి అలవాటు పడడం కూడా ఒక భాగమే. ఇదీకాక కరాచీ శిక్షణ పొందినవారు తమను ఎదుర్కొన్న వారిని శత్రువులుగా పరిగణించరు. వారు తమ్ము ఎదుర్కొన్న వారిని ఓడించాక వారిని క్షమించి ఆ విషయం విస్మరించడంతోబాటు వారికి నమస్కారం చేసి వెళ్ళిపోతారు. అలా కరాచీ ఆరోగ్యవంతమైన

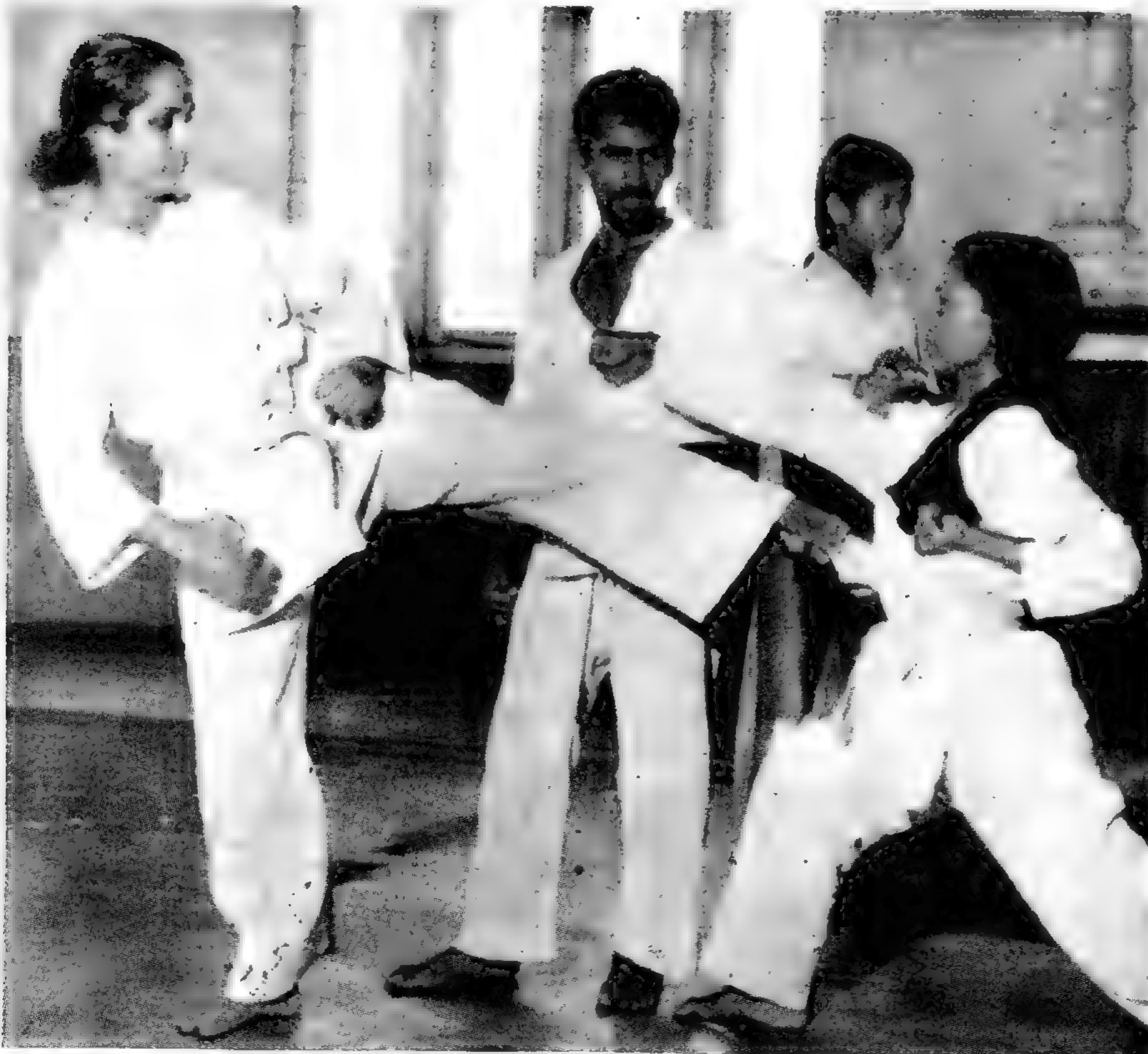
శరీరాన్ని, స్థిరమైన శీలాన్ని పెంపొందిస్తుంది. కోపం, నిరాశ వంటి వాటిని ఎదుర్కొనే దైర్య స్త్రీలు కలిగిస్తుంది. అలా మంచి పౌరులు రూపొందడానికి దోహదం చేస్తుంది.

'బుడోకాయ్' శిక్షణ కేంద్రంలో ఒక విశాలమైన హాలు ఉంది. కరాచీ నేర్చుకుంటున్న శ్రీలు తెల్లటి దుస్తులు ధరించి ఆ హాలుకు వస్తారు. ఆక్కడ రోజూ కరాచీ అభ్యాసం ప్రారంభమయ్యే ముందు ద్యానం సాగుతుంది.

"మేము స్థిరమైన, అచంచలమైన శక్తి కలగడానికి మా శరీరాలకూ బుద్ధికి శిక్షణ ఇస్తాము. మేము మాతల్లిదండ్రులనూ, అధ్యాపకులనూ, పెద్దలనూ గౌరవిస్తాము. మేము కరాచీలోని పోరాడే ఉత్సాహం ఎల్లప్పుడూ ఉండేలా చూస్తాము. మేము అన్ని వేళలా కృతజ్ఞతనూ, ఓర్పునూ అనుసరిస్తాము. మేము హింసను అనుసరించము; మా కరాచీ జ్ఞానాన్ని దుర్వినియోగం చెయ్యము. మేము మంచి శీలం అలవరచుకొనే ద్యేయంతో కృషి చేస్తాము. మేము కరాచీ శిక్షణ ద్వారా మా జీవితమంతా జీవితం యొక్క పరమార్థం అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తాము!" అని ద్యానించాక కరాచీ అభ్యాసం ప్రారంభమవుతుంది. ఆ హాలులో పెద్ద అద్దం ఉంది. కరాచీ అభ్యసిస్తున్న వారు తాము చేస్తున్న తప్పులను దిద్దుకోవడానికి అది తోడ్పడుతుంది.

'బుడోకాయ్' చిహ్నంలో బిగించిన పిడికిలి, దాని మీద వెలుగులు చిందుతున్న ప్రమిద కనిపిస్తాయి. ఆ కింద 'ఏదీ అసాధ్యం కాదు' అన్న సూక్తి కనిపిస్తుంది. ఆక్కడ అభ్యసిస్తున్న వనితలను చూస్తున్నప్పుడు ఆ సూక్తి అక్షరాలా సత్యమే అనిపిస్తుంది. ఇప్పటికీ ఇక్కడ ఎందరో శ్రీలు కరాచీ నిపుణులయ్యారు. నైల్లా మారీస్ కారేజీ విద్యార్థినులు 30 మంది కరాచీలో ప్రావీణ్యం సంపాదించారు. పోలీసు శాఖకు ఎన్నికయ్యే శ్రీలు ఇక్కడ శిక్షణ పొందుతున్నారు. మద్రాసులో పోలీస్ ఇన్ స్పెక్టర్ కుమారి ఉష ఇక్కడ కరాచీ అభ్యసించారు.

భారతదేశం మొత్తం మీద వనితల కోసం కరాచీ నేర్పే తొలి ప్రయత్నం మద్రాసులోనే జరిగింది. ప్రస్తుతం దేశంలోని తక్కిన ప్రధాన నగరాలలో కూడా శ్రీలకు కరాచీ నేర్పే కేంద్రాలు ఉన్నాయి. అలా కరాచీ ఉత్సాహం శ్రీలలో బాగా పెరుగుతున్నది. □

మొక్కల పెంపకంపై

లలితకుమారి

జనబులు

ఇళ్ళలో పెరిగే చెట్లు, మొక్కలు
మొదలైన వాటి గురించి,
పాఠకులకు గల సందేహాలకు,
లలితకుమారి-ఈ శీర్షికలో
సమాధానాలు ఇస్తున్నారు. పాఠకులు
ప్రశ్నలు కార్డుల మీదనే
విడివిడిగా రాసి, శ్రీమతి లలిత
కుమారి కేరాఫ్ 'వనిత' చిరునామాకు
పంపగలరు.

కె. దాక్షయినీదేవి, మద్రాసు

మా యింట్లో వున్న గులాబీమొక్కల ఆకులు
ముడుచుకుని పోతూవుంటాయి. మొగ్గలు కూడా
సరిగ్గా వికసించడం లేదు. ఇది దేనివల్ల
జరుగుతోందంటారు? ఎలాంటి ఎరువులు
వెయ్యాలంటారు?

సాధారణంగా గులాబీ మొక్కలకి వచ్చినన్ని
జబ్బులు ఇంకే మొక్కలకి రావు. మద్రాసు
ప్రాంతాల్లో గులాబీ మొక్కలు పెరగడం
కష్టమే. ఇక్కడి మట్టి, వాతవరణం అటు
వంటివి. కొన్ని అంటు మొక్కలు పెంచ
వచ్చును గాని, బాగా శ్రద్ధ తీసుకోవాలి.

పోతే, మీ మొక్కకు వున్న జబ్బును
'ఫంగస్' అంటారు. ఈ 'ఫంగస్'లో
కూడా చాలా రకాలున్నాయి. మరి,
మీ మొక్కకు ఎలాంటి 'ఫంగస్' వున్నదో
ఆకు చూస్తేగాని చెప్పడం కష్టం. మీకు దగ్గర్లో
వున్న వ్యవసాయ కేంద్రానికి ఆ ఆకును
తీసుకెళ్ళి చూపించండి-వాళ్ళు తగిన మందు
సూచిస్తారు.

గులాబీకి గుర్రపు పెంట వెయ్యడం చాలా
మంచిది. కాని మద్రాసులో అది తేలిగ్గా
దొరకదు. అంచేత ఎర్రమన్ను, (రోడ్లకు
వేసే కంకర మట్టికాదు) ఇసుకపాలు, బాగా

మగ్గిన చెత్త ఎరువు వెయ్యండి. పెద్ద
తొట్టెల్లో పెంచండి. నాలుగు నెలల కొకసారి
'బొమికెల పొడి'ని వెయ్యండి. (దీన్ని
'బోన్ మీల్' అంటారు. వ్యవసాయ
కేంద్రాల్లోనూ, నర్సరీల్లోనూ దొరుకుతుంది.)
బోన్ మీల్ ఎలా వెయ్యాలో చెబుతాను.
వేళ్ళకు దెబ్బ తగలకుండా, ఆరంగుళాల
పైమన్ను తవ్వి, తీసేసి, అక్కడ పడితేడు
బొమికెల పొడి వేసి, మళ్ళీ మట్టితో
కప్పేయాలి. ఈ బొమికెల పొడి గులాబీ
మొక్కలకి చాలా మంచిపని చేస్తుంది.

పెండ్యాల జగదీశ్వరి, వరంగల్

గులాబీ మొక్కను నాటడానికి అనువైన సమయం
ఏది?

ఆగస్ట్ సెప్టెంబర్ మాసాలు.

తొట్టెల్లో చేమంతులను పెంచే విధానం తెలియ
జేస్తారా?

చేమంతి మొక్కచుట్టూ చిన్న చిన్న పిలకలు
లేస్తాయి. అప్పుడు, ఇక పెద్ద మొక్క
పుయ్యదు. దాన్ని పీకి పారెయ్య వలసిందే.
చిన్నవాటిని రెండు నెలలు అయిన తర్వాత,
పెద్ద తొట్టెలోకి మార్చాలి. తొట్టిలో ఇసుక
పాలు ఎక్కువ వుండాలి; మగ్గిన పశువు
పెంట వెయ్యాలి.

కె. రేవతి, విజయవాడ

గత ఏడు చేమంతి మొక్కను తొట్టెలో నాటితే,
బాగా పూసింది. పిలకలు వస్తే, విడివిడిగా
తొట్టెల్లో నాటాము. ఈ మొక్కల ఆకులుమీద
ఏవో మచ్చలు కనిపిస్తున్నాయి. పురుగు కూడా
పడుతోంది. ఎరువులు ఏం వెయ్యమంటారు?

మెలితియాన్ నీళ్ళలో కలిపి (ఏ నిష్పత్తిలో
కలపాలో దానికి సంబంధించిన కాగితంమీద
రాసివుంటుంది.) నెలకు రెండుసార్లు ఆకుల
మీద చల్లితే, మచ్చలు వుండవు. రసాయన
ఎరువులు అక్కర్లేదు గాని, మగ్గిన పశువు
పెంట వెయ్యండి.

వి. అరుణ, నర్సాపురం

మా దొడ్డిలో సన్నజాజి మొక్కవేళాం. రెండే
ళ్ళయింది బాగానేవుంది. కాని పూత ఎక్కువగా
వుండడంలేదు ఎందువల్ల? బాగా పూయడానికి
ఏం చెయ్యమంటారు?

మొక్కదగ్గర చుట్టూ, ఆరంగుళాల లోతులో
మట్టి తీసేసి 'సూపర్ ఫాస్ఫేట్' ఎరువు
వెయ్యండి. అంటే, ఎరువు ఒక్కసారే
వెయ్యకూడదు. నెల కొకసారి నాలుగు
ఐదులు, నీళ్ళలో కలిపి పశువుపెంటతో
కలిపి వెయ్యాలి.

మునగ చెట్టుకు గొంగళి పురుగు పట్టకుండా వుండా లంటే ఏం చెయ్యాలి?

మనంగా ఏమీ చెయ్యలేం. మీపూరి వ్యవ సాయ కేంద్రంలో చెబితే, వాకొచ్చి, వాళ్ళ దగ్గరవున్న సాధనాలతో చెట్టుపైన ఆకుల మీద మందు 'స్ప్రే' చేస్తారు. సంవత్సరానికో సారి. గొంగళి పురుగులు ఆకులమీద నుంచి వచ్చేసి చెట్టు కాండం మీద పరుచుకుంటాయి. అప్పుడు, కర్రకు గుడ్డచుట్టి దాన్ని కిరసనా యిలతో తడిపి, గొంగళి పట్టినచోట చూపితే, అవి చచ్చిపోతాయి. అప్పటికి అవి చచ్చి పోయినా పైనవున్నవి మళ్ళీ కొన్నాళ్ళకు దిగివస్తాయి. ఆ టైమ్లో పైన మందు 'స్ప్రే' చేయిస్తే-పైనకూడా వుండకుండా పోతాయి.

డి. ఉమాకుమారి, హైద్రాబాద్

ఘా దొడ్లో దీరపాడు వేశాము. దానికి పిందెలు వస్తున్నాయి కాని, పండినట్టయి రాలిపోతున్నాయి. ఆకులు కూడా పండిపోతున్నాయి. ఏం చెయ్య మంటారు?

అలా జరగడానికి కారణం ఎక్కువ నీటి వల్లనయినా కావచ్చు; తక్కువ నీటివల్ల నయినా కావచ్చు. అది జబ్బుకాదు. నీరు అక్కడ ఎప్పుడూ ఇంకి వుండడంచేత అలా జరుగుతున్నదేమో-చూడండి. నీరు మితంగా వుండేలా చూస్తే చాలు.

బి. లతాదేవి, కరీంనగర్

మనీప్లాంట్ ను నేను, సీసాలో నీరుపోసినా రూమ్లో పెట్టాను. కాని, రెండు మూడు ఆకులువేసి, పెరగడం లేదు. కొందరి ఇళ్ళలో సీసాలో బాగా పెరుగుతోంది. కారణం ఏమిటంటారు?

మీరు ఉప్పునీరు పోస్తున్నారేమో చూడండి. ఉప్పునీరు అయితే, మొక్క ఎదగదు. మంచి నీరు పోస్తూ వారానికోసారి, సీసాలో నీరు మారుస్తూ వుండాలి.

యమ్. ఆర్. వి. యస్. సురేశవ, ద్వారకాతిరుమల
మా ఇంట ఎర్ర కంకరనేల. నేలను గుల్లచేసి బటానీ పాదులు వేశాము. పాదులు ఏపుగానే పెరుగుతున్నాయి. సంరక్షణ ఎలా చెయ్యాలి?

రసాయనిక ఎరువులు వేస్తూ వుండాలి. పురుగు పట్టకుండా చూసుకుంటూ వుండాలి.

మా దొడ్లో కేజీజీ పెట్టాలనుకుంటున్నాము. ఎర్ర కంకర నేలలో కేజీజీ పెరుగుతుందా?

ఆ నేలలో కేజీజీ పెరగదు. దానికి 'యాజ్ సాయిల్' వుండాలి. ఆ నేలలోంచి కొంత భాగం ఆ మట్టిని తీసేసి, ఇసుక, మన్ను, మగ్గిన చెత్త ఎరువు, పశుపెంట వెయ్యండి. ఆచోటు నేలతో సరిసమానంగా వుండకుండా భూమికి ఎత్తుగావుండాలి. మడుల్లాగా చేసి, వరసగా కాడేజీని నాటాలి.

పి. కుమారి, బిద్చిరి

మా పెరట్లో వున్న కొబ్బరిచెట్టుకు పిందెలన్నీ హెచ్చుగా రాలిపోతున్నవి. చెట్టుపైన మట్టలలో ఉప్పువేశాము. ప్రయోజనం కనిపించలేదు. మీ సలహా ఏమిటి?

మీ చెట్టుకు అది మొదటి పూత? మొదటి పూత అయితే, పిందెలు రాలిపోతాయి. రెండో పూతనుంచే పిందెలు పెరుగుతాయి. అప్పుడు కూడా రాలిపోతే, నీటి పోత ఎక్కువైనా కావచ్చు; తక్కువైనా కావచ్చు. మీరు మట్టిలో ఉప్పు వెయ్యడానికి, పిందె రాలిపోవడానికి ఏమీ సంబంధం లేదు.

వి. వద్ది, వెంకటగిరి

మా యింట్లో వున్న సపోటా చెట్టు ఎక్కువగా కాయడం లేదు. నీరు ఎప్పుడూ బాగా వుంటుంది. నీరు ఎక్కువైందేమో అని, కొన్నిరోజులు ఎండ గొట్టాము. అయినా అలాగే వుంది. కారణం ఏమిటి?

సపోటాలో రకాలున్నాయి. అందులో కొన్ని ఎక్కువ కాస్తాయి; కొన్ని కాయవు. మీ యింట వున్నది ఏ రకమో మరి! ఒకవేళ ఎక్కువగా కాసే రకమే అయితే, కొన్ని రోజులు అలా నీరు పొయ్యకుండా మానే యడం, మంచి పద్ధతికాదు. నీరు మితంగా వాడుతూ, కొన్నాళ్ళు చూడాలి.

కె. వాగమణి, చీరాల

మా పెరట్లో వున్న నారింజ చెట్టు బాగానే

కాస్తున్నది. కాని, కాయలు పెద్దవి కావడంలేదు. కొన్ని రాలిపోతున్నాయి కూడా. ఎంచేతంటారు? చెట్టుకు మూడు అడుగుల దూరంలో చుట్టూ వున్న కొంత మట్టి తీసేసి, రసాయనిక ఎరువులు, పశుపెంట వెయ్యండి. కాయలు పెద్దవి అవుతాయి.

వీరా బాలకృష్ణరసుందరి, పుల్లేటికుర్రు

కనకాంబరం మొక్కలు పూచే సమయానికి, ఆకుల అడుగు భాగాలలో తెల్లటి బూజులాంటిది పట్టి, పురుగు వస్తున్నది. దాంో చెట్టు వడిలి పోయి, చచ్చిపోతున్నది. ఇలా ఎన్నో మొక్కలు పోయాయి. ఏం చెయ్యమంటారు?

పురుగు పట్టడం ఆరంభిస్తున్నప్పుడే, మెల తియాన్ నీళ్ళల్లో కలిపి (గాలన్ నీళ్ళల్లో ఒక అవున్సు కలపాలి) 'స్ప్రే' చెయ్యండి. పురుగు ఎక్కువగా పట్టేస్తే కష్టం. అప్పుడు మొక్క పీకి పారెయ్యాలి-ఆ పురుగు ఇంకో దానికి విస్తరించకుండా.

పి. పుష్పాభాస్కర్, మారి

కరివేపాకు చెట్టుకు చిగురు, పూత మాడి పోతోంది. చెట్టుకు చిన్న చిన్న పురుగులు కూడా వున్నాయి. పురుగు పోవడానికి బి. హెచ్. సి. చల్లాము. కాని, చెట్టు చిగిరించడం లేదు. ఏం చెయ్యమంటారు?

అలావున్నప్పుడు, బి. హెచ్. సి. శక్తి చాలదు. మీరు వ్యవసాయ కేంద్రం వారికి చూపించండి. చూస్తే, వారు తగిన మందు సూచిస్తారు.

వి. వెంకటలక్ష్మి, హైద్రాబాద్

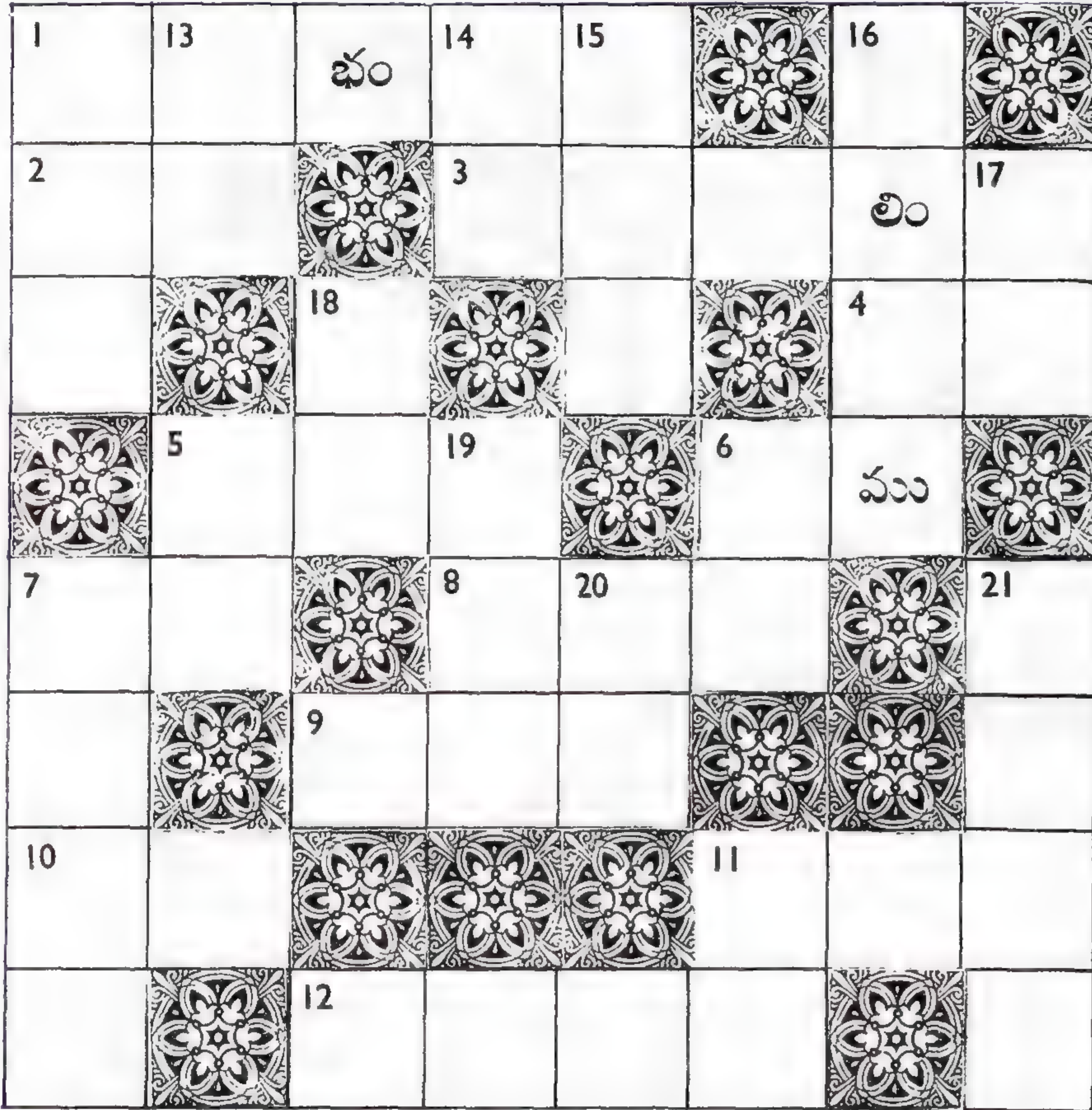
మా యింట వున్న దానిమ్మచెట్టు వయసు 16 సంవత్సరాలు. ఇంతవయసు వచ్చినా, దానికి ఒక్కటే-నిమ్మకాయంత కాయ కాసింది. తర్వాత పూతలేదు; కాపూలేదు. ఎరువులు వాడుతున్నాము. అయినా ఫలితం కనిపించలేదు. కొందరు అది మగచెట్టు అంటున్నారు. మీ సలహా ఏమిటి?

దానిమ్మలో 'మగచెట్టు' లేవు. కాని, రకాలు చాలా వున్నాయి. కొన్ని రకాలు బాగా కాస్తాయి, కొన్ని బాగా కాయవు. మీ చెట్టు కాయని రకమే అయి వుండా లి మరి- సంరక్షణ చేస్తున్నా కాయడం లేదంటే. *

వనిత మాటల కాంలు 15

రూ. 116 లు బహుమతి!

పేరు .....

చిరునామా .....

.....

.....

నిబంధనలు

'వనిత మాటల కాంలు'లో ప్రీతి మాత్రమే పాల్గొనాలి. ఈ సంచికలో వున్న గళ్ళలోనే అక్షరాలు నింపి, దాని కింద వున్న కూపను పూర్తి చేసి కవర్లో పెట్టి 'వనిత మాటల కాంలు-15' చందమామ బిల్డింగ్స్, మద్రాసు-26 చిరునామాకు నెస్టెంబర్ నెలాఖరులోగా చేరేలా పంపాలి. ఆ కవర్లో ఇంకే విధమైన వ్యాసాలు, ఉత్తరాలూ ఉండ కూడదు! ఇవొక్కటే వుండాలి! ఒక్కొక్క కవర్లో ఒక్కొక్క ఎంట్రీయే వుండాలి. గళ్ళలో వేసే అక్షరాలు శుభ్రంగా, తెలిసేలా వుండాలి. కొట్టివేతలు, దిద్దుబాట్లు వుండకూడదు. దీని సమాధానం, పలికాలు 1978 నవంబర్ 1 వ తేదీ సంచికలో ప్రచురింపబడతాయి, మా దగ్గర గల సమాధానంతో సరిపోయే సమాధానం పంపిన వారికి రూ. 116 లు బహుమతిగా పంపుతాము. సరైన సమాధానం పంపేవారు ఒకరికంటే ఎక్కువమంది గనక వుంటే, బహుమతి మొత్తం పంచబడుతుంది. దీనికి సంబంధించిన ప్రతి విషయంలోనూ 'వనిత' నిర్వాహకవర్గానిదే తుది నిర్ణయం.

అధికారాలు-అడ్డం

1. కొమ్మ
2. హ్రస్వ దృష్టి ?
3. చక్కిరిగిలి
4. పాల మీద వచ్చే పదార్థంలోని మొదటి అక్షరం తీవ్రగలిగితే, కర్ర మిగుల్తుంది.
5. నీటి మీద తేలేది
6. వనితలము
7. అంబరము
8. ఇతర భాష నుంచి వచ్చిన-సామగ్రి
9. పురుషులలోనే కాదు-స్త్రీలలో కూడా ఇది కద్దు.
10. ఈ ఏడు
11. చలికాలంలో తప్ప, తక్కిన రెండు కాలాల్లోనూ విధిగా పనికొస్తుంది
12. ఒక మహారాష్ట్ర పంటకం

అధికారాలు-నిలువు

1. సరస్వతికి, పార్వతికి ఇద్దరికీ ఈ పేరుంది
5. ముఖంలోని ఒక భాగం
6. శరీరము
7. ద్వయము
11. పెద్ద...
13. నూరునూర్ల పక్క ఒ నున్నా
14. కాంతి
15. సంపద
16. తెలుగు దేశానికే మరో పేరు
17. ఒక వూరు
18. నూది అవనరం లేకుండా అల్లవచ్చును.
19. పంచ
20. మాను పక్కనే వస్తుంది.
21. కోతులు నిప్పు అనుకున్న జీవి.

మెడిమిక్స్ బహుమతి ప్రకాశిక

రూ. 1,00,000

రూ. ఒక లక్ష పిలువగల ఉదేతం ఇంటి పరికరాలు

LUNA MOTOR CYCLE, FRIDGE, ELECTRIC WASHING MACHINE, GODREJ ALMIRAH, ELECTRIC SUMEET MIXIE, TAPE RECORDER, GEYSER, ELECTRIC OVEN, TRANSISTOR PRESSURE COOKER, SEWING MACHINE, CAMERA, DINING TABLE WITH SUNMICA, BYCYCLE, DOUBLE KNIT PANT, FRYING PAN, BENARAS SILK SAREE, KANCHEEPURAM SILK SAREE, DUNLOP BED, TABLE FAN, STEEL CHAIRS, SILVER KOLUSU, LADIES WRIST WATCH, EVER SILVER GLASSES, Rs 100/-, ELECTRIC IRON, EVER SILVER PLATES, PEN SET, SUIT CASE, Rs 25/-, LADIES HAND BAG, MEDIMIX SOAP 1 DOZEN, Rs 10/-, 2 PAISE

మెడిమిక్స్ సబ్బుయొక్క అన్ని ప్రైవేట్ లభ్యమందునా బహుమతుల కూపన్లు గలవు. బహుమతి కూపన్లను సేకరించి మాకు పంపించి క్రింద పేర్కొనబడిన బహుమతులను పొందండి:-

30 వస్తువులకు సంబంధించిన 30 ఏడాది కూపన్లు గలవు. నిర్దిష్టమైన ఒక బహుమతిని పొందడానికి అదే తెగకు చెందిన కూపన్లు ఎన్నోదని వంపవలెనని మీ దగ్గరయిండు కూపన్లపై ముద్రించబడియున్నది. ఉదాహరణకు, మీరు కొన్ని మెడిమిక్స్ సబ్బు ప్రైవేట్ లభ్యమందు మీకు ఒక బైసికల్ కూపన్ లభించిన, ఆ బైసికల్ పొందుటకు మీరు ఎన్ని బైసికల్ కూపన్లు వంపవలెనన్న వివర ఆ కూపన్ పై ముద్రించబడియుంటుంది. 9 కూపన్లు సేకరించి వంపాలి అనుకొందాము అప్పుడు మీరు పంపించ 9 కూపన్లూ బైసికల్ కూపన్ అయి వుండాలి. ఎన్ని వర్గాలకైనా వేర్వేరుగా మీరు కూపన్లు వంపవచ్చు కాని వేర్వేరు తెగకు చెందిన కూపన్లను మీరు ఎంత అధిక సంఖ్యయిండు పంపిననూ మీరు బహుమతిని పొందలేరు. బహుమతులను గెలుచుకున్నవారికి రిజిస్టర్ పోస్టు ద్వారా లేక నేరుగా కూపన్లు చేరిన 45 రోజులయిండు బహుమతులు ఇవ్వబడును. ఈ ప్రకాశిక: 30, ఏప్రిల్ 1977 వరకు వారీయిండుండును. ఈ ప్రకాశికకు సంబంధించిన అన్ని విషయములందును చోలయిల్ ఫార్మ్యూటికల్స్ వారిదే అయి నిర్ణయం.

CHOLAYIL PHARMACEUTICALS
1, Palayakara Street, Madras-600 023

చర్మ వ్యాధులకు
డాక్టర్లచే నిర్ధారించబడినది

మెడిమిక్స్
జాపధ
సబ్బు

- తామర
- టిట
- మంగలిగడ్డి
- దాకలిగడ్డి
- చెమటకాయలు
- మొదినలు
- తెల్లపూద
- నల్లపూద

మెడిమిక్స్ విశ్వమైన
దాయతెల్ల సబ్బు
తర్కమనకు అందమిచ్చి
హామిండును.

[అమ్మ : 13వ పేజీ నుంచి]

“మా అక్క మిమ్మల్ని రమ్మన్నదండీ!”

“అనసూయ? ఎప్పుడొచ్చిందీ?” అళ్ళ ర్యంగా అన్నది.

“రెండు రోజులయిందండీ! మిమ్మల్ని తప్ప కుండా రమ్మన్నదండీ! వచ్చేటప్పుడు మీ చెట్టుకి మామిడి పిందెలేమైనావుంటే తీసుకురమ్మన్నదండీ!” వచ్చిన పని అయినట్లు తూనీగలా పరుగెత్తాడు.

“ఎవరూ వచ్చిందీ?” అత్తగారు అడిగింది.

“అనసూయ వచ్చిందిట. రామూ వచ్చి చెప్పాడు. వచ్చేటప్పుడు మామిడి పిందెలేమైనా వేస్తే పట్టమందిట.”

“ఏమిటి మామిడి పిందెలా? ఏమన్నా విశేష ముందేమిటి మళ్ళీ?” ఆలోచనగా అన్నది ఆవిడ.

“ఏమో మరి!” ముఖావంగా అని లోపలకు వెళ్ళింది రుక్మిణి.

*

“చెట్టుంతా వెతికితే నాలుగు పిందెలు దొరికాయి. అవే తీసుకు వచ్చాను.” అనసూయ చేతిలో పెడుతూ అన్నది రుక్మిణి.

“థ్యాంక్స్!” వెంటనే కొరుక్కుతంటూ అన్నది అనసూయ.

“ఏమిటి గుడ్ న్యూస్?” అనుమానంగా అన్నది రుక్మిణి.

“న్యూస్! మూడో నెల!” పకపకా నవ్వుతూ అన్నది అనసూయ.

“అదృష్టవంతురాలివి.” మనస్ఫూర్తిగా అన్నది రుక్మిణి.

“ఏమదృష్టం లేదూ .... వేవిళ్ళు ఎక్కువగా వున్నాయి. ఏది తిన్నా వాంటి అయిపోతున్నది. అందుకే అక్కడ వుండలేక ఇక్కడికి వచ్చేశాను.. అన్నట్లు....ఇంకో న్యూస్!”

“ఏమిటి?” కుతూహలంగా అడిగింది.

“మా వారికి ఈ ఊరు ట్రాన్స్ ఫరయ్యేలా వున్నదట. తెలియగానే ఉత్తరం వ్రాస్తానన్నారు. మనం మంచి ఇల్లు చూడాలి.”

“చాలా మంచి రార్తలు చెప్పావు. త్వరగా తెలిస్తే బాగుండును—ప్రస్తుతం మా ఇంటి పక్క ఇల్లు ఖాళీగా వుంది. అందులోకి ఎవరూ రాకుండా మీరు వచ్చేయచ్చు” సంతోషంగా అన్నది రుక్మిణి.

“నీకేం విశేషం లేదుటే అమ్మాయీ?” అనసూయ బామ్మ లోపలినుంచి వచ్చి అడిగింది.

“ఇప్పటివరకూ ఏమీ లేదండీ!” బాధను దాచుకుంటూ అన్నది రుక్మిణి.

“వద్దన్నవాళ్ళకు ఇస్తాడు ఆ దేవుడు. కావాలి మొదట్రో అంటే వాళ్ళ మొర వినిపించుకోడు. మా అనసూయను చూడు. నీ ఈడుదేగా! అప్పుడే రెండోదానికి రెడీ!”

“బామ్మా! అమ్మ పిలుస్తున్నది ఎందుకో వెళ్ళి చూడు.” బామ్మగారి వాక్యవాహానికి అనకట్ట వేసింది అనసూయ.

“ఇప్పుడే వస్తానుండమ్మాయ్. మా అమ్మాయిలో కబుర్లు చెబుతూ కూర్చో!” బామ్మగారు లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

కొంచెంసేపు కూర్చోని వచ్చేసింది రుక్మిణి.

“మనం అనుకున్నది నిజమేనా?” గుమ్మం లోనే అడిగింది భారతమ్మ.

“మూడో నెలట” నవ్వుతూ చెప్పింది.

“నవ్వేలా వస్తున్నది? తోటి పిల్ల అలా కంటుంటే సిగ్గునిపించటం లేదూ?”

తెల్లబోయింది రుక్మిణి.

“ఇది సిగ్గుపడితే జరిగేపనా?” మాట్లాడకుండా తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

“ఆరునెలలు బాలింత—ఆరునెలలు చాలింత అవుతారు కొంతమంది. ఇప్పుడు మరి పిదప కాలం వచ్చేసింది. పసివాడికి ఆరో నెల....ఈవిడ కప్పుడే మూడో నెలా? బాగుంది....వస్తే అలా... లేకపోతే ఇలా....” ఆ రోజంతా ఆవిడ రుక్మిణిని అనసూయతో పోల్చుకుంటూ బాధ పడుతూనే వున్నది.

రుక్మిణి దిగులుగా కనిపించినప్పుడల్లా మాధవ రావు ధైర్యం చెబుతూనే వున్నాడు.

భవిష్యత్తు మీద ఆశ కలిగిస్తూనే వున్నాడు.

భగవంతుడి ముందు రుక్మిణి ఏకైక ప్రార్థన... ‘అమ్మా!’ అని పిలిపించుకునే అదృష్టాన్ని ప్రసాదించమనే!

*

మాధవరావు చెప్పినా వినకుండా, విసుక్కున్నా లేక్క చెయ్యకుండా ఉపవాసాలు, వ్రతాలూ, నోములూ, మొక్కులూ అన్నీ మొదలు పెట్టింది.

ఎవరో సుందరాకాండ పారాయణ చెయ్యటం మంచిదన్నారు. అదీ చేసింది. రుక్మిణి పూజలు పఠించాయి అన్నట్లుగా ఆ నెల ఆశను పెంచి వెళ్ళింది.

ఇంట్లో అందరి ముఖాలు వికసించాయి.

రుక్మిణిని అపురూపంగా చూస్తున్నారు.

‘వీళ్ళింత ఆర్పాటం చేస్తున్నారు .... నిజంగా ఇది నెల తప్పటమేనా?’ ఆలోచనలో పడింది రుక్మిణి. వేవిళ్ళంటారూ వాంతులంటారు. అవేవీ కనిపించటం లేదు మరి!

అత్తగారితో చెబుతే .... “నీ మొహం నీకు తెలియదులే! మొదటిసారి ఎవరికి సరిగ్గా తెలియదు. అలాంటి అపశకునం మాటలు మాట్లాడకు. ఈ పళ్ళరసం తాగి పడుకో!” అని మందలించింది.

ఈ మంచి వార్త విన్నప్పటినుంచీ రుక్మిణి చేత ఒక్క పని చెయ్యనివ్వటం లేదు ఆవిడ.

“అంత పనీ మీరొక్కరే చేసుకుంటున్నారు!” అని రుక్మిణి నొచ్చుకుంది.

“నువ్వొక్కణ్ణి కనిచ్చేయి. ఆ తర్వాత నువ్వు చెయ్యమన్నా చెయ్యను. మనవణ్ణి పెట్టుకుని ఆడుకుంటూ కూర్చుంటాము మేము. మాకీ వయసులో కావల్సింది ఏముంది?” ఆవిడ ఖాళీ గ్లాసు తీసుకుని వెళ్ళిపోయింది.

తృప్తిగా నిద్రపోయింది రుక్మిణి.

నెలరోజులు ఉత్సాహంగా గడచిపోయాయి. రుక్మిణికి కొంచెం ఒళ్ళు చేసే బాగుంది. డాక్టరు దగ్గరికి వెళ్ళి పరీక్ష చేయించుకోవాలని ఒక ప్రక్క. ఆవిడేం చెబుందో నని భయం వేరొక పక్క.. దానితో రుక్మిణి సందిగ్ధంలో పడింది.

ఆరోజు ఉదయం లేస్తూనే అనుకుంది రుక్మిణి. ‘ఈ రోజుకి మూడో నెల’ అని.

అందరూ అలాగే అనుకున్నారు. మాధవరావు ఆఫీసుకి వెళ్ళిపోయాడు. వెళ్ళబోతూ .... అలవాటు ప్రకారం అడిగాడు.... ‘ఒంట్లో తేలిగ్గా వుందా?’ అని.

ఉందని తలూపింది. అతను హుషారుగా ఈల వేసుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు. ఈ రెండు నెలలనుంచీ భర్త ఉత్సాహంగా వుంటున్న విషయం పసిగట్టింది రుక్మిణి. అన్నం తిన్నా కానేపటికి కడుపునొప్పి మొదలయింది రుక్మిణికి.

పావుగంటకి అది భరించరానిదిగా మారి పోయింది.

అత్తగారి దగ్గరకు వెళ్ళి ఏడుస్తూ చెప్పింది. ఆవిడ కంగారు పడ్డా పక్కింటావిడని పిలిచింది. వాళ్ళిద్దరూ కలసి కొంచెం దూరంగా వున్న నర్సింగ్ హోమ్ కి తీసుకెళ్ళారు.

ఆ నర్సింగ్ హోమ్ నుంచి మాధవరావుకు ఫోన్ చేశారు.

అతను వెంటనే బయల్దేరి వస్తున్నాడన్న తర్వాత కొంచెం స్త్రీమితవద్దారు.

రుక్మిణిని పరీక్ష చెయ్యటానికి విలిచింది లేడీ డాక్టరు.

అదిరే గుండెని చిక్కబట్టుకుని లేచి వెళ్ళింది రుక్మిణి.

అవిడ పెదవి విరిచేసింది. గుండెలో రాయి పడ్డది రుక్మిణికి. బలవంతాన దుఃఖాన్ని మింగుతూ తలవంచుకు కూర్చుంది.

“లోపల గడ్డగా పెరిగింది—అది ఆపరేషన్ చేసి తీసెయ్యాలి. ఈ పని ఎంత త్వరగా జరితే అంత మంచిది. ఈ అమ్మాయి కూతురా?” భారతమ్మని అడిగింది డాక్టరు.

“కాదమ్మా! కోడలు. నాకు ఒక్కడే కొడుకు.”

“పెళ్ళయి ఎన్నేళ్ళయిందీ?” రుక్మిణిని అడిగింది డాక్టరు.

“నాలు గేళ్లు దాటింది!” సమాధానం అత్తగారు చెప్పింది.

“ఇంతవరకూ నెల తప్పటం జరగలేదు.”
“ఆపరేషన్ ఏదైనా చేయించారా?” మాట కద్దు వస్తూ అన్నది డాక్టరు.

“ఆ అన్నీ అయినాయి. అయిదారు నెలలు అయ్యుంటుంది...అదేదో చిన్న ఆపరేషన్ చేశారు. ఏమిటీ దానిపేరు?” రుక్మిణిని అడిగింది అవిడ.

“డి అండ్ సి.” నెమ్మదిగా చెప్పింది రుక్మిణి.

“రిపోర్టు వుందమ్మా?” అవిడేవో మందులు రాసిస్తూనే అడిగింది.

“ఇంట్లో వుందండీ. ఇప్పుడు తీసుకురాలేదు” తలవంచుకొనే అన్నది.

“నువ్వంతగా బాధ పడాల్సింది ఏమీ లేదమ్మా! ఈ గడ్డ తీసేసి వీరియడ్స్ ఎలా వచ్చాయో చూసి కోర్సు మొదలు పెడదాము. డోంట్ వర్రీ!” అవిడ ఇంక వెళ్ళుచు అన్నట్లుగా తలూపింది.

బయటికి వస్తుంటే మాధవరావు ఎదురయ్యాడు.

“డి అండ్ సి చేయించిన చోటుకి తీసుకెళ్ళక ఇక్కడికి తీసుకొచ్చారేమిటి? ఈ డాక్టరు ఏమన్నారు?” అడుర్దాగా అన్నాడు.

“ఆ డాక్టరు వూళ్ళోలేదట. మర్యదారిలో

నర్సు కనిపించి చెప్పింది. అప్పుడా రిక్షాని ఇటు తిప్పించాము. ఈవిడా బాగానే మాట్లాడిందిలే!”

“ఇంతకీ ఏమన్నదీ?” అసహసంగా అన్నాడు.

“ఇంటికి పద చెప్తాను!” అన్నది భారతమ్మ. మౌనంగా ఇంటిదారి పట్టారు.

ఊహిస్తున్న వార్తే డాక్టరు నోట్లోంచి కూడా వస్తే అమ్మ నవ్వుతూ చెప్పేదేగదా! రుక్మిణి ముఖం కూడా వాడిపోయింది. ఆ వార్త ఏమై వుంటుంది? అనుకుంటూ ఆలోచనలోనే ఇల్లు చేరాడు మాధవరావు.

ఇంట్లో అడుగుబెట్టానే అంతా చెప్పింది భారతమ్మ. “ఒరేయ్ మాధవా! మనం ఇన్నాళ్ళూ అనుకున్నది కడుపు కాదురా గడ్డ. గడ్డ కట్టేసిందిట లోపల. అది ఆపరేషన్ చేసి తీయాలిట. మనం రోజూ హోర్లిక్కు, పళ్ళరసాలు పోసి, పెంచి అంతదాన్ని చేశాము. అంతా బూడిదలో పోసిన పన్నీరయింది. ఒక్క కొడుకు....పిల్లలువుద్దే చూసి ఆనందించాలనుకుంటే....మా కళ్ళు.... పాపిష్టి కళ్ళమ్మా! అంతా ఖర్మ అనుకోరా నాయనా ఖర్మ!”

“ఊరుకోండి పిన్నిగారూ! దిగులు పడకండి. మీరే ఇలా అయితే ఆ చిన్నపిల్ల బెంగ పెట్టుకోదు!” పక్కింటావిడ ఓదార్చింది.

“ఇప్పుడేమయిందని ఈ ఏడుపులు? మాకేమన్నా ముసలితనం వచ్చిందనుకున్నావా? అవిడ రాసిచ్చిన కాగితమేదీ?” అంటూ మందుల కాగితం తీసుకొని బజారుకెళ్ళాడు మాధవరావు.

రుక్మిణి పక్కమీద సీరసంగా పడుకుంది. దారాపాతంగా కన్నీళ్ళు కారిపోతున్నాయి.

‘ఇలా ఎందుకు జరిగింది? ఎలా జరిగింది?’ పడే పడే ప్రశ్నించుకున్నది రుక్మిణి.

ఆ ప్రశ్నకు బదులేదీ?

“వాళ్ళకి ముసలితనం రాలేదమ్మా! మేము పెద్దవాళ్ళమయ్యాము కదా! వాళ్ళెప్పుడో కంటా మంటే....అప్పటిదాకా మేముండద్దూ! అంతా రాతనుకోండి....నా తలరాత! ఎవర్ని చూసినా ఇలా వస్తున్నారు....అలా పిల్లలు కంటున్నారు. మరి మా ప్రారబ్ధమేమిటో ఇలా తగలబడింది...”

భారతమ్మ రోరణి తెలిసిన పక్కింటావిడ

“వస్తానండీ! ఇంట్లో పని వుంది....వస్తా రుక్మిణి” అన్నది.

అవిడను పంపించి తలుపేసి రుక్మిణి దగ్గరకు వచ్చింది భారతమ్మ. “ఎలావుంది? కొంచెం తగ్గి నట్లుగా వుందా?”

లేదన్నట్లుగా తలూపించింది రుక్మిణి.

“కొంచెం హోర్లిక్కు కలిపివ్వనా?” భారతమ్మ అడిగింది.

వద్దని తలూపింది రుక్మిణి.

“పెద్దవాళ్ళకూడా చూసి సంతోషించే మంచికళ్ళు వుండాలనుకో! మా ఖర్మకి నువ్వేం చేస్తావు? బాధపడకు. మీ మామగారు వూర్నించి వచ్చాక అదేదో తీయించేద్దాము. మాధవుడితో చెప్తాను....మీ అమ్మకి ఉత్తరం వ్రాయమని. వెంటనే అవిడ వస్తుంది.”

“నన్ను క్షమించండి. నా వల్ల మీకు చాలా బాధ....” దుఃఖంతో గొంతుకు ఏదో అడ్డు పడినట్లయింది రుక్మిణికి.

“వెలితల్లీ! నువ్వేం చేస్తావు?” అవిడ కళ్ళల్లో నీరు తిరిగింది.

ఇంతలో స్కూటరు శబ్దమయింది మాధవ రావు వచ్చాడు.

ఏవేళికి ఏమందేనుకోవాలో రుక్మిణితో చెప్పి ‘అమ్మా తలుపేసుకో!’ తల్లిని కేకేశాడు అతను.

“ఈ ఎండలో ఇప్పుడేం వెళతావురా? ఈ పూట ఆప్ పెట్టేయగూడదూ?”

కొడుకు వెనకాలే వస్తూ అన్నదావిడ.

“ఇంకా నయం! ఎండ అనుకుంటే ఉద్యోగస్థులకెలా కుదురుతుంది? అయినా లీవ్ పెట్టి ఏం చెయ్యను? మంచంమీద పడుకున్న మా అవిడని చూడనా? వంటింట్లో వుండే నిన్ను చూడనా? ఆపీసుకెళ్తేనే సుఖంలే! సాయంత్రం త్వరగా వస్తానని రుక్మిణితో చెప్పు!” మాధవరావు వెళ్ళిపోయాడు.

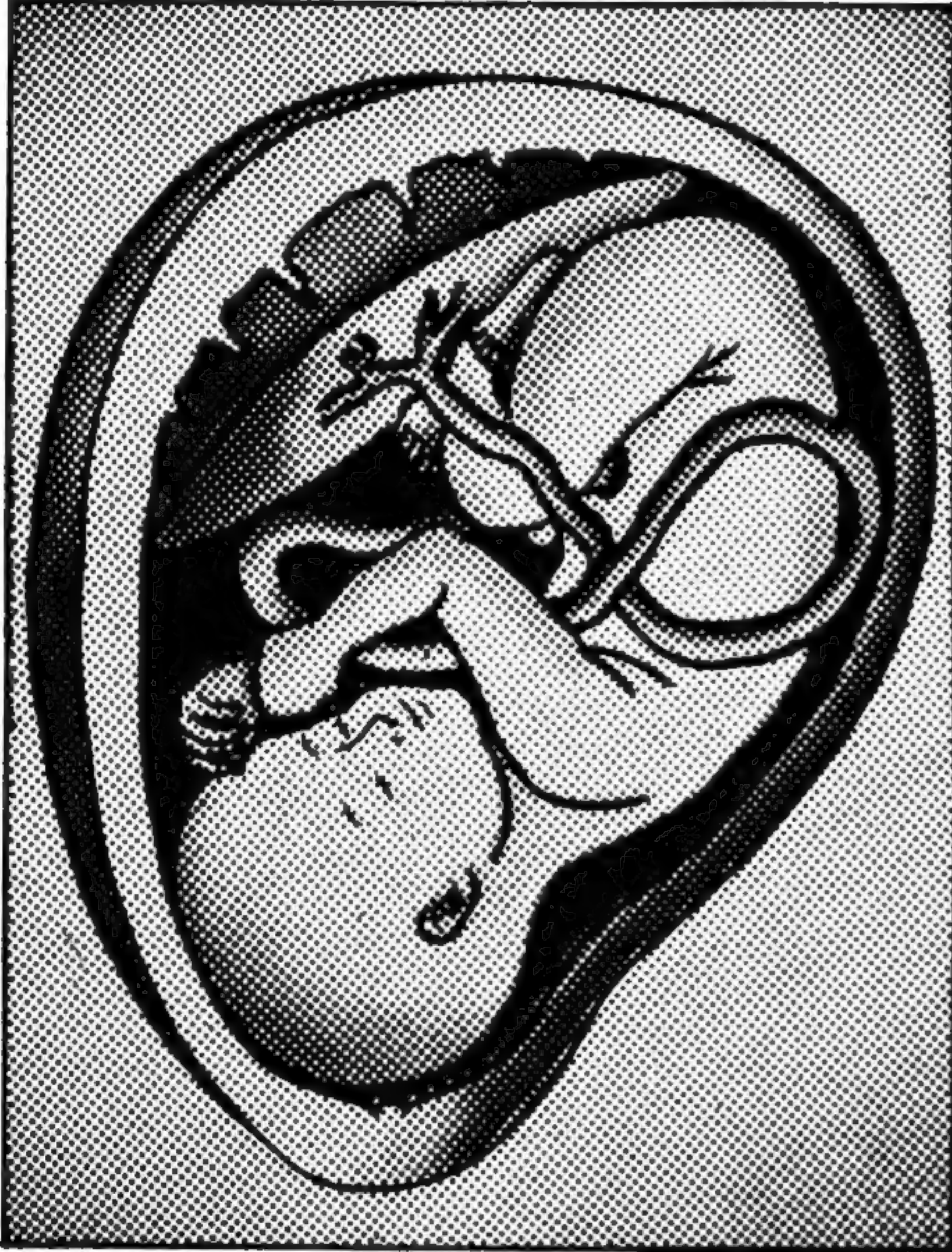
కొడుకు కనుమరుగయ్యేదాకా నిలబడి తలుపేసి కోడలు దగ్గరికి వచ్చింది అవిడ.

కళ్ళు మూసుకు పడుకుంది రుక్మిణి.

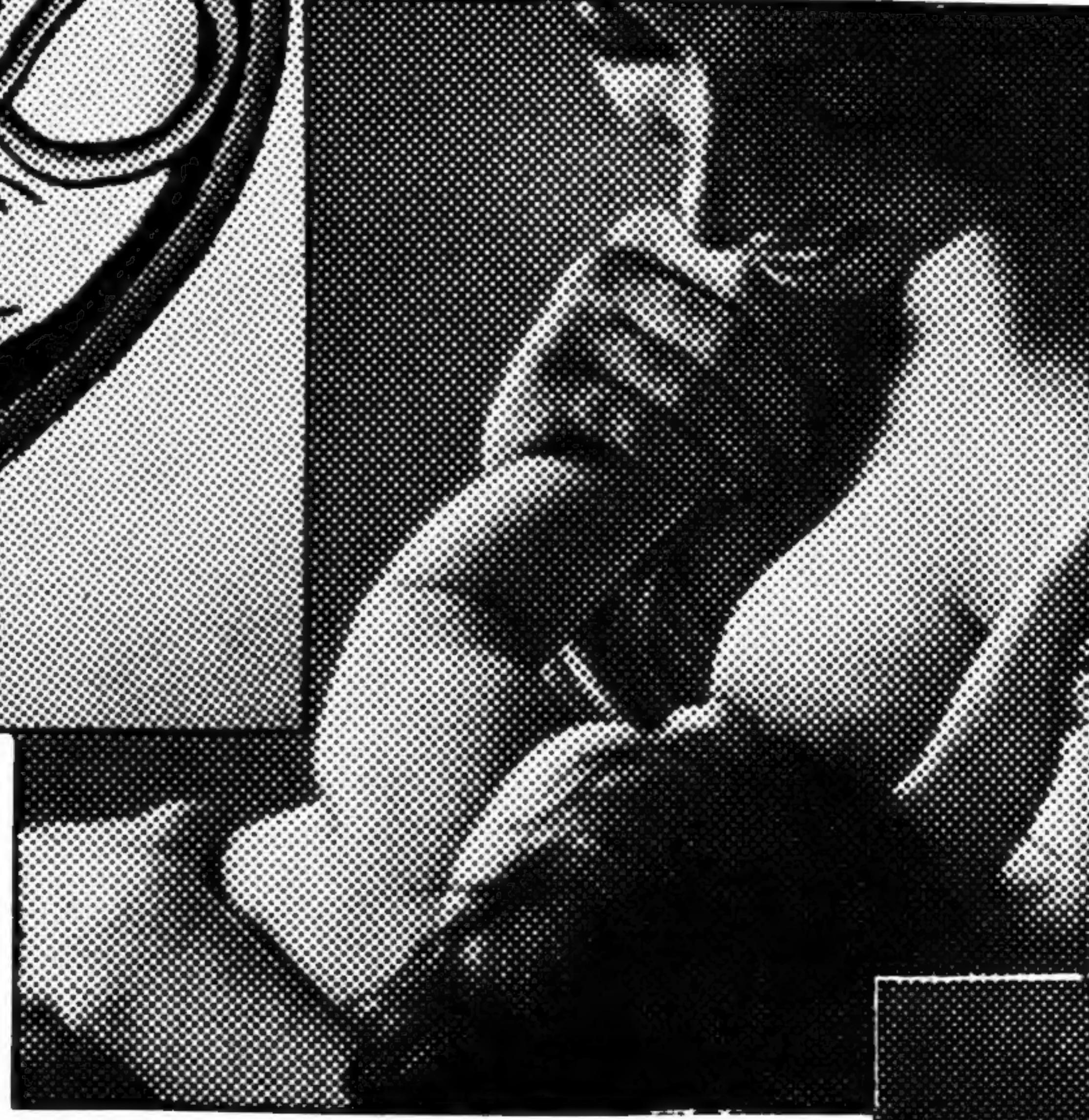
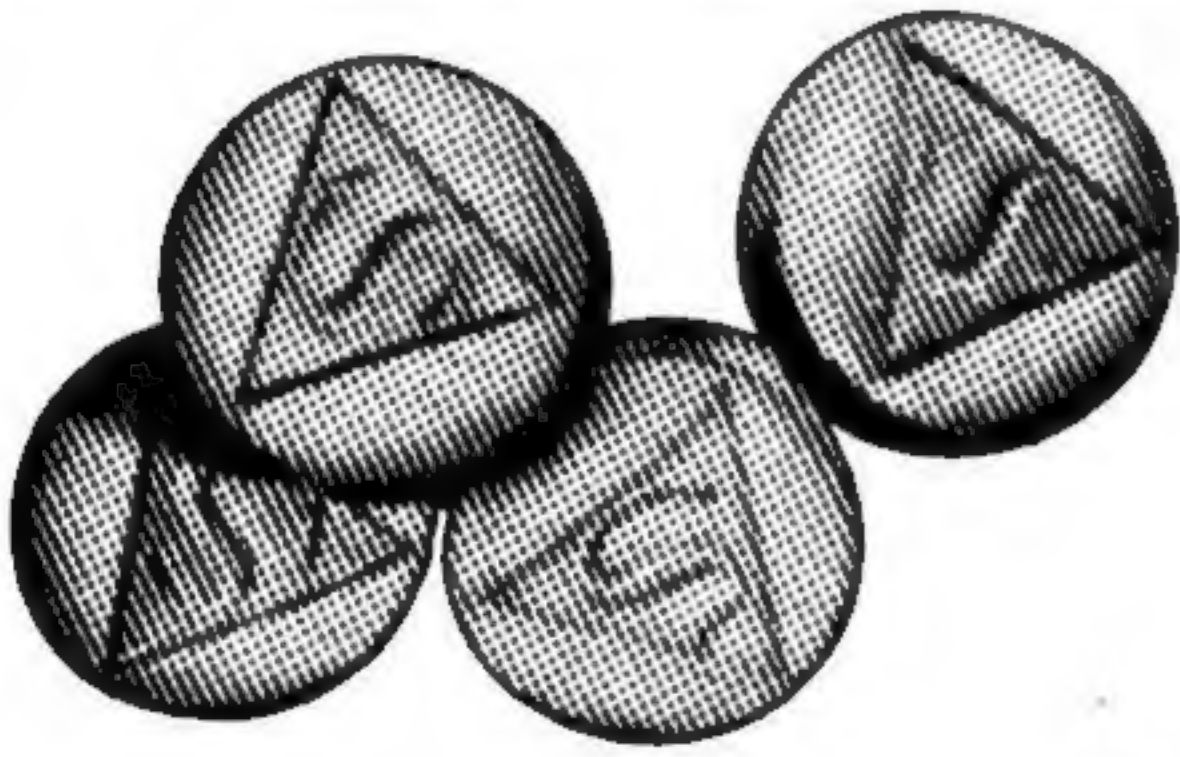
రుక్మిణి లేచాక కాఫీ కలిపొచ్చని చాప మీద మేను వార్చింది భారతమ్మ. [నశేషం]

పెరిగే ప్రతి దశలోనూ శరీరానికి కావాల్సి కాల్సియం-శాండ్‌జ్®

స్విట్జర్లాండ్ లోని శాండ్‌జ్ వారిచే రూపొందించబడిన ప్రపంచంలోని అత్యుత్తమమైన కాల్సియం. కాల్సియం, గర్భంలోని శిశువు ప్రథమ దశలోనే పాప పళ్ళలోనూ, ఎముకలలోనూ చేరు కోవటం మొదలెడుతుంది. పుట్టబోయే శిశువుకు శీఘ్రగతిలో ఎక్కువగా కాల్సియం కావాలి. అందుకే, మీకు మామూలు కన్న రెండు రెట్లు కాల్సియం కావాలి. మీరు తొందర గానే కాల్సియం-శాండ్‌జ్ తీసు కోవటం మొదలెట్టండి.

పాప ఎముకలు, పళ్ళూ పటిష్టత కోసం కాల్సియం లభించేది పాలిచ్చి పెంచే తల్లి ద్వారానే. ఆమెకు మామూలుకన్న ఘాటు రెట్లు కాల్సియం అవసరం.

పెరిగే పాపకు పటిష్టమైన ఎముకలూ, గట్టి పళ్ళ కోసం కాల్సియం ముఖ్యవసరం. అందుకే, పెద్ద వాళ్ళ కన్న, పాపకు కాల్సియం ఎక్కువగా కావాలి!

కాల్సియం ప్రతి దశలోనూ, ప్రతి వయసులోనూ, శరీరానికి కీలకమైన అవసరం. మరి కాల్సియం-శాండ్‌జ్‌లో, కాల్సియం ఉత్తమోత్తమైన రూపంలో ఉంది. రోజుకు రెండు సార్లు, రెండు లేదా మూడు రుచిగల, రాస్ బ్ చెరీ-వాసన గల కాల్సియం-శాండ్‌జ్ బిళ్ళలు, మీకు అవసరమైన కాల్సియం యిస్తాయి. దానితో బాటే విటమిన్ సి, డి మరియు బి₁₂.

శాండ్‌జ్ ను విశ్వసించండి-ప్రపంచమంతటా కాల్సియం తయారీలో అగ్రగాములు.

కాల్సియం-శాండ్‌జ్
బిళ్ళలు ప్రతి రోజూ ప్రతి వారికీ

పట్టుచీరలకు ప్రత్యేకమైన కొత్త షో-రూమ్

వివాహం, తక్కిన అన్ని శుభ
సందర్భాలలోనూ

రాణి

పట్టుచీరలు ధరించి ఆనందించండి!

కాంచీపురం, ఆరణి, ధర్మవరం, బెనారస్ పట్టుచీరలు ఉత్పత్తి ధరకే లభిస్తాయి!

రాణీ ఫర్నిల్ హార్ డైజీ

(ఏర్కండిపన్ షో రూమ్)

'జైన్ భవన్'

(ఆంధ్రా బ్యాంక్ ఎదురుగా)

92/3 పాండిబజార్

టి. నగర్, మద్రాసు-600 017

అన్ని రకాల మిల్లు చీరలు,
వాటికి తగినట్టు
మేచ్ ఆయ్యే చోళీలు

తక్కువ ధరలో
ప్రశస్తమైన రకాలలో లభిస్తాయి

రాణీ ఆదాయ పొదుపు పథకంలో
చేరి లాభం పొందండి!

